

Γ
—••—
ΛΟΓΟΙ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΜΑΝΤΟΥ

“Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1949,,

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ,

Ἡ 25 Μαρτίου, ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστιανικοῦ Εὐαγγελισμοῦ εὐηγγελίσθη καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ νέου ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἡ 25 Μαρτίου θὰ ὑπενθυμίζη ἐπὶ αἰῶνας τὸν μέγαν ἀγῶνα τοῦ 1821 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας¹, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε μόνον διὰ τοὺς λαοὺς τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς ἀπίστευτον ἐπίδρασιν καὶ σημασίαν, ἀλλὰ καὶ δι’ ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἀφοῦ κατεπολέμησεν ἔργῳ, ὄχι λόγῳ τὸ ἀνίερρον πνεῦμα τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐθνικοτήτων.

Οἱ ἀγῶνες τοῦ 1821 κατέστησαν τὴν νέαν Ἑλλάδα ἀξίαν τοῦ παρελθόντος τῆς, ἀξίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἐν Εὐρώπῃ ὑπέστη τόσας θυσίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἔχυσε τόσον αἷμα. Ἡ νέα

¹ Τὴν σημασίαν τῆς 25ης Μαρτίου διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπην ἀναγνωρίζουν καὶ ξένοι ἱστορικοὶ καὶ πολιτικοί. Ἀναφέρω ἐδῶ ὀλίγας λέξεις ποὺ εἶπεν ἐφέτος (1949) ὁ Κυβερνήτης τῆς Νέας Ὑόρκης Ντιούι εἰς προκήρυξίν του: «τὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1921 ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐντείνας εἰς τὸ ἔπακρον τὸ προαιῶνιον θάρρος του ἐπανέκτησε τὴν ἐλευθερίαν, ἧς ἔχαιρε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὸν αἰῶνα ὅστις ἐπηκολούθησεν, ἡ Ἑλλάς διετήρησε τὴν θέσιν τῆς ὡς ἀνεξαρτήτου καὶ ἀγαπῶντος τὴν ἐλευθερίαν Ἔθνους, τῆς ὁποίας ἐδικαιοῦτο. Ἀπέδειξεν εἰς τὸν κόσμον ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Σαλαμίνας καὶ τῶν Θερμοπυλῶν ἦτο πάντοτε ζωντανόν. Τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐγένετο ἀρκούντως αἰσθητὸν εἰς τὰς στρατιάς τοῦ Ἀξονος κατὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον. Μόνον ἡ συντριπτικὴ ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ κατέβαλε τελικῶς τοὺς γενναίους Ἑλληνας... Ὅ,τι ἔχομεν καλύτερον εἰς τὴν διακυβέρνησίν μας καὶ τὴν παιδείαν μας κατὰ μέγα μέρος τὸ ὀφείλομεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας. Οἱ σημερινοὶ ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ἀμερικανοὶ μεγάλως συνέβαλον εἰς τὴν πρόοδον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ νομιμοφροσύνη, ἡ φιλοπονία καὶ ἡ προσήλωσίς των εἰς τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη εἶναι μοναδική. Ὅθεν ἐγώ, ὁ Θωμᾶς Ε. Ντιούι Κυβερνήτης τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, κηρῦσω διὰ τῆς παρουσίας τὴν 25ην Μαρτίου ὡς τὴν ἡμέραν ἑορτασμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας συμφῶνως πρὸς τὸ αἷτημα τὸ περιεχόμενον εἰς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Συνελεύσεως τῆς Νέας Ὑόρκης» (Ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τοῦ Μαρτίου τοῦ 1949).

Ἑλλάς ἀπέβη κατὰ τὸν ποιητὴν ἢ γῆ τῆς δόξης, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ τῶν δακρύων¹.

Καὶ δὲν ἐσταμάτησεν ἡ Ἑλλάς εἰς τὸ 1821. Τὸ Ἀρκάδι τῆς Κρήτης, ἡ ναυμαχία τῆς Ἑλλης, τὸ Μπιζάνι, ἡ Πίνδος ἀποτελοῦν συνέχειαν τοῦ 1821. Ἄλλ' ὅλοι οἱ μοναδικοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀγῶνες τῆς Νέας Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας δὲν ὀφείλονται εἰς ὠρισμένην μόνον τάξιν, ἀλλ' εἰς τὸν συναγερμὸν τῶν Ἐθνικῶν δυνάμεων, τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσεν ἡ ἔμπνευσις τοῦ παρελθόντος, ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παρόν. Διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Νέας Ἑλλάδος εἰργάσθη καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἡράκλειος τοῦ Βυζαντίου καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος καὶ ὁ Δασκαλογιάννης τῆς Κρήτης καὶ ὁ Ρήγας Φεραῖος καὶ ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς καὶ ἀμέτρητοι ἄλλοι διδάσκαλοι, ἥρωες καὶ μάρτυρες τοῦ Ἑλληνικοῦ πανθέου. Ὅταν οἱ Ψαριανοί, Ὑδραῖοι, Σπετσιῶται ἔδιδαν εἰς τὰ πλοῖα τῶν ἀρχαῖα ὀνόματα, ὅταν ὠνόμαζαν ἓνα πλοῖον Θεμιστοκλή ἐνεπνέοντο ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία, τὸ παρελθὸν ὀλόκληρον ἐνέπνευσε τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι σήμερον καὶ δι' αὐτὸ οὗτοι ὑπῆρξαν τόσον λαμπροί, ἐνῶ οἱ Βούλγαροι οἱ θεωρούμενοι ὡς πολεμικὸς λαὸς δὲν ἔχουσιν αἴμα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν. Ἡ Βουλγαρικὴ ἱστορία ἀπὸ τοῦ Κρούμου μέχρι τοῦ Δημητρώφ ἐμπνέει μόνον καὶ ὀδηγεῖ εἰς καταστροφάς, ὅχι εἰς εὐγενεῖς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.

Ἄλλὰ τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν συνέχειαν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας δὲν τὴν βλέπομεν μόνον εἰς τοὺς μοναδικούς ἀγῶνας τῆς Νέας Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸν δρόμον τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ὁμοίότης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλλάδος εἰς ἔργα πολιτισμοῦ δεικνύει τὴν συνέχειαν τῆς φυλῆς, δεικνύει ὅτι οἱ νέοι Ἕλληνες διετήρησαν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι δι' αὐτὸ λυπηρὸν ὅτι Ἕλληνες ἱστορικοί, ἐξ ἐκείνων πού δέχονται ξένας ἐντολάς, ἐπαναφέρουν τελευταῖον τὴν θεωρίαν τοῦ Fallmerayer διὰ νὰ ἰσχυρισθοῦν ὅτι οἱ γνήσιοι Ἕλληνες ἐξηφανίσθησαν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἔγραφε: «χωρὶς νὰ ἔχουμε καμμιά ἄμεση σχέση με τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, οἰκειοποιήθηκε (ἢ ἀστικὴ τάξι) τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ γιὰ νὰ στηρίξῃ με ἔθνολογικὰ καὶ ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα τὰς ἐξαπλωτι-

¹ Ἄ Ραγκαβῆς: Ἑλλάς γῆ τῶν ὀνείρων μου,
γῆ δόξης, γῆ δακρύων.

κάς της βλέψεις επάνω στη Βαλκανική και την ανατολική λεκάνη της Μεσογείου»¹. 'Ο ίδιος ιστορικός έγραψε περί τών 'Ελλήνων του Βυζαν-

¹ *Γιάννη Κορδάτου*: Ρήγας Φεραίος και ή Βαλκανική όμοσπονδία 1945 σ. 15. Είς τήν «Κομμουνιστική 'Επιθεώρηση» τής 1 Μαΐου 1946 ό κομμουνιστής Ζέβγος έγραψεν ότι «ό Γερμανός καθηγητής Φαλμεράουερ πριν ένα αιώνα ύστερα από επιτόπιες μελέτες απόδειχνε ότι οί Σλαβικές επιδρομές και έποικήσεις εξόντωσαν τούς παλιούς έλληνικούς πληθυσμούς και τούς εξαφάνισαν όλότελα!» (βλ. όσα άπήντησα σχετικώς εις τήν Νέαν 'Εστίαν τής 1 'Απριλίου 1947 τ. 41 σ. 440). 'Ο Ζέβγος ένθ' άνωτ. έγραψεν άκόμη ότι «τή λέξη παλληκάρια πού έχει άνυψωθεί σ' ένα ειδος έθνική λέξη μάς τήν άφησαν οί μακρυνοί Σλάβοι έποικοι...!» Φανερώνει και αυτό ότι οί "Ελληνες πού θέλουν σήμερα να ύποστηρίξουν τήν θεωρίαν του Fallmeayer δέν γνωρίζουν καθόλου τó ζήτημα. "Ας μοι επιτραπή να αναδημοσιεύσω ένταύθα όσα έγραψα περί τής λ. παλληκάρι εις τήν Νέαν 'Εστίαν τ. 40 (1946) σ. 751: «Δέν είναι αλήθεια ότι ή λ. παλληκάρι είναι σλαβική. 'Ο τύπος της φωνάζει πώς είναι έλληνική, είναι ύποκοριστική τής αρχαίας λ. πάλληξ (όπως έδειξε πρό πολλού ό Γ. Χατζηδάκης), ή όποία με στρατιωτική σημασία άπαντᾷ και εις τó λεγόμενον Στρατηγικό του Μαυρικίου (σ. 121): «συμβαίνει δέ και πάλληκας χρησίμους είναι τοίς στρατιώταις». Πάλληκες είναι οί βοηθητικοί του στρατού 'ς τίς μεταφορές ή και 'ς τήν έπιμελητεία. Οί πάλληκες λέγονται κάποτε και άπλως παίδες, αλλά και παλληκάρια όπως εις τó Χρονικόν Πασχάλιο (σ. 717): «έξήλθον στρατιῶται μετά παλληκαρίων και πολιτῶν». Είς τά Τακτικά του Λέοντος (Διάτ. 10, 4) λέγεται: «τῶν λεγομένων παλληκαρίων ήγουν τῶν δουλευόντων τοίς τε άρχουσι και τοίς στρατιώταις». Είς τήν 'Εκλογήν Λέοντος και Κωνσταντίνου (έκδ. Μομφεράτου τίτλ. Α' δ') ύπάρχει ή έξης περικοπή: «εί δέ εισί παίδες μη έχοντες γονείς, είτε παλληκάριον, είτε κοράσιον», όπου τó παλληκάριον (= νέος, άρσενικό παιδί) και τó κοράσιον έπεξηγοῦν τó παιδες.

'Η λ. χρησιμοποιήθηκε πολύ γρήγορα και περί τῶν στρατιωτῶν του ούρανοῦ, τῶν άγγέλων! Στίς Διηγήσεις 'Αναστασίου του Σιναΐτου (Oriens Christianus τ. 3. (1903) σ. 72 - 73) ύπάρχει ή έξης περικοπή: «έπετάσθησαν τά παλληκάρια και τās πτέρυγας αυτῶν έποίησαν στέγην και έσκεπασαν». Και παρακάτω: «αί άγγελικαί δυνάμεις, ας αυτός παλληκάρια ώνόμαζε». Παλληκάρια λοιπόν ησαν στήν αρχή οί βοηθητικοί του στρατου, οί όποιοι ως νέοι ήμποροῦσαν στήν πρώτη ανάγκη και να πολεμήσουν καλά για να πάρουν καλύτερη θέση. "Ετσι ή λ. σιγά σιγά έπηρε τήν νεώτερη σημασία γενναίου νέου και αυτή τή σημασία έχει και στή βουλγαρική ή λ. palicar, όπως μου λέγει ό κ. Δ. Γεωργακάς. 'Ο ίδιος παρατηρεί ότι στήν τουρκική ή λ. palıkarya= νέος "Ελλην, κατά τó λεξικό του Μουχτάρ (1930).

'Η λ. παλληκάριον άπαντᾷ και στους παπύρους και εύρίσκεται έπομένως στα έλληνικά κείμενα πριν από τον έκτο αιώνα. Πώς ήμπορεί λοιπόν να είναι σλαβική; 'Αντιθέτως οί Σλάβοι και άλλοι λαοί τήν έπηρεαν από τήν έλληνική γλώσσα. 'Εκτός από τήν αρχαιότητα τῶν κειμένων τήν έλληνικότητα τής λ. μαρτυρεί και τó διπλό λάβδα, καθως παρατηρεί πάλι ό κ. Δ. Γεωργακάς. "Οπου δηλ. προφέρονται άκόμη τά δύο λλ, όπως στα Δωδεκάνησα, στήν Κύπρο και άλλου, ή λ. παλληκάρι προφέρεται πράγματι με δύο λ, και πιστοποιείται έτσι και φωνητικά ή καταγωγή από τον αρχαίο πάλληκα. Δέν είναι λοιπόν σλαβική ή λ. παλληκάρι».

τίου «οἱ Ῥωμαῖοι ὅπως λέγονταν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καμμιά σχέση ἐθνογραφική — φυλετική δὲν εἶχαν μὲ τοὺς ἀρχαίους "Ἕλληνας... Πρόκειται γιὰ μιὰ νέα ἐθνότητα ποὺ βγήκε ἀπὸ τὸ ἀνακάτωμα Σλάβων Ἀσιατῶν, Λατίνων, Φράγγων καὶ Ἑλλήνων»¹. Ἡ παρατήρησις εἶναι τελείως ἐσφαλμένη. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἀπετελεῖτο ἀπὸ "Ἕλληνας καὶ δι' αὐτὸ ἐπῆρε τοῦτο τὸν ἐλληνικὸν πνευματικὸν καὶ οἰκονομικὸν χαρακτήρα καὶ δι' αὐτὸ ἠμπόρεσε νὰ ζήσῃ χίλια χρόνια καὶ νὰ προσφέρῃ τόσας ὑπηρεσίας εἰς τὸν κόσμον.

Ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω περικοπὰς φαίνεται ὅτι οἱ βόρειοι γείτονές μας δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν καταστροφὴν ποὺ ἔφεραν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ θέλουν αὐτοὶ νὰ ἐμπνεύσουν πῶς θὰ γραφῆ ἡ Ἱστορία τῆς à la Fallmerayer.

Ὅπως εἶπαμεν, πλὴν τῶν ἀγώνων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον εἶναι αἱ ὑπηρεσίαι εἰς τὸν πολιτισμόν. Ποῖαι εἶναι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξω ἐδῶ, τὰς γνωρίζει ὅλη ἡ ἀνθρωπότης. Δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ἀφόβως ὅτι μόνον τὰ ἔθνη ποὺ ἦλθαν ἢ θὰ ἔλθουν εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἐξεπολιτίσθησαν καὶ θὰ ἐκπολιτισθοῦν². Δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ἀφόβως ὅτι καμμιά πρόοδος εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι μόνιμος, ἀσφαλής, ἐὰν ἀγνοηθῆ τὸ ἀρχαῖον ἐλληνικὸν πνεῦμα. Μὲ τὴν βίαν καὶ τὴν ὠμότητα τοῦ μογγολικοῦ πνεύματος, μὲ τὸν μακιαβελισμόν τοῦ ρωμαί-

¹ *Γιάννη Κορδάτου*: Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας 1932 σ. 22. Καθὼς βλέπετε, ὁ Κορδάτος τοποθετεῖ μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τοῦ Βυζαντίου πρῶτα τοὺς Σλάβους καὶ τελευταίους τοὺς "Ἕλληνας! Ὑστερα ἀπὸ τοὺς Σλάβους τοποθετεῖ τοὺς Ἀσιάτας, παντὸς εἴδους Ἀσιάτας, Τούρκους κλπ. διότι δὲν τοὺς ὀρίζει σαφέστερον. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάταξιν δὲν μένει παρὰ νὰ ὑποστηριχθῆ ἡ γνώμη ὅτι οἱ "Ἕλληνες ἔχουν ὀλιγώτερα δικαιώματα εἰς τὰς ἐλληνικὰς χώρας ἀπὸ τοὺς Σλάβους καὶ τοὺς Τούρκους. Οἱ Γερμανοὶ ἐσχεδίαζαν πῶς θὰ παρήκμαζαν οἱ "Ἕλληνες διὰ νὰ ὑπηρετήσουν καλύτερα ὡς δοῦλοι τοὺς κατακτητὰς των. Ὅτι οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Σλάβοι σκέπτονται πῶς θὰ ἐξοντωθῆ ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν εἶναι περιέργον. Ὅτι ὅμως τὰ σχέδια τὰ Βουλγαρικὰ τὰ ὑποστηρίζουν καὶ "Ἕλληνες ἱστορικοὶ εἶναι περιεργότερον καὶ πολὺ λυπηρόν.

² Αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν Βυζαντινὸν Ἑλληνισμόν. Οἱ λαοὶ ποὺ ἦλθαν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Βυζάντιον, ὅπως οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Σέρβοι ἐπηρεάσθησαν καὶ ἐκαλλιέργησαν καὶ οἱ ἴδιοι πολιτισμόν. Οἱ λαοὶ ποὺ διετήρησαν διηνεκῆ ἔχθραν πρὸς τὸ Βυζάντιον δὲν κατάρθωσαν νὰ ἀναπτύξουν οὔτε φιλολογίαν, οὔτε νομοθεσίαν, οὔτε τέχνην, ὅπως οἱ Βούλγαροι.

κοῦ πνεύματος κατακτᾶται ἴσως καὶ ἀναστατώνεται ὁ κόσμος, ἀλλὰ δὲν εὐεργετεῖται. Μόνον τὸ φιλόανθρωπον ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν καταστρέφει, δὲν ἐμποδίζει καμμίαν πρόοδον, συζητεῖ μετὰ λόγου καὶ ἀποδέχεται τὸ καλόν, ὅπου τὸ εὐρίσκει καὶ ἀπορρίπτει ὅ,τι θεωρεῖ κακόν. Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν πιθηκίζει, ὑποβάλλει τὰ πάντα εἰς αὐστηρὸν ἔλεγχον, τὰ ἐμφανίζει ὑπὸ νέαν πρωτότυπον μορφήν, Ἡ πρόοδος εἰς τὴν ἱστορίαν ἐδημιουργήθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἢ ἐξαφάνισις τοῦ θά ἐσήμαινε καταστροφήν. Εἰς τὸ φιλελεύθερον ἑλληνικὸν πνεῦμα ὀφείλεται ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐνῶ ἡ Ρώμη, ἡ κυρίαρχος τῆς Οἰκουμένης τότε μὲ τὴν πάτριον ὑπερσυντηρητικότητά της δὲν κατώρθωνε νὰ ἴδῃ τὴν ἀξίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ ὑποτελεῖς της Ἑλληνας ἔσπευσαν νὰ μαρτυρήσουν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ (ἐκ τῶν πρώτων ὁ Σμύρνης Ἐπίσκοπος Πολύκαρπος 65-156 μ.Χ.), νὰ ἀπολογηθοῦν, νὰ ἐρμηνεύσουν καὶ ἐφαρμόσουν ἔργῳ τὴν φιλανθρωπίαν του, νὰ διατυπώσουν τὰ δόγματά του, νὰ γράψουν τὴν ποίησίν του, νὰ ἀναπτύξουν πᾶν ὅ,τι εἶναι Χριστιανικόν. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι κυρίως εἰπεῖν ἔργον ἑλληνικόν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἔργον Ρωμαϊκόν. Μὲ τὸ ἴδιον ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐδημιουργήθη νέος ρυθμὸς τέχνης (ὁ ρυθμὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας), ἐτροποποιήθη τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον καὶ προσηρμύσθη πρὸς τὰς Χριστιανικὰς ἀνάγκας. Ἄλλ' ἐνῶ δημιουργεῖ νέα θαύματα διὰ τῶν αἰώνων ὁ Ἑλληνισμὸς (ἢ Ρώμη ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανε), συνεχίζει καὶ τὴν παλαιάν πνευματικὴν του ἐργασίαν ἐπὶ χιλιετηρίδας. Ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου μέχρι τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου ἡ ἐπιγραμματικὴ ποίησις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἄπειρα κλασσικὰ ἐπιγράμματα. Κλασσικὸν εἶναι τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου εἰς τὸν Ρήγαν Φεραῖον :

Σπέρματ' ἐλευθερίας ὁ Φεραῖος σπεῖρεν ἀοιδός·
καὶ ὁ μὲν ὤλετο, φεῦ, σπέρμα δ' ἔβλαστε μέγα.

Γνωστὸν εἶναι τὸ κλασσικὸν ἐπίγραμμα τοῦ Σολωμοῦ εἰς τὰ Ψαρά, ἄγνωστα ὅμως δυστυχῶς εἰς τὸν πολὺν κόσμον ἄπειρα ἄλλα κλασσικὰ ἐπιγράμματα.

Ὅπως ἡ ποίησις, οὕτω καὶ ἡ ἱστοριογραφία ἐπὶ χιλιετηρίδας ἀπὸ τοῦ Θουκυδίδου μέχρι τοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου ἔδωκεν ἱστορικοὺς ἀνωτέρας ἠθικῆς ἀξίας. Ὁ Θουκυδίδης δὲν ἐγνώριζε τὴν λέξιν προπαγάνδαν, ἠγωνία καὶ ἠγωνίζετο νὰ εὔρῃ μόνον τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐδίδαξε τοὺς Ἑλληνας διαδόχους του τὴν φιλαλήθειαν.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐνίσχυσε τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐπὶ χίλια ἔτη ζωὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βυζαντίου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡμείφθη ὁ Ἑλληνισμὸς διὰ τὰς πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν ὑπηρεσίας του καὶ ἔλαβε νέαν δύναμιν νὰ συνεχίσῃ τὰς εὐεργεσίας του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν ἔσωσε μόνον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοὺς Ἀσιάτας ἐπιδρομεῖς, ἀλλὰ καὶ προσέφερε νέας ἠθικὰς ἀξίας, νέας ἠθικὰς προσωπικότητας εἰς τὸν κόσμον. Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔγινε ἑλληνοχριστιανικόν. Ἡ ρωμαϊκὴ νομοθεσία γίνεται ἑλληνορωμαϊκὴ, προσαρμόζεται πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Πρώτην φορὰν εἰς τὸν κόσμον καλλιεργεῖται ἡ φιλανθρωπία τόσον ἀποτελεσματικῶς. Μεγάλαι μορφαί, ὅπως ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος ἐπηρεάσαν μὲ τὸ κήρυγμα καὶ τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας, ὄχι μόνον τὴν ζωὴν τοῦ Βυζαντίου ἀλλ' ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἱστορίαν. Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπηρεάζει τὸν Βυζαντινὸν Ἑλληνισμὸν καὶ δημιουργεῖ σοφοὺς ὅπως τὸν Φώτιον, τὸν Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, τὸν Πλήθωνα, οἱ ὅποιοι θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀντιπρόσωποι καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Μεγάλαι λοιπὸν εἶναι αἱ ὑπηρεσίαι καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐνεργεῖ εὐεργετικῶς καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Καὶ δοῦλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπετέλεσε μέγα σχολικὸν ἔργον, μὲ τὸ ὅποιον εὐηργέτησε καὶ ξένους, καὶ Τούρκους καὶ Βουλγάρους καὶ Ρουμάνους καὶ Ἀλβανούς. Ὅνομαστοὶ διδάσκαλοι, μεγάλοι χορηγοὶ ἵδρυσαν σχολεῖα ἀμέτρητα χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Κράτους, διότι τὸ Κράτος ἦτο ἐχθρικόν. Ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἀνατολῆς εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐπῆλθε διὰ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ εἶναι ἐπομένως κατόρθωμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μεγάλῃ εἶναι ἡ ἐπίδρασις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ρουμανίαν. Οἱ Φαναριῶται παρὰ τὰς ἐναντίον των κατηγορίας ἐκυβέρνησαν ἐπὶ ἓνα αἰῶνα τὴν Ρουμανίαν καλύτερον τῶν ἰθαγενῶν¹, ἔδωκαν νομοθεσίαν εἰς τὴν χώραν ἀξιοπρόσεκτον. Ἑλληνες ἰατροί, διδάσκαλοι κληρικοί, ἔμποροι, συνετέλεσαν εἰς ἀνάπτυξιν τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκο-

¹ Ὁ *A. Bally* γράφει εἰς τὴν *Revue du Sud - Est Européen* τ. 16 (1938) σ. 365: «L'administration des princes Grecs ne me paraît pas mériter tout le mal que l'on en a dit. D'un génie supérieur aux voevodes moldaves, avec plus de connaissances, plus de lumières, plus de tact, dans les affaires ils ont peu à peu extirpé jusqu'au germe les guerres civiles auxquelles la Moldavie était si souvent au proie avant eux... Les lois, les établissements que l'on connaît à la province sont leur ouvrage».

νομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Ὅσῃν ἐκμετάλλουσιν τῆς χώρας καὶ ἂν ἔκαμαν ὠρισμένοι κύκλοι, ἐν τῷ συνόλω ὁ Ἑλληνισμὸς προσέφεραν ἀνυπολόγιστον ἐκπολιτιστικὴν ἐργασίαν εἰς τὴν Ρουμανίαν.

Μεγάλην ὑπηρεσίαν προσέφεραν εἰς Ἀλβανούς, Βλάχους, Βουλγάρους τὰ σχολεῖα τῆς Μοσχοπόλεως. Ἐκεῖ ἐγράφησαν καὶ τὰ πρῶτα λεξικά βαλκανικῶν γλωσσῶν. Εἰς τὴν Βουλγαρίαν οἱ πρῶτοι πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ εἶχαν σπουδάσει ὅλοι σχεδὸν εἰς Ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἦσαν μαθηταὶ Ἑλλήνων διδασκάλων. Οἱ Βούλγαροι κατηγοροῦν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅτι διώριζεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν Ἑλληνας Μητροπολίτας ἀντὶ Βουλγάρων. Ἡ κατηγορία δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας. Τὸ Πατριαρχεῖον δὲν ἔκαμνε τότε διάκρισιν ἐθνοτήτων (ἂν ἔκαμνε, θὰ ἦτο ἄλλη ἢ κατάστασις σήμερον εἰς τὴν Βαλκανικὴν), μὲ τὰ προνόμια ποῦ κατῴρθωσε νὰ διαμορφώσῃ, ἐπροστάτευε ὅλους τοὺς Χριστιανούς¹. Οἱ διώριζε καὶ Βουλγάρους, ὅταν εἶχε, φαίνεται καὶ ἐκ τούτου ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τῶν Ρώσων εὐρέθησαν τόσοι

¹ Ἀνακριβῆ καὶ ἀναπόδεικτα εἶναι ὅσα ἐπαναλαμβάνει ὁ Γιάννης Κορδάτος εἰς τὸ βιβλίον του «Ρήγας Φεραῖος καὶ ἡ Βαλκανικὴ Ὅμοσπονδία» 1945 σ. 20: «μέσα στὴν Τουρκοκρατούμενη Βουλγαρία τὸ Πατριαρχεῖο καὶ οἱ Φαναριῶτες ἐφάρμοζαν ἀφάνταστα καταπιεστικὰ μέσα καὶ ἴσα μ' ἓνα σημεῖο εἶχαν καταφέρει νὰ ἐπιβάλουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ νὰ ἐξαφανίσουν τὰς γραπτὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς παλαιᾶς Βουλγαρίας. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ γιὰ τοὺς Βλάχους». Εἶναι πολὺ λυπηρὸν ὅτι οἱ Ἑλληνες ἀριστεροὶ, ἱστορικοὶ μάλιστα, πιστεύουν τόσο ἐύκολα τὴν Βουλγαρικὴν προπαγάνδαν, Αἱ παραδόσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν Χρόνων ἦσαν φιλόφρονες, ἀνθρωπιστικαί, ὄχι ἐθνικιστικαὶ καὶ τοιαῦτα παρέμειναν καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Ἀναφέρω σήμερον παράδειγμα συγκεκριμένον, τὸ ὁποῖον δεικνύει μὲ πόσῃ αὐτοθυσίᾳ ὑπηρετοῦν οἱ Ἑλληνες ἀρχιερεῖς οἱ στελλόμενοι μακρὰν τοῦ Πατριαρχείου. Εἰς περίφημον ἔγγραφον δημοσιευθὲν τελευταῖον ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Laurent εἰς τὸ περιοδικὸν *Revue du Sud-Est Européen* (τ. 23 (1946) σ. 232) λέγεται: «Οἱ ἐκλεγόμενοι παρὰ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς ἀρχιερέας αὐτοῦ, οἱ τε ἄλλοι καὶ οἱ εἰς χριστιανικὸν λαὸν ὑπὸ ἔθνος ἀσεβὲς τελοῦντα πεμπόμενοι, ἐκεῖνο πάντες ἐν νῷ στρέφειν ὀφείλουσιν ὅτι δηλαδὴ ἀποστολικὸν ἀνειλήφασιν ἀγῶνα καὶ δρόμον ἐτάχθησαν τρέχειν τῶν τοῦ Χριστοῦ σεπτῶν μαθητῶν καὶ ἀποστόλων, πρὸς οὓς καὶ ἄλλα πλείστα κινδύνων γέμοντα εἴρηται καὶ τὸ «ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων».

Τὰ ἀνωτέρω «στέργει καὶ βεβαιῶν ὑπογράφει» ὁ ἀποσταλεὶς εἰς τὴν μακρὴν ἐπισκοπὴν Βιτζίνης «ταπεινὸς μητροπολίτης Μακάριος» καὶ ὑπόσχεται νὰ ὑπηρετήσῃ ἐκεῖ καὶ νὰ μὴ ζητήσῃ ἄλλην θέσιν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ δι' αὐτὸ ἀμέτρητοι εἶναι οἱ μάρτυρες αὐτῆς. Ὅτι λέγει ἡ Βουλγαρικὴ προπαγάνδα ὅς τὸ ἐξελέγχον καλύτερα οἱ Ἑλληνες ἱστορικοί.

Βούλγαροι άρχιερείς, έκ τών όποίων άλλοι ύπηρέτησαν τήν Βουλγαρικήν Έξαρχίαν, άλλοι δ' έμειναν πιστοί είς τό Οίκουμηνικόν Πατριαρχείον. Εύηργετήθη λοιπόν και ή Βουλγαρία άπό τά έλληνικά γράμματα, άπό τό έλληνικόν πνεύμα, τοϋ όποίου τήν έξαφάνισιν ζητεϊ σήμεραν.

Όπως ό Έλληνισμός τής Τουρκοκρατίας, όμοίως και ό νεώτερος έχει νά έπιδείξη μεγάλην πρόοδον, μεγάλας ύπηρεσίας. Διά νά κρίνωμεν δικαιοότερον τήν νέαν Έλλάδα δέν πρέπει νά λησμονοϋμεν ότι αύτη μετά τόν έπταετη άγώνα τοϋ 1821 εύρέθη έρημος, χωρίς πόλεις, χωρίς σπίτια, χωρίς γεωργίαν, χωρίς δρόμους. Έπρεπε τό πάν νά δημιουργηθί έκ τοϋ μηδενός: τοιαύτας δυσχερείας δέν είχαν αί λοιπαί βαλκανικάι χώραι μετά τήν άπελευθέρωσίν των (πλήν τής Άλβανίας).

Έν τούτοις ταχεΐα ύπήρχεν ή πρόοδος, πρό πάντων ή πνευματική και ήθική. Ένα νομομαθί και δικαστήν Βασίλειον Οίκονομίδην, ένα Ζηλήμονα δέν δύνανται νά έπιδείξουν αί λοιπαί βαλκανικάι χώραι, θά έκαυχώντο δέ δι' αύτούς και μεγάλα έθνη. Έπό δυσμενεστάτας οίκονομικάς συνθήκας άναδεικνύονται έπιστήμονες έξοχοι (δικασταί πρό πάντων) και έντός τής Έλλάδος και έκτός αύτης και κανείς άλλος βαλκανικός λαός δέν ήμπορεί νά άνταγωνισθί. Είς τήν Άμερικήν παιδιά πτωχών Έλλήνων μεταναστών άνήλθον είς πανεπιστημιακάς και άλλας άνωτάτας πολιτειακάς θέσεις.

Η νεωτάτη Έλλάς παρ' όλα τά βάρη τά έκ τών τελευταίων άπελευθερωτικών άγώνων έπετέλεσεν είς τήν Μακεδονίαν και λοιπήν βόρειον Έλλάδα μεγάλα άποστραγγιστικά και άρδευτικά έργα, δρόμους, λιμένας, σχολεία. Κανέν άλλο βαλκανικόν κράτος δέν ήδύνατο νά έπιτελέση τοιοϋτον έργον¹.

Τούς μοναδικούς άγώνας τοϋ νέου Έλληνισμού ύπερ τής έθνικής έλευθερίας και άνεξαρτησίας, τας ύπηρεσίας πρός τόν πολιτισμόν επί τρείς χιλιετηρίδας άπεδώσαμεν είς τό φιλελεύθερον έλληνικόν και έπειτα έλληνοχριστιανικόν πνεύμα, τό όποϊον έκδηλοϋται ζωηρότατα είς τά γραπτά έλληνικά μνημεία, είς τήν γραπτήν παράδοσιν. Αύτη δεικνύει κατά

¹ Μέγα ήτο τό έργον τοϋ Έλληνισμού τής Μικράς Άσίας, τό όποϊον έξήραν διάφοροι σοφοί. Πβλ. Η. Gelzer, Geistliches und weltliches aus dem türkisch-griechischen Orient 1920, σ. 230 - Malletterre - J. Reinach, A. Berl. E. Sartiaux, La Grèce devant le Congrès 1919 σ. 172 (ένθουσιώδεις κρίσεις τοϋ Sartiaux περί τοϋ Έλληνισμού τής Μικράς Άσίας). Συγκεκριμένον παράδειγμα προόδου άποτελεί ή πόλις τών Κυδωνίων. Έλπίζω ότι με τόν καιρόν και οί Τουρκοί θά άναγνωρίσουν τήν άξίαν τοϋ άπελθόντος Έλληνισμού.

πρώτον λόγον τὴν συνέχειαν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Οἱ γράψαντες ἐπὶ χιλιετηρίδας τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μὲ τὸ αὐτὸ φιλελεύθερον πνεῦμα ἀνήκουν εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν¹. Ἄλλὰ πλὴν τῆς γραπτῆς παραδόσεως τὴν συνέχειαν τῆς φυλῆς δεικνύει καὶ ἡ ζῶσα, ἡ προφορικὴ παράδοσις, διὰ τῆς γλώσσης, τῶν ἑθίμων, τῶν προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνοσ. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ζῆ ἐπὶ τρεῖς χιλιάδας ἔτη καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπέστη μὲν πολλὰς μεταβολὰς, ἀλλ' αὐτὰ δὲν διέσπασαν τὴν ἐνότητά της.

Βέβαια ὁ Fallmerayer ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τῶν βαλκανικῶν γλωσσῶν καὶ δι' αὐτὸ ἔπαθε φθοράν, ἔχασε π.χ. τὸ ἀρχαῖον ἀπαρέμφατον. Σήμερον ἡ ἐπιστήμη δεικνύει ἀντιθέτως ὅτι αἱ βαλκανικαὶ γλῶσσαι, ἡ βουλγαρικὴ, ἡ ἀλβανικὴ, ἡ σλαβικὴ ὑπέστησαν τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν² καὶ τοῦτο ἐννοεῖται εὐκόλως, ἀφοῦ ὅταν ἦλθαν οἱ Σλάβοι καὶ οἱ Βούλγαροι εὔρον πανταχοῦ εἰς τὴν Βαλκανικὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ἔθιμα καὶ παραδόσεις τῆς νέας Ἑλλάδος ἀνέρχονται εἰς ἀρχαίους χρόνους, συνεχίζονται ἐπὶ χιλιετηρίδας³. Ἀναφέρω ἐλάχιστα παραδείγματα. Εἰς εἰδύλλιον τοῦ Θεοκρίτου (6 στ. 39) λέγεται :

ὡς μὴ βασκανθῶ δὲ τρίς εἰς ἐμὸν ἔπτυσσα κόλπῳν

Ἡ συνήθεια αὕτη ἰσχύει καὶ σήμερον. Εἰς ἄλλο εἰδύλλιον (3 στ. 37) :

ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός· ἦρά γε ἴδῃσῶ αὐτάν ;

Καὶ σήμερον πιστεύομεν ὅτι ὅταν «ξεπετᾶ τὸ μάτι μας, κάποιον φίλον θὰ ἴδωμεν.

Ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς ἐθεωρεῖτο τὸ πάλαι σύμβολον εὐφορίας καὶ

¹ Αἱ ὀλίγαι ἐξαιρέσεις κατὰ διαφόρους ἐποχὰς δὲν ἀναιροῦν τὸν κανόνα

² Βλ. Sandfeld, *Linguistique Balkanique* 1930.

³ Πολλὰ ἔχουν γραφῆ ὑπὸ ξένων καὶ ἡμετέρων καὶ πολλὰ πρέπει νὰ γραφοῦν ἀκόμη περὶ τῆς συνεχείας λαϊκῶν ἀντιλήψεων καὶ παραδόσεων. Βλ. ἐπὶ τοῦ παρόντος Ε. Bybilakis, *Neugriechisches Leben verglichen mit dem altgriechischen* 1840. - Α. Γεωργιάδου - Λευκία, Ἀνατροπὴ τῶν δοξασάντων καὶ γραψάντων καὶ τύποις κοινωσάντων ὅτι οὐδεὶς τῶν νῦν τὴν Ἑλλάδα οἰκούντων ἀπόγονος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐστὶν 1843. - Curt Wachsmuth, *Das alte Griechenland im neuen* 1864. - B. Schmidt, *Das Volksleben der Neugriechen und das Hellenische Altertum* 1871. - R. Rodd, *The customs and Lore at modern Greece* - London 1892.

γονιμότητος¹. Καί σήμερον δίδεται εἰς τὴν νύμφην κατὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ ροιά, τὴν ὁποίαν αὕτη θραύει ἐπὶ τῆς θύρας ὥστε νὰ σκορπισθοῦν οἱ κόκκοι εἰς τὸ νέον ἐνδιαίτημα.

Καί τὸ ἔθιμον τοῦ ὄβολοῦ τοῦ Χάρωνος ἐξακολουθεῖ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος νὰ ὑφίσταται ἀναλλοίωτον μέχρι σήμερον. Ὁ ὄβολος χρησιμεύει καί σήμερον ὡς ἀμοιβή τοῦ Χάρου διὰ τὴν διαβίβασιν τῆς ψυχῆς εἰς τὸν Ἄδην². «Καί τὰ κυριώτερα τῆς μαντικῆς τῶν ἀρχαίων εἶδη, ὅπως ἡ ὄνειροκριτική, αἱ κληδόνες... τὸ συναπάντημα, οἱ οἰωνοί, ἡ σπλαγχνοσκοπία... δὲν εἶναι ἄγνωστα καί σήμερον εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν³.

Ὁ φανταστικὸς κόσμος τῶν Νηρηϊδων, τῶν ἐξωτικῶν, τῶν Δράκων, ἔχει τὰς ρίζας του εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἐπλουτίσθη ἔκτοτε κατὰ θαυμαστὸν τρόπον⁴.

Ἀπίστευτον φαίνεται ἀλλ' εἶναι ἀληθές ὅτι καί νομικὰ ἔθιμα ἀρχαῖα διετηρήθησαν μέχρι σήμερον. Πολλαχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ κυριότης τοῦ δένδρου εἶναι χωριστὴ ἀπὸ τὴν κυριότητα τῆς γῆς, ὅπως συνέβαινε εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα⁵.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν καί πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ σώζεται ἡ μνήμη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου⁶, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδονται ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα.

Μόνη ἡ Ἑλλάς ἐξ ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἔχει χοροὺς δύο καί πλέον χιλιάδων ἐτῶν, ὅπως εἶναι ὁ συρτός. (Πβ. Α. Κεραμοπούλου, Ἡ Ἐθνικὴ μας μουσικὴ καί οἱ χοροί, Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος 1925 σ. 354) ὁ γέροντος καί ἄλλοι. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐπήραν καί οἱ βαλκανικοὶ γείτονες χοροὺς. Μὲ τοὺς χοροὺς συνδέεται καί ἡ μουσική. ἐπομένως εἶναι εὐνόητον ὅτι πολλαὶ λαϊκαὶ μελωδία ἔχουν τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὅπως καί ἐκκλησιαστι-

¹ Γ. Οἰκονόμος: Ἡ σημασία τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 (λόγος πρυτανικός 1948). - Στ. Κυριακίδου, Τὰ σύμβολα ἐν τῇ ἑλληνικῇ λαογραφίᾳ (Λαογραφία τ. 12 (1948) σ. 513).

² Σ. Κυριακίδου: Ἐνθ. ἀνωτ. 529.

³ Τοῦ αὐτοῦ: σ. 539.

⁴ Στ. Κυριακίδου: Γλῶσσα καί λαϊκὸς πολιτισμὸς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων.

⁵ Κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ διακεκριμένου διευθυντοῦ τοῦ Νομικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβου Βιζβίτζη.

⁶ Βλ. Cl. Nicolaidès, La Macédoine Berlin 1899 p. 226-9. - Abbott, Macedonian Folklore. Cambridge 1903 p. 278.

κοί ὕμνοι. Ἡ τελευταία πρόοδος τῆς μουσικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα δεικνύει ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀποκτήσωμεν καὶ πρωτότυπον ἑλληνικὴν μουσικὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λαϊκῶν μελωδιῶν.

Ὅμοίως πολλὰ στοιχεῖα τῆς λαϊκῆς τέχνης ἀνέρχονται εἰς παλαιότερους χρόνους καὶ δύνανται νὰ βοηθήσουν τὴν ἀνάπτυξιν πρωτοτύπου νεοελληνικοῦ ρυθμοῦ. Εἰς ὑφάσματα καὶ κοσμήματα τῶν Ἑλλήνων νομάδων Σαρακατσαναίων σώζονται ἄπειροι παραλλαγὰι τοῦ ἀρχαίου μαιάνδρου¹.

Ἐκ τῶν διητηρήθησαν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἔθιμα καὶ παραδόσεις εἶναι εὐνόητον ὅτι εὐκολώτερα διητηρήθησαν αἱ ἀναμνήσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Βυζαντίου. Καὶ ὄχι μόνον τῶν μεγαλυτέρων συμβόλων, τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τοῦ Μαρμαρωμένου βασιλεῦς, ἀλλὰ καὶ πολὺ παλαιότερα. Ὁ δικέφαλος ἀετὸς π. χ. τοῦ Βυζαντίου ἀπετέλει καὶ ἀποτελεῖ ἀκόμη συνηθέστατον κόσμημα (ἐνίοτε σχηματοποιημένον) σκευῶν, ὑφασμάτων, κοσμημάτων. Καὶ παρὰ τοῖς Σλαβοφώνοις τῆς Μακεδονίας τοποθετεῖται εἰς τὰς σφραγίδας, μὲ τὰς ὁποίας σφραγίζουσιν τὰ πρόσφορα τῶν ἐκκλησιῶν. Αὐτὸ δεικνύει ὅτι οἱ Σλαβόφωνοι πληθυσμοὶ τῆς Μακεδονίας ἔχουσιν βάσιν ἑλληνικὴν.

Ἐκ τῶν χαρακτηριστικωτέρων δημιουργημάτων τῶν λαῶν εἶναι ἡ δημοτικὴ ποίησις. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ δημοτικὴ ποίησις ὄχι μόνον ἡ ἠρωϊκὴ ἀλλὰ καὶ ἡ λοιπὴ ἐξετιμήθη μεγάλως διὰ τὴν δραματικότητα, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν, τὴν ἔμπνευσιν. Μικρὰ σύγκρισις δεικνύει πόσον κατωτέρα εἶναι ἡ βουλγαρικὴ δημοτικὴ ποίησις².

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ αἰσθητικὴ ἀξία τῆς νεωτέρας δημοτικῆς ποιήσεως τόσον τιμητικὴ διὰ τὸν ἑλληνισμόν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχαιότης τῆς. Εἰδικῶς τὰ Ἀκριτικὰ ἔπη τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀνέρχονται εἰς τὸν μεσαίωνα, εἰς τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνες τοῦ Βυζαντίου κατὰ τῶν βαρβάρων τῆς Ἀσίας. Τὰ ἔπη τὰ ἀναπτυχθέντα κατὰ τοὺς ἀγῶνας τούτους διεμόρφωσαν τὸν ἠρωϊκὸν τύπον τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, ὁ ὁποῖος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν ἀρχαῖον Ἡρακλῆ.

¹ Ἡ κ. Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη μοῦ ἐπέδειξε πλῆθος ἀνεκδότων ἀκόμη παραλλαγῶν μαιάνδρων, τὰς ὁποίας ἐμελέτησε παρὰ τοῖς Σαρακατσαναίοις. Ἡ συλλογὴ αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ χαθῆ.

² Προχειρῶς βλ. τὰ «λίγα βουλγαρικὰ τραγούδια» τὰ δημοσιευόμενα ὑπὸ τοῦ Εὐαγγέλου Τζιάτζιου εἰς τὴν Νέαν Ἑστίαν 1933 σ. 694 βλ. καὶ Γ. Μέγα, Ἐχουσιν οἱ Βούλγαροι ἔθνικόν ἔπος; 1946.

“Όπως εκείνος απέβη άθλητής υπεράνθρωπος, ούτω και ό Διγενής Άκρίτας :

Σπίτι δέν τόν έσκέπαζε,
σπήλιο δέν τόν έχώρει,
τά ὄρη έδιασκέλιζε,
βουνοῦ κορφές έπήδα ¹

‘Ο Διγενής παλαίει συμβολικῶς και πρὸς αὐτὸν τὸν Χάρον. ‘Αλλ’ ἡ διατήρησις ἐπὶ χίλια χρόνια (ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος μέχρι σήμερα) τῆς ἠρωϊκῆς ἀκριτικῆς ποιήσεως εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δεικνύει πόσον ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ αἰσθήματά του. ‘Ακόμη μέχρι σήμερα ὑμνοῦνται τὰ ὀνόματα τοῦ Τσιμισκῆ καὶ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ² εἰς τὴν ‘Ακριτικὴν ποίησιν. Κανεὶς ἄλλος εὐρωπαϊκὸς λαὸς δέν ἤμπορεῖ νὰ καυχηθῆ διὰ παρομοίαν ἀρχαίαν καὶ λαμπρὰν δημοτικὴν ποίησιν.

‘Αλλὰ καὶ ἐλαττώματα καὶ προτερήματα τῶν νέων ‘Ελλήνων δεικνύουν τὴν συγγένειαν πρὸς τοὺς ἀρχαίους. ‘Η φιλοτιμία π.χ. εἶναι κοινὸν χαρακτηριστικὸν ἀρχαίων καὶ νέων ‘Ελλήνων ³. ‘Ισχύει καὶ διὰ τοὺς νέους “Ἐλληνας, ὅ,τι εἶπεν ὁ Ξενοφῶν (‘Ιέρ. VII, 4) διὰ τοὺς ἀρχαίους : «οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἡδονὴ τοῦ θεοῦ ἐγγυτέρω δοκεῖ εἶναι ἢ ἡ περὶ τὰς τιμὰς εὐφροσύνη». “Ότι ὁ ἀτομικισμὸς εἶναι γνώρισμα ἀρχαίων καὶ νέων ‘Ελλήνων ὁμολογεῖται γενικῶς. Οὗτος δυστυχῶς ὠδήγησε συχνὰ εἰς διχόνοιαν καὶ εἰς καταστροφὰς καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Αὐτόνοητον ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἀρχαῖοι καὶ νέοι ‘Ελληνες ἔχουν πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικά, ἀφοῦ κατοικοῦν τὴν αὐτὴν γῆν, διάγουν τὸν αὐτὸν ποικίλον βίον (ἔμποροι, ναυτικοὶ κλπ.) καὶ ὑπέστησαν ἐπὶ μέγα μέρος τῆς ἱστορίας τὰς αὐτὰς παραδόσεις ⁴.

‘Ανέφερα μερικὰ παραδείγματα τῆς γραπτῆς καὶ προφορικῆς παραδόσεως (βλ. καὶ Δ. Ζακυθνοῦ. ‘Η ἐνότης τῆς ‘Ελληνικῆς ἱστορικῆς παρα-

¹ Στ. *Κυριακίδου* : Γλῶσσα καὶ λαϊκὸς πολιτισμὸς τῶν νεωτέρων ‘Ελλήνων 1946, σ. 82.

² βλ. *Ε. Λύντεκε* : ‘Ελληνικὰ δημοτικὰ τραγούδια 1943 ἀρ. 107.

³ Πβ. καὶ *Γ. Οἰκονόμου* : ‘Η σημασία τῆς 28 ‘Οκτωβρίου 1940 (1948) σ. 8.

⁴ ‘Η μεταναστευτικὴ τάσις π.χ. ἀρχαίων καὶ νέων ‘Ελλήνων ὀφείλεται εἰς τὴν πτωχείαν καὶ τὸν βίον τῶν κατοίκων τῆς Χώρας. Εἶναι τόσο χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ αὐτὴ μεταναστευτικὴ τάσις ὑπάρχει καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ τοὺς νέους ‘Ελληνας.

δόσεως. Νέα Ἔστια τ. 38 (1945) σ. 949), μερικά κοινὰ χαρακτηριστικά ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, μερικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν πολιτισμὸν ἀπὸ ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας διὰ νὰ δείξω τὴν ἀδιάλειπτον συνέχειαν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, τὴν πνευματικὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς ἀπὸ τὸ παρελθόν. Ὅσοι σήμερον, ἰδιοὶ μας ἢ ξένοι, ζητοῦν νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν συνέχειαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, τὴν ἑλληνικότητα τῆς νέας Ἑλλάδος, οὔτοι δὲν γνωρίζουν ὅλην τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἐπικράτησιν τῶν βορείων γειτόνων μας.

Ἄλλ' ὅσα ἀνέφερα ἀνωτέρω δὲν δεικνύουν μόνον πόσον ἡ Νέα Ἑλλάς ὑπῆρξεν ἀνωτέρα τῶν γειτόνων της καὶ εὐεργετικὴ δι' αὐτούς, ἀλλ' ὅτι δύναται καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ ὑπηρετήσῃ μεγάλως τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ θὰ συντελέσῃ ἀποτελεσματικώτατα ὁ ἀμέτρητος ἀριθμὸς τῶν μεγάλων ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν μορφῶν¹ τοῦ παρελθόντος. Καμμία ἄλλη χώρα τῆς Εὐρώπης — ἄς ἀφήσωμεν τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν — δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ συνεχῶς ἐπὶ χιλιετηρίδας τόσον πλῆθος μεγάλων ἠθικῶν μορφῶν, τόσον πλῆθος ἡρώων καὶ μαρτύρων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τῶν ὁποίων οἱ παλαιότεροι ἤσκουν τὴν ἐπίδρασιν των καὶ ἐδημιούργουν τοὺς νεωτέρους. Καὶ διὰ νὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τοὺς ἀπὸ Χριστοῦ καὶ ἐξῆς χρόνους, πόσαι χῶραι δύνανται νὰ καυχηθοῦν δι' ἓνα Ἰωάννην Χρυσόστομον, δι' ἓνα Ἰωάννην Ἐλεήμονα, δι' ἓνα Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, δι' ἓνα Κοσμᾶν Αἰτωλόν, δι' ἓνα Ἀδαμάντιον Κοραῆν; Ἐὰν οἱ Βούλγαροι εἶχαν ἓνα ἐξ αὐτῶν ὡς πρότυπον μιμῆσεως, θὰ ἦσαν καλύτεροι. Ἐφ' ὅσον ὅμως μιμοῦνται καὶ καυχῶνται διὰ τὸν Κροῦμον καὶ τὸν Σκυλογιάννην, τί θέλετε νὰ κάμουν; Ἐπιδρομαὶ καὶ καταστροφαὶ εἶναι τὰ ἰδανικά των.

Πολλοὶ ξένοι ἀλλὰ καὶ ἰδιοὶ μας ἀδικοῦν τὴν Ἑλλάδα, διότι δὲν τὴν γνωρίζουν. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μελετηθῇ καλύτερα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἡ νεωτέρα Ἑλλάς καὶ νὰ διαφωτισθοῦν περὶ αὐτῆς δεόντως καὶ οἱ ξένοι. Ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς διαφωτίσεως ἔβλαψε μέχρι σήμερον δυστυχῶς πολὺ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἀκαδημία καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ εἶχε πολὺ νὰ ὠφελήσῃ

¹ Ἄς σημειωθῇ καὶ ἡ ἐξῆς παρατήρησις τοῦ H. St. Chamberlain, Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts 5 ἔκδ. 1904 σ. 295: «χωρὶς τὸν Ὅμηρον, ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἐγένετο Ἑλλάς, χωρὶς τοὺς Ἑλληνας δὲν θὰ ἐγεννᾶτο ποτὲ Ὅμηρος». (Ohne Homer wäre Griechenland nicht Griechenland geworden, ohne Hellenen wäre Homer nie geboren).

μὲ τὰ ἐπιστημονικά της ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα ἐσκέφθη νὰ αὐξήσῃ. Δυστυχῶς ἡ Ἐκτετατικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι τὸ πτωχότερον ἴδρυμα τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ὑπηρεσίαι της δύνανται νὰ εἶναι πολὺ μεγάλαι. Τὸ ἔργον τῆς Ἐκτετατικῆς θὰ ἀπέβαινε πολὺ ὠφελιμώτερον, ἂν μερικοὶ Ἕλληνες εὐποροὶ διέθεταν ὀλίγα ἀπὸ τὰ περιττά των ἔξοδα διὰ νὰ μελετηθῇ καὶ γνωρισθῇ ἡ Ἑλλάς καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους, ἀφοῦ τὸ Κράτος σήμερον δὲν ἠμπορεῖ νὰ βοηθήσῃ ὅσον πρέπει.

Ἡ ἀγνοία ἀφ' ἑνός, ἡ ἐπιβουλὴ τῶν βορείων γειτόνων ἀφ' ἑτέρου βοηθεῖ τὴν κατασυκοφάντησιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀξιόλογοι ἐν τούτοις καὶ ἀμερόληπτοι ἐπιστήμονες ὁμιλοῦν περὶ τῶν νέων Ἑλλήνων μὲ πολλὴν ἐμπιστοσύνην, σχεδὸν μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ ἡ γνώμη των ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν, διότι δὲν εἶναι ἐπιπόλαιοι περαστικοὶ ἀλλὰ βαθεῖς γνῶσται τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀναφέρω δύο μόνον σοφοὺς, ὅσον ἐπιτρέπει ὁ χῶρος τῆς παρούσης ὁμιλίας. Ὁ ὀνομαστὸς μελετητὴς τῆς Ἑλλάδος *Mauil* τονίζει τὴν πνευματικὴν ὁμοιότητα ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, τὴν συνέχειαν τῆς φυλῆς ἐναντίον τῆς θεωρίας τοῦ *Fallmerayer*¹. Ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος *Adolf Wilhelm* θεωρεῖ τὸν νέον Ἑλληνισμόν ὡς τὸ κυριώτερον ἐκπολιτιστικὸν στοιχεῖον τῆς Ἀνατολῆς καὶ θαυμάζει ὅ,τι κατάρθωσεν ἡ Νέα Ἑλλάς. Τὴν θεωρίαν τοῦ *Fallmerayer* τὴν θεωρεῖ ἀνοησίαν². Ἄς σημειωθῇ ἐνταῦθα καὶ ὁ ἔπαινος τῶν Ἄγγλων σοφῶν, τῶν ἐκδοτῶν τοῦ *Journal of Hellenic Studies* (τ. 60), οἱ ὁποῖοι εἶπαν ἐπιγραμματικῶς μετὰ τὴν Πίνδον.

¹ *O. Mauil*: Griechisches Mittelmeergebiet, Breslau 1922 σ. 49. «Dieselbe geistige Regsamkeit, derselbe Bildungsdrang, dieselbe Vaterlandsliebe kennzeichnet den Altgriechen wie den Neugriechen. Immer aufs neue setzt es in Erstaunen wie die Sitten und Gebräuche der Antike auf Schritt und Tritt bei den Neugriechen angutreffen sind. Ganz im Gegensatz zu den Studien Fallmerayers, dessen These von der völligen Vernichtung der Festlands-Griechen auch längst von der Forschung überwunden ist, giebt es eine ausgeprägte Kontinuität alles geistigen fest zu stellen... Psychisch, ethnisch ist die Entwicklung seit dem Altertum nie abgerissen».

² *A. Wilhelm*: Das moderne Griechenland ἐν *L. Gwiklinskis* *Balkan und Naher Orient* 1916 σ. 105: «Was die (neuen) Griechen trotz äusserst Ungunst der Verhältnisse geschaffen haben, ist der Bewunderung um so mehr wert, als ihre Kräfte von allem Anfang an durch die Sorge um die ausserhalb der Grenzen des königsreichs wohnenden Staatsgenossen in Auspruch genommen gewesen sind»... σ. 114: «So stellt sich das Griechentum im Orient als das führende Kulturelement dar». - Αὐτ. σ. 154 ἐλπίζει πολλὰ διὰ τὸ μέλλον.

“Αγγλοι Ἑλλησι χαίρειν.

Οὐ Μαραθωνομάχους σέβομεν
μόνον ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς,

ᾧ φίλοι, οὐ τοίων χειροτέρους πατέρων.

“Απειροὶ καὶ πολὺ παρήγοροι εἶναι αἱ πολὺ εὐνοϊκαὶ κρίσεις διὰ τὴν νέαν Ἑλλάδα ἀνδρῶν σοφῶν, οἱ ὅποιοι ὡς γινώσται καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος δύνανται νὰ κάμνουν καλυτέρας συγκρίσεις. “Ἄς τὰς προσέξουν ὅσοι μὲ πολλὴν ἀφέλειαν πιστεύουν τὴν βουλγαρικὴν προπαγάνδαν.

Αἱ ἑλληνικαὶ χῶραι εἶναι οἱ θεματοφύλακες καὶ δημιουργοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, διὰ τῶν Ἑλλήνων εὐηργέτησαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν ἐγγὺς Ἀνατολήν. “Ὅσοι ξένοι κατακτηταὶ ἦλθαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας κατέστρεψαν μόνον. Τί πρῶτον, τί δεύτερον νὰ ἐνθυμηθῶμεν, τὸν Μούμιοντῆς Κορίνθου, τὸν Παῦλον Αἰμίλιον τὸν καταστροφέα τῆς Ἡπείρου, τὴν πειρατείαν τῶν Βενετῶν καὶ τῶν Ἀράβων, τὰ παιδομαζώματα, τὴν σφαγὴν τῆς Χίου, τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀγχιάλου, τοῦ Δοξάτου, τῆς Ναούσης, τῶν Καλαβρύτων, τοῦ Διστόμου, ἄπειρα ἄλλα μαρτύρια;

Σήμερον βλέπομεν καλύτερα τὰ σχέδια τῶν Βουλγάρων, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ κατέστρεψαν τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ ἐπέδιωξαν τρεῖς τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Θράκης, συνεχίζουσι περαιτέρω τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλήν.

Ὁ ἱερὸς ἑλληνικὸς χῶρος ἀποκαθιστάμενος ἐλεύθερος καὶ ἀνενόχλητος δύναται πάλιν νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν πολιτισμὸν καὶ νὰ εὐεργετήσῃ τοῦλάχιστον τὴν Ἀνατολήν καὶ τοὺς χθесינוὺς καὶ σημερινοὺς ἐχθροὺς του. Τὸ φιλελεύθερον ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα θὰ ὀδηγήσῃ πρὸς τοῦτο, ὅπως ὠδήγησεν εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι σήμερον. Ὑπηρετοῦντες οἱ Ἕλληνες τὸν πολιτισμὸν, ἐμπνεόμενοι πάντοτε ἀπὸ τὸ φιλελεύθερον ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα φαινόμεθα ἄξιοι τῶν νεκρῶν τοῦ 1821, ἄξιοι τοῦ παρελθόντος μας. Ἡ 25 Μαρτίου συμβολίζει σήμερον καὶ θὰ συμβολίζῃ πάντοτε τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα.

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΝΕΜΗΘΕΝΤΩΝ ΥΠ' ΑΥΤΗΣ ΧΡΥΣΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ
ΤΗΣ 24ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1949

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ,

Ἡ Ἀκαδημία τελεῖ καὶ πάλιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἀναμνηστικὴν ἐπέτειον τῆς μεγαλωνύμου ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως τοῦ 1821 ἐν μέσῳ τῆς συνεχιζομένης πολεμικῆς λαίλαπος κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐχιδνῶν τῆς ἐθνικῆς οἰκογενείας.

Ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1941 τὴν προσοχὴν τοῦ ἔθνους δλόκληρον καὶ ἐντεταμένην ὀφείλει νὰ κρατῆ ὁ ἀγὼν καὶ κοινὸς εἶναι ὁ πόθος τοῦ ταχέως αὐτοῦ τερματισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κοινὴ ἢ πεποίθησις εἰς τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τῆς ἐθνικῆς πάλης, ἢ ὁποία ἀναζωογονεῖ τὴν εἰκόνα τῆς δοξασιμένης ἐκείνης ἐθνεγερασίας τοῦ 1821, καὶ παρέχει νέα τεκμήρια τῆς Ἑλληνικῆς εὐψυχίας.

Τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τοῦ ἀγῶνος στηρίζει εὐλόγως τὸ ἔθνος εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸ δίκαιόν του. Ἡ ἐπίγνωσις τοῦ δικαίου καὶ ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν ἐμψυχουσι καὶ τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα, ὅπως ἐνεψύχωσαν καὶ τὸν μακρὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους, ὡς καὶ πάντας τοὺς Ἑλληνικοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.

Ἀπὸ τῆς κοσμοϊστορικῆς ἐκείνης νίκης τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Σαλαμῖνος μέχρι σήμερον ὁ Ἕλλην μάχεται ὑπὲρ τῆς μεγάλης ἰδέας τῆς ἐλευθερίας, καὶ νικᾷ ἀντλῶν ἀμείωτον εὐψυχίαν ἐκ τῆς πανισχύρου πηγῆς τῆς ἰδέας, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον εἶναι πατροπαράδοτον ἀγαθὸν καὶ χαλυβδῶνει τὸ φρόνημα τῶν οἰοῦναι ἐκ κληρονομικοῦ ἐνστικτοῦ φερομένων πρὸς αὐτό.

Ἐὰν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὰ μεγαλουργήματα τῶν μαχομένων καὶ τὴν ἀπτότητον ὄρμην πρὸς τὴν ὑπερτάτην θυσίαν, θὰ ἔχωμεν ἀδιάψευστα μαρτύρια περὶ τῆς ἀκαταλύτου δυνάμεως τῆς ιδέας καὶ τοῦ πνεύματος.

Πᾶσα ἐπιστήμη καὶ φιλοσοφία θὰ ἦτο ἀναξία ἑαυτῆς, ἐὰν δὲν ἀνεπνέετο ἐκ τῆς ιδέας καὶ δὲν κατέληγεν εἰς τὴν ἐμπράγματον ἐκδήλωσιν αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ δικαίου ἀντὶ πάσης θυσίας.

Τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ ἰδρύματα εἶναι οἱ φυσικοὶ παραστάται παντὸς ἀγῶνος ὑπὲρ ὑψηλῶν ἰδεῶν καὶ διὸ ὑπὲρ τῆς πρώτης μεταξὺ τούτων, τῆς ιδέας τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία εἶναι ἀκριβῶς πρώτη, διότι ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ζωῆς πάσης ἄλλης ιδέας καὶ παντὸς ἠθικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας τὸ ἀπώτατον λῆκνον ὑπήρξαν αἱ ιδέαι αἱ καταυγάσασαι τὸν κόσμον, τιμᾶ καὶ ἐξ ἔθνικοῦ καὶ ἐξ ἐπιστημονικοῦ καθήκοντος τὴν ιδέαν τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀποβλέπει μετὰ συγκινήσεως καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τοὺς γενναίως καὶ μετ' αὐτοθυσίας προμαχοῦντας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος.

Διὰ τοῦτο ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας μιᾶ φωνῇ ἀπεφάσισεν, ὅπως κατὰ τὴν κατ' ἐξοχὴν ταύτην ἡμέραν τῆς ἐλευθερίας, τὴν καθγιασμένην διὰ τοῦ αἵματος τῶν ἠρώων τοῦ 21, ἀπονεμηθῆ τὸ χρυσοῦν μετὰ ἄλλιοι τῆς Ἀκαδημίας εἰς ἀπάσας τὰς μαχομένας δυνάμεις τοῦ Ἔθνους ἦτοι τὸν Στρατόν, τὸ Ναυτικόν, τὴν Ἀεροπορίαν, τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὴν Ἀστυνομίαν, διότι διὰ τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως αὐτῶν εἰς τὸ πατριωτικὸν καθῆκον καὶ διὰ τοῦ τιμίου αὐτῶν αἵματος, τοῦ ἀφθόνως χυθέντος καὶ χυνομένου, συντηροῦσιν ἀκμαῖον τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας καὶ καθιστῶσιν ἀπόρθητον τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν.

Τοῦτο πράττουσα ἡ Ἀκαδημία δὲν ἀνταποκρίνεται μόνον εἰς τὴν γενικὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἔθνους καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ὑπ' ἄλλων μὲν ἀκρίτως καὶ ἐπιπολαίως, ὑπ' ἄλλων δὲ ὑπούλως καὶ σκοπίμως διασπειρομένην σκέψιν ὅτι τὰ μετόπισθεν δῆθεν δὲν μετέχουσιν ὀλοψύχως τῶν ἀγῶνων τοῦ Ἔθνους.

Τὸ Ἔθνος ἴσταται σύσσωμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν μαχομένων δυνάμεων, τὸ δὲ πατριωτικὸν μέτωπον εἶναι πανταχοῦ, ὅπου ὑπάρχουν

“Ἕλληνας καὶ ὁ ἀγὼν εἶναι κοινός, στηριζόμενος εἰς τὴν ὁμόθυμον καὶ ἀκλόνητον σκέψιν ὄλων τῶν παμπόλλων Ἑλλήνων εἴτε ἐνόπλων εἴτε ἀόπλων, πάντων ὀπλισμένων διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀκατανικήτου ὄπλου τῆς ψυχῆς, τῆς ἐθνικῆς πνοῆς ἐνιαίας καὶ ἀδιαιρέτου πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὀρρωμένη καὶ ἡ Ἀκαδημία ὡς μέλος τῆς ἐθνικῆς οἰκογενείας, ἔχον βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τοῦ πατριωτικοῦ καθήκοντος, ἀπονέμει καὶ πάλιν τὸ χρυσοῦν αὐτῆς μετὰ ἄλλιον εἰς τοὺς ἐνόπλους προμάχους τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀκεραιότητος καὶ ἀνεξαρτησίας κατὰ τὸν παρόντα μέγαν ἀγῶνα κατ’ ἐμφανῶν καὶ ἀφανῶν ἐχθρῶν τοῦ Γένους καὶ καταπιστεῦει τοῦτο εὐλαβῶς εἰς χεῖρας τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχηγοῦ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, τοῦ ἀξίου Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἔθνους καὶ φορέως τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων τῆς χώρας, ἵνα παραμένῃ παρ’ Αὐτῷ ὡς μνημεῖον τῆς ἐθνικῆς ἀναγνωρίσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὸ τὸ ἔμβλημα ὅτι τίμημα τῆς ἐλευθερίας εἶναι ὁ θάνατος, οἷον ὑπῆρξε καὶ τὸ σύνθημα τοῦ ἀληθιμοῦ καὶ μεγαλοπνεύστου ἐκείνου ἀγῶνος τοῦ 1821.

Ἄλλὰ γεραίρουσα ἡ Ἀκαδημία τοὺς ἡρώϊκους ἀγῶνας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ τὰς συντόνους καὶ φιλοπάτριδας μερίμνας τοῦ μετόπισθεν λαοῦ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν σοβαρῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ὁ ἐθνικὸς ἀγὼν. Ἡ προθυμία καὶ εἰς χρῆμα καὶ εἰς ἐργασίαν γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πατριωτικοῦ τούτου καθήκοντος ἀποτελεῖ φωτεινὸν τίτλον τοῦ Ἔθνους, τὸν ὁποῖον μάτην προσπαθεῖ νὰ ἀμαυρώσῃ ἡ ραδιοῦργος σπερμολογία τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

Μεταξὺ τῶν ἔργων τούτων ἔν προέχει καθ’ ὑπερβολὴν, διότι ἀφορᾷ εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιόν.

Ἐκ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης περιόδου τοῦ παιδομαζώματος πρὸς συγκρότησιν τῶν ταγμάτων τῶν Γενιτσάρων δὲν εἶχε γνωρίσει ὁ Ἑλληνισμὸς παρομοίαν ἀπειλὴν ἐξαφανισμοῦ τοῦ Γένους μέχρι τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος. Οἱ σήμερον μαχόμενοι καθ’ ἡμῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὀρρωμένοι ἰδεῶν ἀπεφάσισαν νὰ θέσωσιν εἰς ἐφαρμογὴν τὸ αὐτὸ σχέδιον βαρβάρου συλλήψεως καὶ ἐκτελέσεως. Καὶ ἠρπάγη μέγας ἀριθμὸς ἀνηλίκων ἀμφο-

τέρων τῶν φύλων καὶ παρεδόθη πρὸς διαφθορὰν ψυχῆς καὶ σώματος εἰς τοὺς διεκδικοῦντας τὸν τίτλον τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας συνενόχους τῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιδρομῆς.

Κατὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἀπειλῆς ταύτης ἀντεπεξῆλθεν ἡ Ἑλλάς διὰ τῆς ἐγκαίρου καὶ ταχείας περισυλλογῆς τῶν παιδίων ἐκ τῶν ἀπειλουμένων περιοχῶν καὶ διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς ἰδίους συνοικισμούς, τὰς ἐπικληθείσας παιδοπόλεις.

Οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ διαφεύγῃ ἡ ἐθνικὴ σημασία τῶν παιδοπόλεων. Ἡ σωτηρία τοῦ παιδίου τῶν διαφόρων χωρῶν τῶν δοκιμασθεισῶν ἐκ τῆς παγκοσμίου θυέλλης ἐγένετο ὑποκείμενον σοβαρᾶς μερίμνης τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ὅστις δὲν φείδεται χρημάτων, ἵνα ἐπικουρήσῃ εἰς τροφίμα καὶ ἐνδύματα καὶ σώσῃ τὴν σωματικὴν ὑγίαν καὶ αὐξήσῃ τῶν ἀνηλίκων. Εὐγνωμοσύνην δὲ αἰσθάνεται καὶ ἡ Ἑλλάς πρὸς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη, διότι τυγχάνει τῆς βοηθείας ταύτης. Ἀλλὰ τῆς Ἑλλάδος τὸ πρόβλημα δὲν ἦτο τόσο ἀπλοῦν, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη, διότι οἱ Ἑλληνόπαιδες κατὰ μέγα μέρος ἔπρεπε νὰ σωθοῦν κυριώτατα ψυχικῶς καὶ ἠθικῶς, διὰ νὰ κατορθωθῇ, δὲ τοῦτο, ἔπρεπε τάχιστα νὰ μετακομισθοῦν μακρὰν τῶν ἐστιῶν αὐτῶν εἰς τόπους ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν ἀντεθνικῶν γυπῶν.

Κατὰ τὴν τρομερὰν ταύτην εἰδικὴν περίπτωσιν μία ὑψηλὴ καὶ πεφωτισμένη πνοὴ κατηύθυνε τὸ ἔργον καὶ δι' αὐτὸ ἐπέτυχεν εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ θεωρῆται καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς χώρας ὡς τίτλος τιμῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ εὐγενὴς αὕτη καὶ ἐθνοσωτήριος πνοὴ ὀφείλεται εἰς τὴν πρώτην μητέρα τοῦ Ἐθνους, ἡ ὁποία μερίζει τὴν στοργὴν καὶ τὸν πόνον τῆς μητρὸς πρὸς ὅλους τοὺς Ἑλληνόπαιδας καὶ σῶζει αὐτοὺς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν.

Ἡ Ἀκαδημία αἰσθάνεται βαθύτατα τὴν ἀξίαν τοῦ συντελεσθέντος τεραστίου τούτου καὶ ἐθνικῶς καὶ ἀνθρωπιστικῶς ἔργου τῆς σωτηρίας τῶν Ἑλληνοπαιδῶν καὶ ἀπονέμει τὸ χρυσοῦν αὐτῆς μετὰλλιον δι' αὐτό, εἰς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα τὴν Βασίλισσαν Φρειδερίκην, τὴν ἀξίαν συνεργάτιν τοῦ Βασιλέως καὶ πρωτεργάτιν εἰς πᾶν ἐθνικὸν φιλανθρωπικὸν ἔργον καὶ εἰς πᾶσαν προαγωγὴν τῶν γνησίως Ἑλληνικῶν ἀρετῶν τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς φιλανθρωπίας κατὰ τὴν δυσκολωτάτην ταύτην περίοδον τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας.

Οἱ ἡγέται τῶν λαῶν μάλιστα κατὰ τὰς ἐθνικὰς τρικυμίας εἶναι ἡ

πηγή τῆς ψυχραιμίας καί τῆς ἔμφρονος προσαρμογῆς τῶν πολλῶν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν περιστάσεων πρὸς ἀποτροπὴν συγχύσεως καὶ ἀσυναρτησίας, μόνον εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ὠφελίμου, καταστρεπτικῆς δὲ διὰ τὴν πατρίδα.

Ἡ πατρίς εἶναι εὐτυχής, διότι αἰσθάνεται διέπυσαν τὸν θρόνον ψυχικὴν εὐρωστίαν καὶ φρόνησιν, κατευθύνουσαν τὴν πατροπαράδοτον βασιλικὴν φιλοπατρίαν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους.

Ἐπιβραβεύουσα δὲ ἡ Ἀκαδημία τὸ ἔργον τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν μελλόντων πολιτῶν, ἐπιτελεῖ καθήκον τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, ἡ ὁποία αἰσθάνεται ὡς ψυχικὴν ἀνάγκην τὴν ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ὅπωςδῆποτε συντελοῦντας εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως.

Εἶναι δὲ καὶ συμβολικὰ τὰ δύο ταῦτα χρυσᾶ μετάλλια τῆς ἐνότητος τῆς ἐθνικῆς πνοῆς εἴτε ἐν τῷ πολεμικῷ μετώπῳ εἴτε ἐν τοῖς μετόπισθεν. Ἐὰν δὲ ἐθνικὴ πνοὴ εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πατριωτικοῦ καθήκοντος ὑπὸ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν πολιτῶν, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εἶναι ἕκαστος τεταγμένος, ἡ Ἑλλάς δύναται νὰ ἔχη τὴν συνείδησιν αὐτῆς ἡσυχον ὅτι ἡ ἐθνικὴ πνοὴ ἐκδηλοῦται κατὰ τὸν παρόντα ἀγῶνα πλήρης καὶ ἀδιάσειστος, ἀποτελοῦσα βράχον τεράστιον, εἰς τὸν ὁποῖον θραύονται ὅλα τὰ κύματα τῆς ὑπονομεύσεως τῆς ἐθνικῆς συνοχῆς.

Αἱ τεσσαράκοντα ἐννέα παιδοπόλεις καὶ αἱ δέκα ἕξ χιλιάδες τῶν διασωθέντων ἐκ τοῦ ἀπαισίου παιδομαζώματος Ἑλληνοπαίδων ὡς καὶ ὁ ἔρανος ὑπὲρ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν καὶ ἡ Φανέλλα τοῦ στρατιώτου ἀποτελοῦν ἀναμφίλεκτον τεκμήριον ἐκμαζούσης ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ εὐγενεστάτου ἀνθρωπισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ εὐρεῖα ἐκδήλωσις κατηυθύνθη ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς πνοῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης τῶν Ἑλλήνων, τῆς ἐνσαρκούσης τὴν φιλόθρησκον πίστιν τοῦ Γένους καὶ τὰ διδάγματα τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς παραδόσεως, τῆς φωτιζούσης τὴν πορείαν τῶν πεπολιτισμένων λαῶν καὶ τὴν ἄσκησιν κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας ἄνευ βίας καὶ αἱματηρῶν ἀνατροπῶν.

Τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ τοῦ ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνος τῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἶναι οἱ τίτλοι τῆς ἐνότητος τοῦ ἔθνους, ὅταν δὲ τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντος ἐπέλθῃ τὸ αἴσιον τέρμα, τότε οἱ μὲν ὅπωςδῆποτε βοηθήσαντες ἐπιζῶντες θὰ ἔχωσι καθαρὰν τὴν συνείδησιν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πατριωτικοῦ τῶν καθήκοντος πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος, τῶν δὲ ἡρώων

οί τάφοι θὰ ἀποβῶσι βωμοὶ προσκυνήματος πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς ὑπερηφανείας καὶ τῆς εὐγνώμοσύνης τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ἐστὶαι ἱεροῦ πυρὸς πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς μεγαλουργοῦ σταδιοδρομίας καὶ ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς εὐψυχίας.

Τὰ δύο ταῦτα χρυσᾶ μετάλλια τὰ κατατιθέμενα σήμερον εἰς τὰς σεπτὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τε τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν Βασιλέων ἡμῶν ἃς παραμένωσιν ἐκεῖ ὡς μνημεῖα τῆς ἀποφάσεως τοῦ Γένους πρὸς εὐδοξον βίον.

ΒΑΣΙΛΕΥ, ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ,

Τὰ χρυσᾶ μετάλλια, τὰ ὅποια θὰ καταθέσῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας εἰς χεῖράς Σας ὡς ἱερά σύμβολα τῆς εὐγνώμονος ὑπερηφανείας τοῦ ἔθνους διὰ τὴν συνολικὴν εὐψυχίαν καὶ ἐνότητα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀκλόνητον αὐτοῦ πίστιν εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς πατρίδος, ἀποτελοῦν ἐν ταύτῳ καὶ τὸν στέφανον τοῦ ἀνεκτιμήτου ἔργου τῶν ὑψηλῶν ἡγετῶν καὶ πρώτων στρατιωτῶν τοῦ ἔθνους ἐν τῇ ἐμπνευσμένῃ κατευθύνσει τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.

Οἱ Βασιλεῖς εἶναι ἡ βάσις τῶν λαῶν, ἡ εὐρεῖα καὶ ἀρραγῆς ὡς ὑψικόρυφον ὄρος τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, συμβολίζον τὴν συμπαγῆ καὶ ἀδιάσπαστον συνοχὴν τοῦ Γένους, βαδίζοντος μετὰ πεποιθήσεως πρὸς τὴν νίκην, νίκην τιμῆς καὶ ἐλευθερίας, νίκην Ἑλληνικὴν!

Ἀκολουθῶς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε τὰ ἐπόμενα :

Λ Ο Γ Ο Σ

ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΥΛΟΥ

«Εὐχαριστοῦντες ἀποδεχόμεθα μὲ συγκίνησιν ἡ Βασιλισσα καὶ Ἐγὼ τὰ μετάλλια, τὰ ὅποια καταπιστεύει καὶ ἀπονέμει σήμερον ἡ Ἀκαδημία.

Εἶναι ἀληθῶς βαθὺ τὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον κατέχει πάντα Ἑλληνα διὰ τὸ ἐπιτελούμενον σήμερον μέγα ἔργον.

Τὸ Ἔθνος σύμπαν μετέχει εἰς αὐτό. Οἱ δ' ἐπίλεκτοι καὶ οἱ εὐνοούμενοι τῆς τύχης ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελοῦν τοὺς μαχομένους.

Δίδουν δὲ οὗτοι σήμερον μάχην καθολικὴν εἰς τὰ ὑψηλὰ τῶν συνόρων ὄρη, εἰς ἀτραπούς δυσβάτους, εἰς χωρία, τὰ ὅποια ἄλλοτε ηὐλόγει μόνον ἡ χαρὰ τῆς ἐργασίας καὶ εἰς πόλεις, ὅπου ἡ ὑπουλότης τοῦ ἐχθροῦ δὲν παύει νὰ εἶναι ἀφαντάστως ἐπικίνδυνος, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀφανῆς.

Στρατός, Ναυτικόν, Ἀεροπορία, Χωροφυλακὴ καὶ Ἀστυνομία ἀποδεικνύονται καθ' ἡμέραν ἄξιοι τῆς τιμητικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς.

Ἡ γωνία αὐτὴ τῆς οἰκουμένης, τὴν ὁποίαν κατοικοῦν οἱ Ἕλληνες, εἶδε διὰ μέσου τῶν αἰώνων, μάχας ἀναλόγου σκληρότητος, ἀγῶνας μακροὺς καὶ θυσίας ἀνυπολογίστους. Καὶ πάντοτε ἐν ὑπῆρξε τὸ κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἀγῶνων αὐτῶν. Ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες συνήθως μόνον, προασπίζοντες ὄχι ἄψυχον ἔδαφος ἀλλὰ ιδέας. Ὑπῆρξαμεν πάντοτε προασπισταὶ ἰδανικῶν, ἰδανικῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν αὐτὸ πὸν λέγεται ἀνθρωπίνη ζωῆ.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὲ τὸν σημερινὸν ἀγῶνα ἔδω-
σεν εἰς τὸν ἐλεύθερον κόσμον τὸν καιρὸν νὰ ἐννοήσῃ
τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ ἀντιληφθῇ σαφέστερον ὅτι
οὐδέποτε ἄλλοτε ἢ εἰρήνη τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἀνθρώ-
πινα ἀγαθὰ εἰσῆλθον εἰς στάδιον τοιαύτης δοκιμασίας
καὶ κινδύνου, ὅσον ἀπὸ τῆς ἐπομένης τοῦ τερματισμοῦ
τοῦ τελευταίου πολέμου.

Οἱ πολεμισταὶ μας δύνανται νὰ εἶναι πλήρως ἱκανο-
ποιημένοι, ἰδίως μάλιστα σημερον. Διότι ἢ κατὰ τὸ τε-
λευταῖον δίμηνον παρατηρηθεῖσα ραγδαία μεταβολὴ ἀπο-
τελεῖ τὸν καλύτερον παράγοντα ἐθνικῆς ἀσφαλείας κατὰ
τὰς κρίσιμους ταύτας ὥρας. Καὶ δι' αὐτὸ καὶ ἢ στιγμή
τῆς ἀπονομῆς τοῦ μεταλλίου εἰς τὸν Στρατόν, τὸ Ναυ-
τικόν, τὴν Ἀεροπορίαν, τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὴν Ἀστυ-
νομίαν εἶναι ἢ καταλληλοτέρα καὶ ἐπικαιροτέρα. Καὶ δι'
αὐτὸ εἶμαι καὶ Ἐγὼ ὑπερήφανος, διότι ἢ διαπίστευσις
τοῦ μεταλλίου αὐτοῦ ἔλαχεν εἰς Ἐμέ, ὡς ἡγήτορα τοι-
ούτων μαχητῶν.

Εἶμαι ἐπίσης ὑπερήφανος καὶ διὰ τὸ Μετάλλιον, τὸ
ὁποῖον ἢ Ἀκαδημία ἀπονέμει σήμερον εἰς τὴν Βασίλισσαν.

Μὲ τὸ Μετάλλιον αὐτὸ βραβεύεται τὸ φιλανθρωπι-
κὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὴν προστασίαν Της, ἐπιτε-
λεῖται εἰς τὴν πατρίδα μας.

Γνωρίζω ὅτι ἢ Βασίλισσα αἰσθάνεται ὅτι τὸ Μετάλ-
λιον δὲν ἀνήκει εἰς Αὐτήν. Ἀνήκει εἰς τοὺς συνεργά-
τας Της καὶ συνεργάται Της εἶναι ὅλοι οἱ Ἕλληνες,
ὅλαι αἱ Ἑλληνίδες, ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ὁ πόνος διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν καταστροφὴν,
ἢ ὁποία ἔπληξε τὴν πατρίδα μας, μᾶς ἤνωσεν ὅλους εἰς
μῖαν κοινὴν προσπάθειαν καὶ οὕτω ἐδημιουργήθη ἓνα
ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ εἶμεθα ὑπερήφανοι.

Ἡ Βασίλισσα καὶ Ἐγὼ εἶμεθα εὐτυχεῖς διὰ τὴν κα-
τανόησιν, τὴν ὁποίαν ἔδειξαν ὅλοι, χωρὶς καμμίαν ἑξαί-

ρουν, καὶ διότι μᾶς δίδεται σήμερον ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσωμεν ἐπισήμως τὴν βαθεῖαν ἱκανοποίησίν Μας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἡ Βασίλισσα δὲν εἶναι μόνον ἔργον φιλανθρωπίας, ἀλλὰ καὶ ἔργον Ἐθνικῆς Δημιουργίας.

Αἱ χιλιάδες τῶν Ἑλληνοπαίδων, ὅταν ἐξέλθουν τῶν παιδοπόλεων, θὰ εἶναι πολῖται, οἱ ὁποῖοι θὰ τιμοῦν τὴν Ἑλλάδα ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ θὰ τὴν προστατεύουν ἀπὸ κάθε ἐχθρόν, ὁ ὁποῖος θὰ τολμήσῃ ποτὲ νὰ πατήσῃ τὰ ἱερὰ χώματά της.

Ἄλλὰ τὸ ἔργον μας δὲν ἐτελείωσεν.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶναι συνεχῆς ἀγῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπάρχει μία μεγάλη εἰκὼν, ὁ Προμηθεὺς, ὁ ὁποῖος ὑποφέρει, διότι ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὸ θεῖον πῦρ.

Αὕτῃ εἶναι καὶ ἡ Μοῖρα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄγῶν, θυσία, φωτεινὴ ἀκτινοβολία, ἀλλὰ, ὅπως καὶ μὲ τὸν Προμηθεά, τελικὴ λύτρωσις».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ, ΑΓΑΘΗ,

ΕΔΟΞΕ ΤΗ, ΑΚΑΔΗΜΙΑ, ΑΘΗΝΩΝ ΤΑΣ ΕΝ ΟΠΛΟΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΡΑΤΟΝ
ΤΕ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΝ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΝ
ΤΩ, ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΧΡΥΣΩ, ΠΑΡΑΣΗΜΩ, ΤΙΜΗΣΑΙ

ΟΤΙ ΟΥΔΕΠΟΤ ΕΠΑΥΣΑΝΤΟ ΕΥΨΥΧΩΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΥΣΑΡΩΝ ΠΟΛΕΜΙΩΝ,
ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΤΗ, ΠΑΤΡΙΔΙ ΣΩΖΟΥΣΑΙ ΟΥΤΩ ΔΕ
ΑΞΙΑΣ ΕΑΥΤΑΣ ΑΠΟΦΑΙΝΟΥΣΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΟΔΟΞΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΡΕ
ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΡΙΣΤΟΤΟΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΘΙΣ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΑΣΙ ΤΗΣ ΔΕ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΝΕΚΠΛΗΚΤΟΝ ΠΡΟΜΑΧΟΝ

ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΔΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΕΝ ΤΗ, ΤΟΥ ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΗΝΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙ Η,
ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΣΗΜΟΝ ΠΑΡΑΚΑΤΑ
ΘΕΣΘΑΙ ΤΩ, ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙ ΠΑΥΛΩ, ΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΜΑΧΟΥΝ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΗΓΕΙΤΑΙ ΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΥΠΑΡΧΗ, ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΝΔΡΑΓΑΘΙΑΣ

ΕΓΕΝΕΤΟ ΑΘΗΝΗΣΙ ΜΗΝΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΗ, ΚΑΙ ΕΙΚΟΣΤΗ, ΕΤΟΥΣ
ΕΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΕΤΤΑΡΑΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΑΠΟ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ, ΑΓΑΘΗ,

ΕΔΟΞΕ ΤΗ, ΑΚΑΔΗΜΙΑ, ΑΘΗΝΩΝ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΝ

ΤΩ, ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΧΡΥΣΩ, ΠΑΡΑΣΗΜΩ, ΤΙΜΗΣΑΙ

ΟΤΙ ΟΥΘΕΝ ΕΛΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΙΑΤΕΛΕΙ ΙΝΑ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΞΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΟΥ
ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΑΠΟΒΑΙΝΩΣΙΝ ΕΝ ΤΕ ΠΟΛΕΜΩ, ΚΑΙ ΕΝ ΕΙΡΗ
ΝΗ, ΑΚΜΑΖΟΝΤΟΣ ΔΕ ΤΟΥ ΝΥΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΟΥΚ ΩΚΝΗΣΕΝ ΕΙΤΕ ΜΟΝΗ ΕΙΤΕ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑ
ΧΟΜΕΝΟΥΣ ΠΟΡΕΥΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΑΡΡΥΝΕΙΝ ΑΥΤΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΒΑΣΑ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΕΥΨΥΧΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΥ
ΜΟΝΟΝ ΔΕ ΛΟΓΟΙΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΙΣ ΠΕΡΙΦΑΝΕΣΤΑΤΟΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΥΣΑ
ΤΟΙΣ ΤΕ ΜΑΧΟΜΕΝΟΙΣ ΚΑΙ ΤΩ, ΑΛΛΩ, ΠΛΗΘΕΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΑ
ΓΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΛΛΑ ΤΕ ΠΟΛΛΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΥ ΕΠΟΙΗΣΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ
ΠΑΙΔΑΣ ΕΣΩΣΕΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΩΝ ΜΥΣΑΡΑΣ ΑΡΠΑΓΗΣ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΩΝ ΠΟΛΕΙΣ ΙΔΡΥΣΑΣΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥΤΩΝ ΑΤΡΥΤΩΣ ΕΠΙ
ΜΕΛΟΥΜΕΝΗ ΜΕΓΙΣΤΗΝ ΤΑΥΤΗΝ ΤΗ, ΠΑΤΡΙΔΙ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΗΝΕΓΚΕ ΚΑΙ
ΑΞΙΑΝ ΕΑΥΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΠΕΦΗΝΕΝ

ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΔΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΕΝ ΤΗ, ΤΟΥ ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΗΝΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙ Η,
ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΓΕΤΑΙ ΕΤΟΥΣ ΕΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΕΤΤΑΡΑΚΟ
ΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν μετ' εὐλόγου καὶ δικαιολογημένης ὑπερφηφανείας συνεορτάζει σήμερον μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ Ἔθνους τὴν ἐπέτειον τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου, διότι ἀποτελεῖ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ σταθμὸν σημαντικώτατον, ἰσάξιον τῆς 25^{ης} Μαρτίου. Πράγματι ὀλίγα γεγονότα ἐν τῇ μακρᾷ καὶ ταραχώδει σταδιοδρομίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν τὴν σπουδαιότητα διὰ τὰς τύχας καὶ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἢ 25^ῃ Μαρτίου τοῦ 1821 καὶ ἢ 28^ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ 1940. Τὴν 25^{ῃν} Μαρτίου τοῦ 1821 σύσσωμον τὸ Ἔθνος μετὰ σκληρὰν δουλείαν τεσσάρων αἰώνων, ἐξηγέρθη πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀπολεσθείσης πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας του κατὰ τὴν 28^{ῃν} Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 σύσσωμον τὸ Ἔθνος ἔλαβε τὰ ὄπλα πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἐπιβουλευθείσης πολιτικῆς ἐλευθερίας του.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις πρὸς κατάπληξιν τοῦ πολιτισμένου κόσμου τὸ Ἔθνος διεξήγαγεν ἀγῶνα ἄνισον καὶ τραχὺν, ἐγκαταλελειμμένον εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις, διότι καὶ αἱ τρεῖς Δυνάμεις, αἱ κληθεῖσαι κατόπιν προστάτιδες, ἐπεσφράγισαν μᾶλλον διὰ τοῦ αἵματος τῶν τέκνων των καὶ ἐχαιρέτισαν διὰ τῶν τηλεβόλων των εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ναυαρίνου τὴν ὑπὸ τοῦ Ἔθνους διὰ ποταμοῦ αἵματος ἀποκτηθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, ἢ δὲ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας αὐτοπροαιρέτως παρασχεθεῖσα στρατιωτικὴ ἐνίσχυσις εἰς τὸ στενὸν τῆς Μπανίτσης καὶ τὰς Θερμοπύλας κατὰ τὴν κρισιμωτάτην φάσιν τοῦ ἀγῶνος μας ἐναντίον τῶν δυνάμεων τοῦ Ἄξονος, ἔνεκα τῶν γενικωτέρων ἀναγκῶν τοῦ πολέμου, ὑπῆρξεν ἢ ἐπισημοποιήσις τῆς συμμαχικῆς ἀλληλεγγύης μᾶλλον παρὰ κατ' οὐσίαν συνδρομή. Ἐκτὸς ὅμως τῶν κοινῶν τούτων σημείων ὑπάρχουν καὶ οὐσιώδεις διαφοραὶ προδίδουσαι τὸν ἰδιόμορφον χαρακτῆρα καὶ τὴν ἰδιαίτουσαν ἀξίαν εἰς ἑκάτερον ἐκ τῶν γεγονότων τούτων: Κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Τουρκίας ἠγωνίσθη τὸ Ἔθνος ἐναντίον αὐτοκρατορίας ἀλλογενοῦς καὶ ἀλλοδόξου, ρεπούσης πρὸς τὸν ἀσιατι-

κόν μᾶλλον παρά πρὸς εὐρωπαϊκόν πολιτισμόν, ἢ ὅποια εἶχε προαγάγει εἰς φῶς ἔκδηλα τὰ συμπτώματα τῆς παρακμῆς καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς τῶν ὑποτελῶν τῆς πρὸς καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Κατὰ τὸν ἀγῶνά του ἐναντίον τῆς Τουρκίας σημαίαν καὶ ἔμβλημά του εἶχε τὸ "Ἔθνος τὴν ἀρχὴν τῶν ἐθνοτήτων, τὴν ὁποίαν ἐνστίκτως εἶχεν ὑποτυπώσει καὶ πιστοποιήσει διὰ πολλῶν ἐπαναστάσεων, καταπνιγισῶν εἰς τὸ αἶμά του, πρὶν ἢ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐπισημοποιήσῃ καὶ ἀναγάγῃ αὐτὴν εἰς δόγμα ἐν τῷ δημοσίῳ δικαίῳ τῶν λαῶν. Ἀντιθέτως κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Δυνάμεων τοῦ ἄξονος τὸ "Ἔθνος ἠγωνίσθη ἐναντίον δύο μεγάλων αὐτοκρατοριῶν, μετὰ τῶν ὁποίων μᾶς συνέδεον δεσμοὶ ἄρρηκτοι, ἢ κοινὴ πίστις τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ κοινὸς ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς, μετὰ τῆς μιᾶς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἓνα εἶδος ἐπαναστατικῆς ἀλληλεγγύης, διότι καὶ τὰ δύο ἔθνη, τὸ ἑλληνικόν καὶ τὸ ἰταλικόν, ἀλληλοβοηθούμενα διεξήγαγον τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς πολέμους τῶν ἐναντίον τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Αὐστρίας κατὰ τὸν 19^{ον} καὶ τὸν 20^{ον} αἰῶνα. Ἐπρόκειτο περὶ αὐτοκρατοριῶν κραταιῶν καὶ πολυανθρώπων ἐξωπλισμένων κατὰ τοὺς κανόνας τῆς νεωτέρας στρατιωτικῆς τεχνικῆς καὶ ἐφωδιασμένων μὲ στρατιώτας ἔχοντας τὸν φανατισμὸν τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ μαρτύρων, τὸν ὁποῖον τεχνηέντως ἐνέβαλον καὶ ἐξῆψαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν τούτων, ἵνα ἀποστρέφοντες τὴν προσοχὴν τῶν ὑπηκόων τῶν ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως, στρέψουν αὐτὴν εἰς τὴν μεγαουργίαν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Διεξήγαγε δὲ τὸ "Ἔθνος τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ ἀρχῶν ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐπρέσβευον αἱ Δυνάμεις τοῦ ἄξονος: Τὸ Ἑλληνικόν "Ἔθνος κατῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα σημαιοφόρον καὶ ὑπέρμαχον ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι κατωχυρωμέναι ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐποχῆς τοῦ διαφωτισμοῦ καὶ καθηγιασμέναι ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἐργατῶν τῶν ἐπαναστάσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς Γαλλίας προσέλαβον τὴν συγκεκριμένην ὑπόστασιν τῶν διὰ τῆς δημιουργίας κρατῶν ἐθνικῶν καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν αὐτοῖς φιλελευθέρων πολιτευμάτων. Τούναντίον αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις ἠγωνίζοντο ὑπὲρ ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι, ἐστερημέναι παντὸς φιλοσοφικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐρείσματος, ἀπέρρυσαν ἐκ τῆς ὤμης βίας καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν εἶχον τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἱμπεριαλιστικῆς ὀρμῆς ἢ, ὡς ἐπὶ τὸ εὐφημότερον μετεβαπίσθη ὑπ' αὐτῶν, τῆς ἐξασφαλίσεως χώρου ζωτικοῦ ὄχι, ὅπως ἐν τῷ παρελθόντι, εἰς βᾶρος τῶν ἀπολιτίστων ἢ ἡμιαπολιτίστων λαῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, ἀλλ' ἐναντίον κρατῶν ἐθνικῶν, μετεχόντων τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας καὶ ἐκτραφέντων ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ πρὸς τὸ ἀπώτερον τέλος τῆς δια-

τηρήσεως τῆς δικτατωρικῆς διακυβερνήσεως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.

Ἐπὶ τοιούτων ἀρχῶν διαπνεομένη ἡ Ἑλλάς, ὅταν ἐκλήθη νὰ ἀμυνθῆ κατὰ τῶν ἀρπακτικῶν ὀρέξεων ἰσχυρῶν γειτόνων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐταλαντεύθη εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς, ἀλλ' ἠκολούθησε τὸν ὑπὸ τοῦ καθήκοντος ἐπιβαλλόμενον δρόμον γράψασα νέας σελίδας ἀφθίτου δόξης καὶ στήσασα νέα ἀθάνατα τρόπαια εἰς τὰς φάραγγας τῆς Πίνδου καὶ τὰ ἄλλα θεάτρα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἅτινα ὑπῆρξαν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν. Ἐν τέλει ὅμως ὑπέκυψε ὁ μικρὸς ἀλλ' ἡρωϊκὸς ἑλληνικὸς στρατός. Ἄλλ' ὑπάρχουν ἤττιαι ἔνδοξοι ὡς αἱ κάλλιστοι τῶν νικῶν. Ὁ πρόσφατος πόλεμος ἐναντίον δύο μεγάλων καὶ κραταιῶν δυνάμεων καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα αὐτὸν πρωτοφανὴς εἰς σκληρότητα δουλεία τῶν τεσσάρων ἐτῶν παρέσχε προνομιακῶς εἰς τὴν γενεάν μας τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὰ μέσα, ἵνα μετατεθῆ εἰς τὰς περιστάσεις καὶ ἐκτιμῆσι προσηκόντως τὴν ἀξίαν τῶν μόχθων καὶ τῶν θυσιῶν τῶν πατέρων μας τοῦ 1821, οἱ ὅποιοι ἀγωνισθέντες ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν ἐναντίον μεγάλης αὐτοκρατορίας ἐθεμελίωσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους μας. Εἶναι πράγματι καταφανὴς ἡ ἀναλογία τῶν περιόδων τῆς ἱστορίας μας τῶν ἐτῶν 1821-1829 καὶ 1940-1944 μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐπρόκειτο κατὰ τὸ 1821 περὶ ἀποκτήσεως ἀπολεσθείσης ἐλευθερίας, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1940 περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς κεκτημένης ἐλευθερίας. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις οὐχὶ ἡ ὑπεροχὴ εἰς ἀριθμὸν καὶ πολεμικὰ μέσα, ἀλλὰ τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος καὶ ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ἱστορικὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔσωσαν τὸ ἔθνος ἐκ τοῦ καταποντισμοῦ εἰς τὸ πέλαγος τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ἀφανείας, ἡ δὲ μετακίνησις τοῦ πληθυσμοῦ ἕνεκα τῶν διώξεων, αἱ στερήσεις, ἡ πείνα, οἱ ὄμηροι, τὸ αἷμα τῶν ἀδίκως σφαγιασθέντων τὰ καπνίζοντα ἐρείπια τῶν τεσσάρων ἐτῶν τῆς δουλείας παρέσχον πιστὴν εἰκόνα τῶν δεινῶν καὶ τῶν θυσιῶν τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821. Μὲ τὴν αὐτὴν ἀνδρείαν ἠγωνίσθη τετευταίως τὸν κάλλιστον ἀγῶνα ὁ Ἑλληνικὸς στρατός ὑπερμαχῶν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς χώρας μας. Ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Ἑλλάς ἡ ἀπτόητος, ἡ ἐτοιμὴ πρὸς πᾶσαν θυσίαν χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς, ἡ περιβαλλομένη ἐσθῆτα φωτὸς καὶ ἀκτινοβολοῦσα πολιτισμόν, ἡ ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν φλόγα τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ρομφαίαν τῆς πίστεως.

Κατὰ τὴν μακρὰν δουλείαν τοῦ Γένους μας ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν οὐδέποτε ἀπέλιπεν αὐτὸ ἡ ἀκλόνητος θρησκευτικὴ πίστις, τὸ δὲ κήρυγμα τῆς Ἐπαναστάσεως καθηγιασθῆ ὑπὸ τῆς θρησκείας διὰ τῆς σεπτῆς μορφῆς τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς θερμῆς πίστεως ἐμπνεόμενοι οἱ ἥρωες τοῦ Ἑλληνο-ιταλικοῦ πολέμου ἔβλεπον τὴν ὑπέρ-

μαχον στρατηγὸν ὀδηγοῦσαν αὐτοὺς εἰς τὰς νίκας. Τὸ ἱστορικὸν «"Οχι» τῶν ἡγετῶν τοῦ Ἔθνους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξέφραζε τὴν ἀπόφασιν ὄλων τῶν Ἑλλήνων. Ἐγνώριζον οὗτοι ὅτι ἐμάχοντο ἀγῶνα ἱερὸν ὅτι ἡ ὀλιγοπιστία, οἱ δισταγμοί, αἱ ἀμφιταλαντεύσεις ὀδηγοῦν πρὸς καταποντισμόν, τὸναντίον δὲ ὅτι ἡ δύναμις τῆς πίστεως εἶναι μεγίστη· θαυμάσια τὰ ἀποτελέσματά της καὶ ἄπειρον τὸ ἐξ αὐτῆς κέρδος. Δὲν ἐπτοήθησαν ἀπὸ τὰς στρατιάς τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐνίκησαν αὐτοὺς ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ρήματα τοῦ θείου Διδασκάλου εἰπόντος. «Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ἡμῖν». Κύριος συνέτριψε τὰ ὑψηλά καὶ τὰ ταπεινά ὕψωσε. Τὶ ἴσχυσαν οἱ δυνατώτεροι στόλοι τῶν θαλασσῶν; Αὐτὸς ἤγειρε κλύδωνα καὶ τὰ πλοῖα διεσκορπίσθησαν καὶ συνέβη ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ὑπολογίσει. Τὶ ἴσχυσαν οἱ φοβερῶτατοι στρατοί; Αὐτὸς ἐφύσησεν ἐπ' αὐτῶν πνεῦμα θανάτου. Τὰ πτώματα καὶ τὰ ὄπλα τῶν πολεμιστῶν ἐσκέπασαν τὴν γῆν καὶ ὅ,τι ἔμελλον νὰ διαπράξωσιν οἱ φοβεροὶ ἔμεινεν ἄπρακτον. Ὁ ἀδύνατος ἐγένετο δυνατὸς καὶ ὁ ἰσχυρὸς ἀσθενῆς ἀπεδείχθη. Ἴνα πληρωθῇ τὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν εἰπόντος, «τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ».

Καὶ εἶδε μὲν ἡ ἱστορία τυράννου ἐξορίζοντας τὴν ἀλήθειαν καὶ μετ' ἀναιδοῦς ὑπερηφανείας ὑβρίζοντας πάντα τὰ ἀνθρώπινα δίκαια. Ἄλλὰ κατὰ τῶν δυνατῶν αὐτῶν καὶ τῶν προπετῶν τῶν σχεδίων ἀντέστη ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἠθικὴ δύναμις. Οἱ θρόνοι τῶν φίλων τοῦ σκότους συγκατέπεσον μετ' αὐτῶν. Οἱ κεραυνοὶ αὐτῶν, αἱ πυραὶ, αἱ λαιμητόμοι, αἱ εἴρκται καὶ αἱ κατάραι τῶν ἔμειναν ἄνευ τοῦ ὑπ' αὐτῶν προσδοκωμένου ἀποτελέσματος. Ἡ κόνις τῶν ἀθλίων τούτων ὑπὸ τῶν ἀνέμων διεσκορπίσθη, μόνον δὲ τὸ ὄνομά των εἰσέτι διατηρεῖται, ἵνα δι' αὐτοῦ διασημαίνωσι τὸ αἴσχος καὶ τὴν ὠμὴν βίαν. Οὐδεὶς εἶναι ἰσχυρὸς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς κυβερνᾷ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τέλους θέλει διαμεῖνει καὶ ἐπικρατήσῃ, ὅ,τι εἶναι καλόν, δίκαιον, ἀληθές. Μανθάνομεν ἐκ τῆς τύχης τῶν λαῶν ὅτι διὰ μὲν τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως ἐκάστου ὑπὲρ ὄλων καὶ ὄλων ὑπὲρ ἐκάστου, μικρὰ καὶ ἀσθενῆ κράτη καθίστανται μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ, διὰ δὲ τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῶν κατοίκων τὰ ἰσχυρότερα βασίλεια κλονίζονται. Καὶ ὅταν μαῦρα νέφη φαίνονται συναγειρόμενα καθ' ἡμῶν πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν θάρρος ἐνοῦντες τὰς προσπαθείας ἡμῶν, πρὸς εὐγενῆ φρονήματα καὶ ἔργα καὶ μετὰ πίστεως νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι λαμπρὸς θὰ καταυγάσῃ τὴν Ἑλλάδα ὁ ἥλιος τῆς γαλήνης καὶ εὐτυχίας καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς

γῆς, τῆς ποτισθείσης μὲ τόσα δάκρυα καὶ τόσον αἷμα, θὰ ἀναθάλλουν νέα ἄνθη προόδου καὶ πολιτισμοῦ.

Ὁφείλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ἐπὶ τὸν Κύριον, ὅστις κατὰ τὸν προφήτην Ἑσαΐαν, «ταπεινώσας κατήγαγε τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν ὑψηλοῖς· πόλεις ὄχυράς καταβαλεῖ καὶ κατάξει αὐτὰς ἕως ἐδάφους. Καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων καὶ ταπεινῶν». (Ἑσαΐας, ΚΣΤ', 4-6).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ
ΔΗΜ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ
" Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940 ,,

ΒΑΣΙΛΕΥ!

Κατ' έντολήν τής ακαδημαϊκῆς Συγκλήτου άνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ εἶπω τὸν κατάλληλον ἐπὶ τῇ περιστάσει λόγον, πρὸς ἑξαρσιν τῆς μεγάλης ἐπετείου. Ὅμολογῶ ὅτι μετὰ δέους ἐδέχθην τὴν έντολήν, ἔχων πλήρη συνείδησιν τῆς δυσχερείας τοῦ ἐγχειρήματος· διότι πῶς νὰ ἐξαρθῇ δεόντως ἱστορικὸν γεγονός, πρὸ τοῦ ὁποίου ἔμεινεν ἔκθαμβος ἡ ἀνθρωπότης; Ποῖος λόγος δύναται ἐπαξίως νὰ ἀνυμνήσῃ τοιοῦτου ὕψους ἐποποιΐαν καὶ ποία ἀνθρωπίνη γλῶσσα καταλλήλως νὰ τὴν ἐξάρῃ; Καὶ τί ἔχουν νὰ προσθέσουν λόγοι πρὸς ἐξύμνησιν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ὅλοι ἐπεζήσαμεν καὶ ἐπιζῶμεν, καὶ συνεπῶς ὅλοι γνωρίζομεν τὴν σημασίαν των;

Παρὰ ταῦτα τολμῶ νὰ λάβω τὸν λόγον μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ὑπόμνησις ὑπερλάμπρων γεγονότων καὶ πράξεων, ὅσον καὶ ἂν ταῦτα εἶναι γνωστὰ καὶ μυριόλεκτα, ἔχει πάντοτέ τι τὸ συγκινοῦν καὶ τὸ δικασκόν, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς χαλεπὰς ταύτας ἡμέρας, τὰς ὁποίας διερχόμεθα, ἐφόσον ἐκ τῆς ὑπομνήσεως τούτων διδασκόμεθα ὅτι ἡ ἠθικὴ δύναμις ἑνὸς ἔθνους, μὲ ἀκμαίαν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ ἔθνικὰ ἰδεώδη, ὑπερνικᾷ ἐπὶ τέλους καὶ τὰς μεγαλυτέρας δυσχερείας καὶ τὰς μᾶλλον ἀντιξόους συνθήκας.

*

* *

Ἐπάρχουν ὄντως στιγμαὶ καὶ ἡμέραι εἰς τὸν βίον τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἀνυψούμενον ὑπεράνω τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ τῶν μεριμνῶν τῆς βιοπάλης, ἀνάγεται εἰς τὰς αἰθερίας σφαίρας τοῦ ὑπερκοσμίου καὶ τοῦ ἰδεώδους.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, τὸ πνεῦμα, συγκεντροῦν εἰς ἓν τὰς ἱεράς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, τὰς δυσχερείας τοῦ παρόντος καὶ τὰς ἐλπίδας αἰσιωτέρου μέλλοντος, ἐκθειάζει δεόντως τὰ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μεγαλουργήματα τῆς φυλῆς καὶ ἀποτίει τὸν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς εἰς τοὺς συντελεστὰς τούτων, ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν

οποίων ἐμπνέονται οἱ ἐπίγονοι καὶ σφυρηλατοῦν τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν.

Τοιαύτη κατ' ἐξοχὴν εἶναι ἡ δοξασμένη ἡμέρα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, τῆς ὁποίας πανηγυρίζομεν τὴν ἐνάτην ἐπέτειον. Καὶ εὐλόγως πανηγυρίζομεν τὴν ἐπέτειον τῆς μεγάλης ταύτης ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν σύσσωμον τὸ Ἔθνος, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου του ἄρχοντος μέχρι τοῦ τελευταίου του πολίτου, ἀπήντησε, διὰ στόματος τοῦ μακαρίτου πρωθυπουργοῦ, εἰς τὴν ἰταμὴν πρόκλησιν τοῦ ἐπιδρομέως, μὲ τὸ ἐφάμιλλον πρὸς τὸ περίφημον «μολὼν λαβὲ» τῆς ἀρχαίας μας ἱστορίας, πολύκροτον «Ἔθνος», τὸ ὁποῖον ἐξησφάλισε καὶ πάλιν διὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐθνικὴν τῆς τιμὴν καὶ τὴν ἄφθιτον δόξαν, τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν εἰς τὴν ζωὴν ἑνὸς ἔθνους.

Πράγματι, ἡ μικρὰ Ἑλλάς, αἰφνιδιασθεῖσα ὑπὸ ὑπόουλου ἐχθροῦ, ἐπιβουλεουμένου τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἐκάμφθη, ἀλλ' ὁμοθυμῶς ἠρνήθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἰταμὴν πρόκλησιν τοῦ ἰταλοῦ δικτάτορος, τοῦ τόσον ἐπιλήσιμος τῶν δεσμῶν καὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων τῶν ἐνούστων τὰ δύο ἔθνη, ὡς καὶ τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει ἡ Ἰταλία τὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ τὴν ἐνότητά τῆς. Καὶ ὁ πόλεμος ἐκηρύχθη.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν πρὸς κατάταξιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ προσήρχοντο οἱ καλούμενοι προθυμότατα, ὡς εἰς πανήγυριν.

Οἱ ἡρωῖσμοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἡ περίλαμπρος ἐποποιία τῆς Πίνδου καὶ τῆς Μοράβας, ἡ τόσον συγκινήσασα τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν κατάληψις ἀκραιφνῶς ἑλληνικῶν πόλεων καὶ κωμῶν, τῆς Βιγλίτσας, τῆς Κορυτσᾶς, τῆς Μοσχοπόλεως, τοῦ Πόγραδετς, τῆς Πρεμετῆς, τοῦ Ἀργυροκάστρου, τῆς Χειμάρρας, τῆς Κλεισούρας ἢ πολυτιμοτάτη δρᾶσις τοῦ στόλου καὶ τὰ λαμπρὰ κατορθώματα τῶν ὑποβρυχίων Παπανικολῆ, Λάμπρου Κατσώνη, Πρωτέως, Τρίτωνος, τὰ ὁποῖα οἶονεὶ ἐξεδικήθησαν τὸν ἐγκληματικὸν τορπιλισμὸν τῆς Ἑλλῆς ἢ τελεσφόρος συνεπικουρία τῆς ἀεροπορίας, μὲ τὰς ἐπιτυχεῖς ἀναγνώσεις καὶ τοὺς βομβαρδισμοὺς ἢ σπουδαιότατη συμβολὴ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, καὶ ἰδίως ὁ ἄξιος πάσης ἐξάρσεως ὑπέροχος ἡρωισμὸς τῶν γυναικῶν τῆς Πίνδου, αἱ ὁποῖαι ἀψηφοῦσαι κόπους καὶ κινδύνους, μεταφέρουσαι πολεμοφόδια, τροφὰς καὶ ὕδωρ εἰς μέρη δύσβατα, συνετέλεσαν διὰ τῆς αὐτοθυσίας των εἰς τὴν ἐπιτυχή δρᾶσιν τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ ὅλα αὐτά, ὡσὰν ἔμπρακτος ἀπάντησις εἰς τὴν ἰταμὴν πρόκλησιν, ἀποτελοῦν ἄφθιτον δόξαν τῆς Ἑλ-

λάδος, ἐφάμιλλον πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Μαραθῶνος, τῶν Πλαταιῶν, τῆς Σαλαμῖνος, τῶν κατὰ βαρβάρων βυζαντινῶν νικῶν, τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῶν μετ' αὐτὴν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων τῆς φυλῆς.

Εἰς τὴν οἰκτρῶς ἀποτυχοῦσαν φασιστικὴν ἐπίθεσιν ἦλθε μετ' ὀλίγους μῆνας συνεπικούρος ἢ πρὸ καιροῦ προβλεπομένη καὶ παρασκευαζομένη, σαφῶς δὲ τὴν ἕκτην Ἀπριλίου 1941 ἐκδηλωθεῖσα γερμανικὴ ἐπίθεσις καὶ ἢ ὑποκινήσει ταύτης ἐπιβουλὴ τῆς Βουλγαρίας, ἢ ὁποῖα ἐδράξατο ὑπὸ-λως τῆς εὐκαιρίας, ὅπως ἐπιδείξη τὸ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ προαιώνιον ἄσβεστον μῖσος τῆς.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἢ μικρὰ Ἑλλάς εὐρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς ἀπά-σας τὰς ἰσχυροτάτας ἀξονικὰς δυνάμεις. Καὶ ὅμως οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἐδειλίασεν, ἀλλὰ θέσασα πρὸ παντὸς τὴν ἐθνικὴν τιμὴν, σθεναρῶς ἀντέ-στη καὶ ἐνδρόξως ἠγωνίσθη κατὰ πολλαπλασίων δυνάμεων τῶν πανισχύ-ρων ἐπιδρομέων.

Εἰς τὸ τέλος, ὡς ἐκ τῶν προτέρων προεβλέπετο καὶ ὡς ἦτο ἀνα-πότρεπτον, ἢ Ἑλλάς ὑπέκυψεν· ἀλλὰ καὶ ἢ πτώσις τῆς ἀποτελεῖ δόξαν, ὅπως δόξαν ἀποτελεῖ ὁ ἥρωϊκὸς θάνατος τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδα, οἱ ὁποῖοι μέχρις ἐνὸς ἔπεσαν «τοῖς ἑκείνων ρήμασι πειθόμενοι», ὅπως δόξαν ἀποτελεῖ ἢ πτώσις τοῦ Μεσολογγίου, ἢ προσπορίσασα εἰς αὐτὸ ἀΐδιον δό-ξαν καὶ τόσον συντελέσασα εἰς ἀναβίωσιν τοῦ παγκοσμίου Φιλελληνι-σμοῦ· ὅπως ἔψαλεν ὁ φιλέλληνας μουσολήπτος βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος, ὁ πατὴρ τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως Ὁθωνος, «ποτὲ νίκη δὲν ὑπῆρξεν ὡς ἢ πτώσις σου μεγάλη». Καὶ ὄντως τὰ ἔθνη δὲν δοξάζει τό-σον ἢ ἐπιτυχία ὅσον ἢ ἥρωϊκὴ προσπάθεια καὶ δὲν ἀποθανατίζει τόσον ἢ ὕλικὴ ὅσον ἢ ἠθικὴ νίκη.

Καὶ τὴν δόξαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν διαδέχεται ἢ δόξα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μαύρης κατοχῆς, ὅτε αἱ πόλεις ἐτρομοκρατοῦντο, τὰ χωριὰ ἐδηροῦντο, οἱ ἀγροὶ ἀνεσκάπτοντο, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι, νεά-νιδες καὶ ἄθῳα παιδιὰ ἤγοντο εἰς αἰχμαλωσίαν καὶ ἐβασανίζοντο εἰς τὰ περίφημα ἄντρα τῆς ἀξονικῆς θηριωδίας. Χιλιάδες εἰς τὰ πρόσω καὶ εἰς τὰ μετόπισθεν προσέφεραν τὸ τίμιον αἷμά των εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρί-δος, διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοδιαθέ-σεως τῶν λαῶν δι' ἅς, ὡς ἐλέγετο, διεξήχθησαν οἱ παγκόσμιοι πόλεμοι καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀνέκαθεν ἐπρωτοστάτησεν ἢ Ἑλλάς, καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὑπάρχουν συρφετοὶ ἀνθρώπων, ὄχι ὅμως κοινωνιαὶ ἄξια τοῦ ὀνόματος.

Καί ὅλα αὐτὰ τὰ δεινὰ ὑπέφερεν ὁ πληθυσμὸς ἀγογγύστως, χωρὶς νὰ καμφθῆ, χωρὶς νὰ ἀποκάμῃ, μὲ καταπληκτικὴν καρτερίαν καὶ θάρρος, χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ἐλπίδα, τὸ θεῖον τοῦτο βάλσαμον πάσης πληγῆς, ἐκ τοῦ ὁποῦ πίνουσα ἡ ψυχὴ νεκρώνει πάσας τὰς ἐν χρόνῳ πικρίας καὶ δυστυχίας καὶ τὰς μεταμορφώνει εἰς φωτεινὰ σημεῖα τοῦ αἰωνίου.

Πρὸ ἀκροατηρίου, τὸ ὁποῖον ἐπέζησε τὰς δεινὰς ἐκείνας συμφοράς, δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ ἀναφερθοῦν λεπτομέρειαι τῶν δεινοπαθημάτων τοῦ λαοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατοχῆς· ἀρκεῖ ἐνδεικτικῶς νὰ ὑπενθυμίσω τὰ ἀξονικά κακουργήματα κατὰ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ εἰς τὰ Καλάβρυτα, τὸ Δίστομον, τὸν Κάνδανον Κρήτης καὶ ἀλλαχοῦ, διὰ νὰ ὑπομνησθῆ ἀφ' ἑνὸς ἡ κακουργία τῶν κατακτητῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ καρτερία καὶ εὐψυχία τῶν ἡμετέρων.

Παντοῦ τὸ φάσμα τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου· παντοῦ «ἐρμιά, θάνατος καὶ φρίκη».

*
* *

Τόσον τὰ ἥρωϊκὰ κατορθώματα τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ, ὅσον καὶ ἡ εὐψυχία τῶν μετόπισθεν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, ἐκίνησαν τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν. Παγκοίνως ἀνωμολογεῖτο ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον, συντελέσασα εἰς τὸ νὰ κερδηθῆ πολῦτιμος χρόνος διὰ τὸν κοῖνόν ἀγῶνα, ἐπέφερε τὴν ἀποφασιστικὴν καμπὴν τοῦ πολέμου. Πολιτικοί, στρατιωτικοί, δημοσιογράφοι ἠμιλλῶντο εἰς ἔκφρασιν βαθυτάτης ἐκτιμῆσεως διὰ τὸν ἑλληνικὸν ἥρωισμόν. Οἱ Ἑλληνες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐτύγχαναν ἰδιαζουσῶν τιμῶν, ὁ δ' αὐοίδιμος βασιλεὺς Γεώργιος ἐγένετο κατὰ τὴν μετάβασίν του εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν πανηγυρικῶς δεκτὸς ὑπὸ τε τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Αὐτὸς ὁ Χίτλερ, εἰς λόγον του τῆς 4^{ης} Μαΐου 1941 εἰς τὸ Ράιχσταγ, ἔλεγεν: «Ἡ ἱστορικὴ δικαιοσύνη μὲ ὑποχρεώνει νὰ διαπιστώσω ὅτι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀντιπάλους, ὁ Ἕλληνας στρατιώτης ἰδίως ἐπολέμησε μὲ ὕψιστον ἥρωισμόν καὶ αὐτοθυσίαν, καὶ ἐσυνθηκολόγησε μόνον ὅταν ἡ περαιτέρω ἀντίστασις ἦτο ἀδύνατος καὶ συνεπῶς ματαία».

Ὑπὸ πάντων διεκηρύσσετο ὅτι ὁ ἄφθιτος ἥρωισμὸς τοῦ στρατοῦ, αἱ σκληραὶ δοκιμασίαι καὶ ἡ ἀντοχὴ τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ἰδίως ἡ συμβολὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν νίκην, δημιουργοῦν δι' αὐτὴν «δικαιώματα ἀναμφισβήτητα».

Αὐτὸς ὁ ὑπὸ αὐστηρὸν κρατικὸν ἔλεγχον ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς Μόσχας ἀνωμολόγει ὅτι χάρις εἰς τὰς ἑλληνικὰς θυσίας ἐκερδήθη πολῦτιμος χρόνος διὰ τὴν ρωσικὴν ἀντίστασιν καὶ διεκήρυττεν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα διὰ νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ τόσον ἐμφανῶς ἐκδηλουμένη σήμερον ρωσικὴ εὐγνωμοσύνη «μὲ τὴν δημιουργίαν Ἑλλάδος ἠθικῶς καὶ ἔδαφικῶς μεγάλης»!

Συμφώνως πρὸς τὰς πανηγυρικῶς διδομένας διαβεβαιώσεις καὶ ὑποσχέσεις ἐπισήμων προσωπικοτήτων, ὅλοι ἠλπίζαμεν εἰς τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν ὑποσχέσεων καὶ τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν τῶν εἰς ἐλάχιστον διατυπωθεισῶν ἑλληνικῶν διεκδικήσεων.

Ὅμιλῶν κατὰ τὸν πρὸ πενταετίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ πανηγυρισμὸν ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει, κατὰ τὴν 4^η Νοεμβρίου 1944, πλήρης χρηστῶν ἐλπίδων, ἐξέφραζα τὴν πανελληνίον πεποίθησιν ὅτι ταχέως θὰ συνετελεῖτο εἰρηνικῶς «πλήρης καὶ ἀκεραία ἡ ἐθνικὴ ἐνότης» τοῦτο, ὡς ἔλεγα, ὑπόσχεται ἡ ἀμετάτρεπτος θέλησις τοῦ Ἑθνους, ἡ ἀκατάβλητος δύναμις τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς καὶ ἡ ὁμόφωνος ἐπιβολὴ τῶν συμμαχικῶν κυβερνήσεων. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ παράγοντες μᾶς παρέχουν τὴν ἀσφαλῆ ἐγγύησιν ὅτι οὔτε μία γωνία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὔτε ἡ μικροτέρα ἔκτασις γῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι ἐγγεγραμμένα ἀπαράγραπτα καὶ ζῶντα ἑλληνικὰ δίκαια εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ χωρισμένη ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς κοινῆς Μητρὸς. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ παράγοντες μᾶς παρέχουν πάντοτε τὴν ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τοιαύτης διαρρυθμίσεως τῶν συνόρων, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῶμεν ἄπαξ διὰ παντὸς εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς γειτόνων, ἀνέκαθεν βυρσοδομούντων κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὅτι θὰ ἐλαμβάνοντο πάντα ἐν γένει τὰ μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν ἐν Ἑλλάδι τῆς ἐννόμου τάξεως καὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ συναισθήματος τῆς ἀσφαλείας, ἡσυχίας καὶ ἐλευθερίας.

Καὶ ὅμως παρῆλθαν ἕκτοτε πέντε ὀλόκληρα ἔτη καὶ οὐδεμία τῶν ἐλπίδων μας ἐξεπληρώθη, χάρις εἰς τὰς γνωστὰς ἀντιδράσεις ἐπιβούλων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἑλληνικαὶ χῶραι μὲ ἀπαράγραπτα ἱστορικά, ἐθνολογικὰ καὶ πραγματικὰ δικαιώματα· χῶραι εἰς τὰς ὁποίας ἐπανειλημμένως νικηφόρος εἰσῆλθεν ὁ ὑπὲρ τῆς κοινῆς προσπαθείας μαχόμενος ἔθνικὸς στρατὸς καὶ τὰς ὁποίας ἐπότισε τὸ τίμιον ἑλληνικὸν αἷμα, ὑφίστανται ἀκόμη ἀπηνῆ ξενικὴν κυριαρχίαν, προσπαθοῦσαν διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ νὰ πλαστογραφῆσῃ κεκτημένα ἑλληνικὰ δικαιώματα, ἐπισήμως ἀναγνωρισθέντα.

Οὐδ' αὐτὰ κἄν τὰ σύνορα διερρυθμίσθησαν, καὶ τοιουτοτρόπως γειτονικαὶ χώραι ἐγένοντο τὰ ὀρητήρια, ὅθεν ἐξετράφη, τροφοδοτεῖται καὶ ἐνισχύεται ὁ προδοτικὸς συμμοριτισμὸς, ὁ τόσας ἐπενεγκῶν τεραστίας καταστροφὰς εἰς τὴν χώραν.

Καὶ ἐπὶ ἔτη ἤδη οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς συζητοῦν ἀλλ' οὐδὲν ἀποφασίζουσι καὶ συνεχίζεται τοιουτοτρόπως ἡ ἀκατονόμαστος κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλὴ. Καὶ εἰς αἴσχος τοῦ πολιτισμοῦ διαπράττονται ἀτιμωρητὰ τὰ φρικτότερα τῶν ἐγκλημάτων. Καὶ κατὰ ἐκπληκτικὸν τῷ ὄντι τρόπον ἐπιδεικνύεται ὑπὸ ἐπισήμων ἐκπροσώπων κυβερνήσεων ἐνδιαφέρον διὰ τὴν διάσωσιν ὀρισμένων ἀτόμων κακουργησάντων κατὰ τῆς ἰδίας τῶν πατρίδος· καὶ ὅμως τὸ δρᾶμα τοῦ ὑπὲρ ἐστιῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς οἰκουμένης μαχομένου ἐθνικοῦ στρατοῦ, τῆς διαρπαγῆς πόλεων καὶ χωρίων, τῆς οἰκτρᾶς διαβιώσεως ἐπτακοσίων χιλιάδων συμμοριοπλήκτων, τῆς ἀπαγωγῆς παρθένων καὶ παιδίων εἰς ξένας χώρας, ὅπου κατηχοῦνται τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀθείας, τῆς ἀνηθικότητος, τῆς ἀπαρνήσεως τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, αὐτὸ τὸ δρᾶμα, τὸ ὅποῖον στιγματίζει τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα, μένει ἀτιμώρητον καὶ κανὲν πραγματικὸν μέτρον δὲν λαμβάνεται κατ' αὐτοῦ.

Καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ συνοδοιπόροι καὶ πεμπτοφαλαγγίται, ὡς καὶ ἀπληροφόρητοι ἢ καὶ κακῶς πληροφορημένοι εἰς τὰς διαφόρους χώρας, ἐνισχύουσι ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς, ἢ μᾶλλον ἀνηθικῶς, τὰς προσπαθείας ἀπαισιῶν ἀρνησιπατρίδων εἰς τὸ ἀνόσιον ἔργον τῶν.

Καὶ ἀναπολῶ τοὺς στίχους τοῦ ἐθνικοῦ μας ὕμνου, ὅταν ὁ Διονύσιος Σολωμὸς εὐρέθη πρὸ παρεμφερῶν συνθηκῶν, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 :

«Τί θὰ κάμετε, θ' ἀφήσετε
ν' ἀποκτήσωμεν ἐμεῖς
λευθεριὰν ἢ θὰ τὴν λύσετε
ἐξ αἰτίας πολιτικῆς ;

Τοῦτο ἀνίσως μελετᾶτε
ἰδοῦ, ἐμπρός σας τὸν σταυρό·
βασιλεῖς ! ἐλᾶτε, ἐλᾶτε
νὰ κτυπήσετε κι' ἐδῶ».

Ἄς ἐπιτραπῇ ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο, τὸ μὴ δεσμευόμενον ἀπὸ διπλωματικὰς ἐπιφυλάξεις, νὰ ἐκφρασθῇ ἡ βαθεῖα πικρία τοῦ Ἕθνους, τοῦ

ἀπό δεκαετίας εύρισκομένου ἐπὶ ποδὸς πολέμου, ὅτι ἀφίνεται εἰς ἐπιβούλους ἐχθροὺς νὰ βυσοδομοῦν ἐναντίον του.

Παρ' ὄλην τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποῖαν τρέφομεν πρὸς τὰς συμμαχικὰς κυβερνήσεις διὰ τὴν πολύτιμον ἀρωγὴν εἰς τὸν ἀγῶνα μας, ὡς καὶ πρὸς ἐπιλέκτους προσωπικότητας συνηγορούσας ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, βαθεῖα εἶναι ἡ πικρία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἠθελημένην παραγνώρισιν τῶν δικαίων του, ὡς καὶ διὰ τὴν διαιώνισιν καταστάσεως, τῆς ὁποίας ἡ περαιτέρω παράτασις ἐγκυμονεῖ μεγάλους κινδύνους.

*
* *

Ἄν ὅμως δυστυχῶς ἰσχυροὶ τινες «κρίνοντες τὴν γῆν, λησμονοῦν τὸν ἡρώισμόν καὶ τὴν συμβολὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, λησμονοῦντες ἅμα καὶ τοὺς διθυράμβους των καὶ τὰς ὑποσχέσεις των, αὐτὸ ἤμπορεῖ νὰ μᾶς λυπῆ καὶ νὰ μᾶς πικραίνῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μᾶς ἀπογοητεύῃ καὶ νὰ μᾶς ἀποθαρρύνῃ.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ Ἑλλάς διέρχεται διὰ μέσου δυσχερειῶν καὶ δοκιμασιῶν. Ἡ Ἑλλάς πολλάκις ἐπολεμήθη ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀπεκαρδιώθη· ἐδεινοπάθησεν ἀλλὰ δὲν ἐκάμφθη· ἐπέεσθη ἀλλὰ δὲν συνετρίβη· κατεβλήθη ἀλλὰ πάλιν ἀνεγεννήθη, ὅπως τὸ ἀναζῶν ἐκ τῆς τέφρας του μυθολογικόν πτηνόν, ὁ φοῖνιξ. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ποτὲ δὲν ἀπεκαρδιώθη καὶ μνημον τοῦ γραφικοῦ ρητοῦ «εἰ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν τίς καθ' ἡμῶν;», εἶχε καὶ ἔχει πάντοτε τὴν πεποίθησιν ὅτι, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Γεώργιος ὁ δεύτερος, «ὅσας δὴποτε καὶ οἷας δὴποτε δοκιμασίας καὶ ἂν γνωρίσῃ τὸ ἔθνος, ἐν εἶναι τὸ γεγονός πού δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῇ: ἡ τελικὴ καὶ ὀριστικὴ ἐπικράτησις τοῦ δικαίου καὶ τῆς τιμῆς».

*
* *

Πάντως καὶ μετὰ τὰς ὑπερλάμπρους νίκας τοῦ ἡρωικοῦ στρατοῦ μας καὶ τὴν καταστολὴν τοῦ ξενοδούλου στασιαστικοῦ κινήματος, τὸ στάδιον τῶν δοκιμασιῶν δὲν ἔληξε καὶ τὸ συναίσθημα τῆς ἀοριστίας καὶ ἀνησυχίας δὲν ἔπαυσεν ὑφιστάμενον εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ἰδιαιτέρως δ' ὑφίσταται τοῦτο εἰς τὴν πατρίδα μας, τὴν ὁποῖαν ἀπασχολεῖ ἡ δι' εἰρηνικῶν μέσων ἐπίλυσις θεμελιώδους σημασίας προβλημάτων, ὡς τὰ τῆς διευθετήσεως τῶν ἐδαφικῶν ἀξιώσεων, τῆς ἐπανεγκαταστάσεως

καί περιθάλψεως τῶν συμμοριοπλήκτων, τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀρπαγέντων παιδίων καί τῆς ἀνοικοδομήσεως.

Καί ἡ οἰκονομική δυσπραγία, ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκ τῆς δεκαετοῦς κρίσεως, καί ἡ ἐκ ταύτης προκύψασα ἀπαθλίωσις μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, καί μάλιστα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου, εἶναι ζήτημα χρῆζον μεγάλης προσοχῆς. Ἐνταῦθα μετ' εὐγνωμοσύνης ὀφείλομεν νά μνημονεύσωμεν τῆς κατὰ τήν ἐποχὴν τοῦ πολέμου καί μετ' αὐτήν· μέχρι σήμερον πολυτίμου συνδρομῆς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ μαχομένου στρατοῦ καί τῶν μετόπισθεν τῶν συμμαχικῶν κυβερνήσεων καί κατ' ἐξοχὴν τῆς ἀμερικανικῆς συμπολιτείας, τῶν διεθνῶν ὀργανώσεων τοῦ ἐρυθροῦ σταυροῦ, τῶν κατὰ τόπους ἐρυθρῶν σταυρῶν, ποικίλων ὀργανώσεων, ὡς καί φιλελλήνων ἰδιωτῶν.

Δέον ἐπίσης νά τονισθῆ ἡ προθυμία μὲ τὴν ὁποίαν πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ὡς καί σωματεῖα καί ἰδιῶται κατέβαλαν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ καί τοῦ λαοῦ. Ἄξια δ' ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως εἶναι ἡ καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς κρίσεως δρᾶσις τοῦ ἐλληνικοῦ ἐρυθροῦ σταυροῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἀρχηγεῖα, τὸ ἰατρικὸν καί νοσηλευτικὸν προσωπικὸν τῶν ὑγεινομικῶν ἀποστολῶν, ὡς καί αἱ ἐθελονταί καί διπλωματοῦχοι ἀδελφαί καί οἰκονόμοι ἐπέδειξαν ἀξιοθαύμαστον αὐταπάρνησιν καί εὐψυχίαν, τινὲς δὲ προσέφεραν καί αὐτὴν τὴν ζωὴν των.

Μετὰ βαθείας ἐκτιμῆσεως δέον ἐπίσης νά ἀναφερθῆ ἡ φιλανθρωπικὴ δρᾶσις τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς λαοφιλοῦς βασιλίσσης Φρειδερίκης, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς τῆς ἐξ Αἰγύπτου πολυτίμου συνδρομῆς, ὀφείλεται ἡ πρωτοβουλία τῆς διενεργείας τοῦ ἐράνου τῶν βορείων ἐπαρχιῶν καί τῆς ἰδρύσεως τῶν παιδοπόλεων, διὰ τοὺς τροφίμους τῶν ὁποίων φροντίζει ὡς ἀληθινὴ μητέρα. Τοιοῦτοτρόπως ἤρχισε κάπως νά πληρῶνεται «τὸ χάσμα π' ἄνοιξ ὁ σεισμὸς». Ἄλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ τὸ χάσμα εἶναι ἀκόμη πολὺ βαθύ, διότι καί ὁ σεισμὸς ποὺ ἐτάραξε τὴν χώραν ἦτο πολὺ μεγάλος. Ἐχουν ἀκόμη πολλὰ, πάρα πολλὰ, νά ἐπιτελεσθοῦν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου, καί ἀσφαλῶς σύμπας ὁ πολιτισμένος κόσμος καί ἰδιαιτάτα ἡ ἡμετέρα κοινωνία θὰ συνεχίσουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ μαχομένου στρατοῦ, ὡς καί τοῦ πάσχοντος πληθυσμοῦ, οἱ ὁποῖοι τόσα ὑπέστησαν χάριν τῆς κοινῆς ὑποθέσεως καί τῆς παγκοσμίου ἐλευθερίας.

Ἄλλ' ἢ φροντίς διὰ τὴν ἑδαφικὴν καὶ ὕλικὴν ἀποκατάστασιν τῆς χώρας δὲν εἶναι ἡ μόνη. Ἐπίσης ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τόσον διασαλευθείσης πολιτικῆς, κοινωνικῆς, ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ὅστις ὑφίσταται τὰς δεινὰς συνεπείας δεκαετοῦς ἀναταραχῆς.

Τοιαῦτα ὑψίστης σημασίας ζητήματα κεῖνται πρὸ ἡμῶν, διὰ τῆς εὐτυχοῦς λύσεως τῶν ὁποίων θὰ κατοχυρωθοῦν τὰ περιλάμπρα ἀποτελέσματα τῆς νίκης, ἧτις οὕτω μόνον θὰ καταστή ἑδραία.

Τοιοῦτοτρόπως μόνον θὰ καταδειχθῇ περιτράνως ὅτι τὸ χυθὲν αἷμα καὶ αἱ ταλαιπωρία καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ πληθυσμοῦ δὲν ἀπέβησαν εἰς μάτην, ἀλλ' ὅτι «ὕστερα ἀπὸ κάτεργα σκλαβιάς κι' ἀπὸ χρόνια καταδίκης» ἀνατέλλουν πάλιν ἡμέραι εὐημερίας καὶ χαρᾶς εἰς τὴν πολυβασανισθεῖσαν πατρίδα μας. Εἰς τὸ ἀνακαινιστικὸν αὐτὸ ἔργον τὸ ὁποῖον τίθεται πρὸ ἡμῶν, ἡ Ἀκαδημία ἔχει νὰ προσφέρῃ σπουδαίαν συμβολήν, ἐφόσον τοῦτο ἐτέθη ὡς κύριος σκοπὸς τῆς ἰδρύσεώς της, τοὔτεστιν «ἡ διαφώτισις καὶ καθοδήγησις εἰς τὰ ἔργα τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, καὶ ἐν γένει ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου».

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὑψηλοῦ τούτου σκοποῦ δεόν νὰ καταβληθῇ πρωταρχικὴ προσοχὴ διὰ τὴν ὑγιᾶ ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας, οὕτως ὥστε αὕτη, μὴ ἐπιβαρυνομένη μὲ περιττάς, σήμερον ἀποκτωμένας καὶ αὔριον λησμονουμένας γνώσεις, μορφώση ἦθος καὶ χαρακτῆρα, ἀντάξιον τῶν χριστιανικῶν καὶ ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν καὶ δυνηθῇ τοιοῦτοτρόπως νὰ κατανοήσῃ ποῦ ἔγκειται τὸ ἀληθὲς συμφέρον τοῦ Ἔθνους καὶ ἐκάστου ἀτόμου, ἐφόσον εὐημερία ἔθνους καὶ εὐημερία ἀτόμου εἶναι ἔννοια ἀλληλένδετοι.

Πρὸς τοῦτο πρέπει πᾶσα προσπάθεια νὰ δοθῇ πρὸς μὀρφωσιν ὑγιοῦς θρησκευτικότητος καὶ ἑδραίων ἠθικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ πρὸς ὀρθὴν κατανόησιν τῆς ἐννοίας τῆς ἐλευθερίας, ἧτις εἶναι ἡ βᾶσις πάσης ὑγιοῦς πολιτείας καὶ τὸ μυστικὸν τῆς ἀληθινῆς εὐτυχίας. Πρέπει καλῶς νὰ νοηθῇ ὅτι προαπαιτούμενον τῆς ἐλευθερίας εἶναι ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἔννομον καὶ τὴν ἠθικὴν τάξιν, διότι ἄλλως καταντᾶ ἀσυδοσία. Ὅπως λέγει καὶ ὁ σοφώτερος ἀνὴρ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ ἀείμνηστος Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ἂν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀναγκαῖα, «εἰς τὰ σχολεῖα μας ἡ χρησιμωτέρα, ἀναγκαιοτέρα καὶ προτέρα τῶν ἄλλων γνώσεων εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς ἐλευθερίας, ἐπειδὴ χωρὶς αὐτῆς οὐδεμίαν

ἀρετὴν ἔμπορεῖ νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Τὶ τὸν ὠφελοῦν αἱ λοιπαὶ γνώσεις, ὅλαι ἐντάμα, ἐὰν δὲν φρονηματίσῃ τὴν ψυχὴν του τόσο ὥστε νὰ κρίνῃ ἐπίσης αἰσχρὸν καὶ νὰ γίνεται δεσπότης ἄλλων καὶ νὰ δεσπόζεται ἀπὸ ἄλλους. . . Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν τὴν ἐλευθερίαν διὰ μόνους ἑαυτοὺς καὶ ἄλλοι τὴν συγγέουν μὲ τὴν ἀκολασίαν, νομίζοντες ἐλευθερίαν τὴν θρασύτητα νὰ μὴ σέβωνται τοὺς νόμους μηδὲ νὰ πείθωνται εἰς τοὺς ὑπηρετάς τῶν νόμων, τοὺς ἄρχοντας. Ἐν ἐδιδάσκοντο παιδιόθεν εἰς τὰ σχολεῖα τὴν ἐπιστήμην αὐτῆς, ἤθελαν καταπεισθῆ ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία περιέχεται εἰς τὰ ὀλίγα λόγια τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου: «ἀνθρώπων μηδενὸς μήτε τύραννον μήτε δοῦλον ἑαυτὸν καθιστάναι», ὡς καὶ – ἄς προσθέσω – εἰς τὸ γραφικὸν ρητὸν «ὁ μισεῖς μηδενὶ ποιήσεις». Ἐν ὑπῆρχεν σαφῆς ἡ ἀντίληψις αὕτη δὲν θὰ παριστάμεθα μάρτυρες τοῦ οἰκτροῦ στασιαστικοῦ κινήματος, τὸ ὁποῖον, διὰ νὰ ἐπαναλάβω λέξεις τοῦ ἀειμνήστου Προέδου Ροῦζβελτ, ἐδημιούργησαν «Ἕλληνας παράφρονες πολιτικολογοῦντες καὶ στασιασταὶ ἐξυπηρετοῦντες τὰ ἐχθρικὰ συμφέροντα».

Πολὺ συντελεστικὴ εἰς πραγματικὴν μὀρφωσιν τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ἡ γνῶσις τῆς πατρίου ἱστορίας· ὅπως λέγει ὁ ἀοίδιμος ἱστορικὸς τοῦ ἔθνους Κωνσταντῖνος Παπαρηγόπουλος, «πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἀποφασίσωμεν, μεγάλοι καὶ μικροὶ, ἄρχοντες καὶ λαός, νὰ μελετήσωμεν ἄνευ ἐθνικῶν προκαταλήψεων (καὶ ἄνευ ἀποκρύψεων καὶ διαστροφῶν) τὴν πατριῶν ἱστορίαν, ἵνα διδαχθῶμεν ἐξ αὐτῆς οὐ μόνον τὰ προτερήματα ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν τὰ ἀπαραιτήτου δεόμενα ἐπανορθώσεως».

Ἐν γένει ἡ ἐκπαίδευσις, διὰ νὰ καταστῇ πράγματι ἐπωφελῆς, πρέπει νὰ προσπαθῆ ὥστε ἡ φιλοπατρία νὰ μὴ καταντᾷ εἰς σοβινισμόν ἢ πατριδοκαπηλείαν, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν θρησκείαν νὰ μὴ καταντᾷ θρησκοληψία ἢ τυπολατρεία, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν νὰ μὴ ἐκτρέπεται εἰς ἀσυδοσίαν καὶ ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἔννομον τάξιν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ πλησίον καὶ τοῦ συνόλου.

Πάντως μεγίστη δέον τὰ δοθῆναι προσοχὴ διὰ τὴν μὀρφωσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τὴν νεολαίας μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν χρυσοῦν ἐλπίδα τοῦ Ἑθνους.

*
* *

Καὶ τώρα, πρὶν ἢ ἀπέλθωμεν ἀπὸ τὴν σεμνὴν ταύτην ὁμήγουριν, ἄς στρέψωμεν πλήρη βαθυτάτης τιμῆς καὶ ὑπερτάτης εὐγνωμοσύνης τὴν διά-

νοϊαν πρὸς πάντας τοὺς πρωτεργάτας καὶ συντελεστάς τῆς ἐποποιΐας τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου, ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ πολέμου, οἱ ὅποιοι προσέφεραν τὸ τίμιον αἷμα των εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος.

Ἄς εἶναι ἐλαφρὰ ἡ γῆ, ἡ ὁποία καλύπτει τὸ τίμιον λείψανόν σας, ὧ σεῖς μάρτυρες τῆς ἑλληνικῆς ιδέας, ἔνδοξοι νεκροὶ ἐνδόξου Πατρίδος.

Ἄς εἴσθε ὑπερήφανοι διότι διὰ τοῦ παραδείγματός σας ἐγίνατε οἱ μεγαλόφωνοι διδάσκαλοι τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, οἱ διδάσκοντες ὡς ὑπέρτατον καθῆκον τὸ ζῆν καὶ θνήσκειν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Ἡ δόξα σας θὰ παραμένῃ μεθ' ὑπερτάτης τιμῆς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἐφόσον θὰ ὑπάρχῃ ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ ἐφόσον θὰ λαλοῦν ἑλληνικὰ χεῖλη, καὶ ἡ παγκόσμιος ἱστορία θὰ ἐξυμνῇ τὸν ἄφθιτον ἠρωισμόν σας, ἐφόσον θὰ ὑπάρχῃ πολιτισμένη ἀνθρωπότης. Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σκηνώματός σας ἄς εὐλογῆτε τὰς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους προσπαθείας τῶν ἐπιζώντων.

Καὶ σεῖς οἱ οἰκεῖοι τῶν ἐνδόξων νεκρῶν, ἄς εἴσθε ὑπερήφανοι ὅτι εἴσθε συγγενεῖς τοιοῦτων ἠρώων. Ἡ εὐκλεία καὶ ἡ δόξα τῶν νεκρῶν σας ἄς σᾶς ἀνακουφίζῃ καὶ παραμυθῇ εἰς τὴν θλίψιν σας. Εἰς τὸν μάταιον αὐτὸν κόσμον, εἰς τὸν ὅποιον τὰ πάντα παρέρχονται ὡς «σκιᾶς ὄναρ», τίποτε δὲν ἔχει τόσην ἀξίαν ὅσον ἡ ἀπόκτησις τῆς ὑστεροφημίας· εἶναι τὸ μόνον ποῦ ἀπομένει.

Ἐπίσης εὐγνώμονα στρέφομεν τὴν διάνοϊαν πρὸς τοὺς ἠρωικοὺς μας ἀναπήρους, τοὺς ὁποίους σύμπαν τὸ ἔθνος περιβάλλει μὲ βαθυτάτην τιμὴν καὶ ἐγκάρδιον ἀγάπην, ὡς καὶ πρὸς ὀλόκληρον τὸν γενναῖον στρατόν, καὶ πρὸς τὰ παντοειδῆ θύματα—νεκρὰ ἢ ἐπιζῶντα—τῶν μετόπισθεν, ἅτινα ὑπέστησαν στερήσεις, διαρπαγὰς, ἐξευτελισμούς, ἐκπατρισμόν, βομβαρδισμούς καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, χάριν τῆς Πατρίδος!

Εἰς ὅλους ἀνήκει τὸ ἀμάραντον «στεφάνι τῆς δόξης».

Αἰωνία ἡ δόξα!

*
* *

Ἦνωμένον, παρὰ τὰς ἀναποφεύκτους εἰς τὰ καθ' ἕκαστον διαφορὰς ἀντιλήψεων, καὶ μὲ πλήρη συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς του, ἄς χωρήσῃ «τὸ ἐλπίζον ἐπὶ τὸν Κύριον» ἔθνος πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν του διεκδικήσεων καὶ τῶν πεπρωμένων του, ὥστε νὰ ἀναδειχθῇ ἡ σύγχρονος Ἑλλάς οὐ μόνον ἐν ὥρᾳ πολέμου ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα τοῦ πνεύματος ἀνταξία τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος της, πρωτοπό-

ρος εἰς πᾶσαν εὐγενῆ προσπάθειαν, σεβαστὴ εἰς τοὺς φίλους καὶ ὑπολογίσιμος εἰς τοὺς ἐχθρούς.

Τοιαύτην Ἑλλάδα ὠνειροπόλησαν οἱ ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου της θυσιασθέντες ἥρωές της!

Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑψίστου καὶ τὴν συνεργασίαν πάντων τῶν ἀληθινῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τοῦ σεπτοῦ Βασιλέως μέχρι τοῦ τελευταίου πολίτου, θὰ θριαμβεύσῃ τὸ δίκαιον, τίποτε, τίποτε δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ καὶ νὰ μᾶς φοβίζῃ διὰ τὴν τελικὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, ἐφόσον, ὅπως εἶπεν ὁ ποιητής, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἔθνους μένει «στητὴ κι' ὀλόρθη»!

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 26ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1949

ΔΕΞΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

Ἐκλεκτὲ καὶ ἀγαπητὲ Συνάδελφε,

Αἰσθανόμεθα ἰδιαίτεραν χαρὰν ὑποδεχόμενοι σήμερον ἐπισήμως ὑμᾶς, ὅστις κατόπιν μακρᾶς καὶ ἐνδελεχοῦς ἐργασίας ἠδυνήθητε νὰ καταλάβητε ἐξέχουσαν ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ θέσιν. Τὸ ἐξαιρετικὸν ὑμῶν καλλιτεχνικὸν τάλαντον ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐπροικίσθητε ὑπὸ τῆς φύσεως, καταλλήλως καλλιεργηθὲν ἐπέτρεψεν εἰς ὑμᾶς, ἐκτὸς τῆς πλουσίας καὶ ἀξιοθαυμάστου καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς, νὰ ἀναλάβητε τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ζωγραφικῆς ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν καὶ κατόπιν γονίμου ἐργασίας ἐν αὐτῇ, ὅπως ἐκλεγῆτε ἐπαξίως ὡς ὁ κατάλληλος διὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς. Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτὴν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν περὶ τῆς ὁποίας θὰ ὀμιλήσῃ ὁ συνάδελφος ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἐπαμειν. Θωμόπουλος, ὀφείλεται καὶ ἡ ἐκλογή σας ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἥτις μετὰ χαρᾶς ὑποδέχεται ὑμᾶς ἐπισήμως σήμερον.

Ἐγχειρίζοντες ὑμῖν, φίλε συνάδελφε, τὸ δίπλωμα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ περιβάλλοντες ὑμᾶς διὰ τῶν διασῆμων τῆς Ἀκαδημίας εὐχόμεθα μακροημέρευσιν πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου σας ἐν πεποιθήσει ὅτι δι' ὅλων ὑμῶν τῶν δυνάμεων θὰ ἐξυπηρετήσῃτε τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει τὸ Ἀνώτατον Πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον συναριθμεῖ ἤδη ὑμᾶς μεταξὺ τῶν τακτικῶν μελῶν αὐτοῦ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΕΠΑΜ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ἰδιαίτεραν αἰσθάνομαι χαρὰν ὅτι ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀνέθεσεν εἰς ἐμὲ νὰ προσφωνήσω ἐξ ὀνόματος αὐτῆς τὸ σήμερον ἐπίσημως δεξιούμενον νέον τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ Τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν κ. Παῦλον Μαθιόπουλον.

Ἡ μακροχρόνιος καὶ ἀνεπισκίαστος μετ' αὐτοῦ φιλία μου καὶ ἡ μεγίστη ἐκτίμησις ὅχι μόνον διὰ τὸν ἐξαίρετον καλλιτέχνην ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπον, πλημμυρίζουν χαρᾶς καὶ συγκινήσεως τὴν καρδίαν μου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην κατὰ τὴν ὁποίαν συναντώμεθα καὶ οἱ δύο ἐν τῷ Ἀνωτάτῳ τούτῳ Πνευματικῷ Ἰδρύματι, τοῦ ὁποίου ἠτύχησαμεν νὰ γίνωμεν μέλη.

Ὁ Παῦλος Μαθιόπουλος, ῥέπων ἐκ φύσεως καὶ ἔχων ἀνεπτυγμένον ἐν τῇ ψυχῇ του τὸ καλλιτεχνικὸν αἴσθημα, ἐνόμισε κατ' ἀρχὴν ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ λιποτακτῆσῃ ἀπὸ τὴν τέχνην καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀλλὰ μετὰ φοίτησιν ἐνὸς ἔτους ἐγκαταλείπει καὶ Δωδεκάδελτον καὶ κώδικας καὶ Πανδέκτας καὶ Νεαράς, καὶ στρέφεται πρὸς τὴν παρόρμησιν τῆς ψυχῆς του.

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Καλῶν Τεχνῶν, τὴν ὁποίαν διανύει ἀλματωδῶς ἐντὸς μιᾶς μόνης διετίας, ἀντὶ τῶν καθιερωμένων ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀειμνήστου Νικηφόρου Λύτρα, ἐξέρχεται ἀριστεύων. Κατόπιν μεταβαίνει εἰς Παρισίους ὅπου ἐξακολουθεῖ τὰς καλλιτεχνικάς του σπουδὰς ὑπὸ τοὺς Βενιαμὶν Constant, Ἰωάννην Παῦλον Laurens καὶ Ἰούλιον Lefebvre. Καὶ ἐκεῖ σημειώνει ἐπίσης ραγδαίας ἐπιτυχίας, διότι ἀμέσως ἐκθέτει ἔργα του εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐταιρείας τῶν Γάλλων Καλλιτεχνῶν. Μετ' ὀλίγον δέ, παρὰ τὴν νεαρωτάτην του ἡλικίαν, εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσὶν τῶν Παρισίων τὸ 1900, συναγωνίζεται τοὺς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀναδεδειγμένους καλλιτέχνας καὶ συμμετέχει μετὰ τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου Ἰακωβίδου καὶ Ἰακώβου Ρίζου τῶν ἀνωτάτων διακρίσεων τῆς Ἐκθέσεως ταύτης.

Μετὰ τετραετίαν ἐπανέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας, δὲν παύει δ' ἔκτοτε

νά έκθέτη — πλὴν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τὰς Παρισινὰς Ἐκθέσεις τῶν Γάλλων Καλλιτεχνῶν καὶ εἰς ἄλλας διεθνεῖς Καλλιτεχνικὰς Ἐκθέσεις, ὅπως ἐν Πετρούπολει, Ρώμῃ καὶ Βενετίᾳ, κατόπιν δὲ ἀτομικῶν μάλιστα προσκλήσεων εἰς ἐπισημοὺς ἐκθέσεις τοῦ Βερολίνου, τοῦ Μονακοῦ, τοῦ Ἀμστελοδάμου καὶ ἄλλων.

Ἡ εἰς τὰς Ἐκθέσεις συμμετοχὴ του ἐφείλκυσε πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν τεχνοκριτῶν, οἱ ὅποιοι λίαν εὐφήμεως ἔγραψαν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Μαθιοπούλου. Ἔχω δὲ ὑπ' ὄψιν μου πλὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι δημοσιευθεισῶν καὶ ἐνυπογράφους ἀκόμη εὐφήμεους κρίσεις τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων, τοῦ «Figaro», τῆς «Journal des Arts» τοῦ Περιοδικοῦ «L'Art et les Artistes» ὡς καὶ τὴν διακεκριμένην θέσιν ἣτις τῷ ἀνεγνωρίσθη εἰς τὴν μεγάλην «Ἱστορίαν τῆς Τέχνης» τοῦ André Michel, ὡς καὶ εἰς τὸ «Μουσεῖον Τέχνης» τῆς ἐκδόσεως Larousse.

Τὸ ἔτος 1911 διωρίσθη τὸ πρῶτον καθηγητὴς ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν τεχνῶν, ἀπὸ τῆς ὁποίας παραιτηθεὶς διωρίσθη καὶ πάλιν τὸ 1915.

Ἀποχωροῦντος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Γεωργίου Ἰακωβίδου κατὰ τὸ ἔτος 1930, ὁ Σύλλογος τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν συναινοῦντος καὶ τοῦ ἀποχωροῦντος Διευθυντοῦ, ἐπρότεινε παμψηφεί, ὅπως ἀνατεθῆ εἰς τὸν Παῦλον Μαθιόπουλον ἡ διεύθυνσις τῆς Σχολῆς.

Ὡς καθηγητὴς ὑπηρέτησεν ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀπὸ τοῦ 1915 ἕως τοῦ 1947. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τούτου μέχρις ἐσχάτων ὡς Διευθυντὴς αὐτῆς.

Ὁ Μαθιόπουλος ἐγεννήθη μὲ ἰσχυρὸν τάλαντον καὶ ἐξαιρετικὴν καλλιτεχνικὴν εὐαισθησίαν. Ἡ τέχνη του εἶναι ἀβρὰ καὶ εὐγενής — θὰ ἔλεγα «ἀριστοκρατικὴ» —, ἐφιλοτέχνησεν ἔργα ποικίλων θεμάτων, ἀκόμα δὲ καὶ ἱστορικοῦ χαρακτήρος, τὰ ὅποια διακρίνει πάντοτε ἡ εὐρυθμία τῆς συνθέσεως, ἡ χάρις, τὸ μέτρον, ὡς καὶ ἡ ἄρμονία εἰς τόνους ἐλαφροὺς καὶ ἀπαλούς. Ὑπὸ τὴν θελκτικὴν ὅμως ἐλαφρότητα ὁ ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς διακρίνει πάντοτε σχέδιον αὐστηρόν, σταθερόν καὶ ἄμεμπτον.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος προσεῖλκυσε τὸν Μαθιόπουλον εἶναι ἡ προσωπογραφία. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀνεδείχθη ἀνυπέρβλητος. Προικισμένος μὲ τὴν ἰδιοφυῖαν τοῦ χαρακτηριστοῦ, προσαρμόζεται πρὸς τὸ πρωτότυπον κατὰ τρόπον ἀριστοτεχνικόν. Διότι ὁ Μαθιόπουλος, τοῦ ὁποίου ἡ ζωγραφικὴ εἶναι τόσον θωπευτικὴ πρὸ τῶν ἀβρῶν χαρακτηρι-

στικῶν μιᾶς κόρης, ὁ ἴδιος παρουσιάζεται αἴφνης ἀγνώριστος ὅταν ζωγραφίζη τὰ ἀδρὰ χαρακτηριστικὰ π. χ. ἐνὸς Τρικούπη. Τότε ὁ λυρικός ζωγράφος ἐξαφανίζεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὀρθοῦται ὁ ἀδυσώπητος ρεαλιστής, εἰσδύων εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς ὑποστάσεως τοῦ πρωτοτύπου καὶ ἐκφραζόμενος ὄχι πλέον μὲ θωπείας, ἀλλὰ μὲ σκληροὺς καὶ αἰχμηροὺς διαξιφισμοὺς.

Τοιαύτας ἐντυπώσεις εἶχεν ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτῆς καὶ ὁ Παλαμᾶς, ἐκφραστικώτατα δὲ τὰς ἀπέδωκεν εἰς παλαιὸν χρονογράφημά του.

Τέλος πρωταρχικὸν χαρακτηριστικόν, τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ἀνεγνωρίσθη καὶ οὐδεὶς ποτὲ ἐσκέφθη ν' ἀμφισβητήσῃ εἰς τὸν Μαθιόπουλον, εἶναι ἡ ὑποδειγματικὴ καλαισθησία του καὶ ὡς καλλιτέχνου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνθρώπου.

Προσφωνῶν, Κύριοι Συνάδελφοι, τὸν νέον ἀκαδημαϊκὸν καὶ παλαιὸν φίλον καὶ συνάδελφον, τῆς καλλιτεχνικῆς σταδιοδρομίας τοῦ ὁποίου ἠθέλησα νὰ δώσω συνοπτικὴν εἰκόνα, εὐχομαι εἰς αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ σταδιοδρομίαν του ἀνταξίαν τῆς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καθηγεσίας καὶ διευθύνσεως τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

«ΕΝ ΒΛΕΜΜΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ»

Εἶμαι ἀπείρως εὐγνώμων πρὸς τὰ μέλη τῆς ᾿Ακαδημίας ᾿Αθηνῶν, διότι ηὐδόκησαν νὰ μὲ κρίνωσιν ἄξιον, ὅπως ἀποτελέσω μέλος αὐτῆς. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ διαδηλώσω ὅτι βαθύτατα συναισθάνομαι τὴν ὑψηλὴν ταύτην τιμὴν, ὡς προερχομένην ἐκ μέρους τοῦ ᾿Ανωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἐπιδείξη τὸ ᾿Εθνος μας.

Ἰδιαιτέρως δὲ εὐχαριστῶ τὸν κύριον Πρόεδρον ὡς καὶ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον καὶ παλαιόν μου φίλον κ. Ἐπαμεινώνδαν Θωμόπουλον, διὰ τὰς θερμωτάτας αὐτῶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκδηλώσεις.

Καὶ ἤδη, ὡς ἐν προοιμίῳ τῆς διαλέξεώς μου, ἄς μοὶ ἐπιτραπῆ ν' ἀφηγηθῶ πῶς ἐξέλεξα τὸ θέμα μου :

Ἔτερος παλαιὸς ἐπίσης φίλος - ἀλλὰ μὴ ἀνήκων εἰς τὸ ἀκαδημαϊκὸν σῶμα - ἀφοῦ μὲ συνεχάρη ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ μου, μοῦ εἶπε :

— Δὲν πρέπει τώρα νὰ νομίσης ὅτι ὁ νέος σου τίτλος ὡς ἀκαδημαϊκοῦ σοῦ ἐπιβάλλει καὶ τὴν ἀδιαλλαξίαν ἐκείνην ἀπέναντι τῶν νέων κατευθύνσεων, ἡ ὁποία συνήθως χαρακτηρίζει τοὺς ζωγράφους τῆς λεγομένης «᾿Ακαδημαϊκῆς Σχολῆς». Ἡ τροπὴ τὴν ὁποίαν ἔλαβε σήμερον ἡ Τέχνη εἶναι καὶ αὐτὴ μία πραγματικότης καὶ ὀφείλεις νὰ τὴν δεχθῆς ὡς τοιαύτην. Ἡ μισαλλοδοξία ἄλλως τε εἶναι πάντοτε κακὸς σύμβουλος καὶ κάποια ρευστότης ἐπιβάλλεται.

Εὐθυμολογῶν ἀπήντησα ὅτι ἀπὸ μακρῶν ἤδη ἐτῶν, ἔχω ὑπερβῆ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, καθ. ἦν ὡς ἔφηβος θὰ εἶχον νὰ ἐκλέξω μεταξὺ Ἀρετῆς καὶ Κακίας, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἡρακλῆς τῶν μυθικῶν χρόνων. Προσέθεσα δὲ ὅτι καὶ τότε ἀκόμη πᾶν ἄλλο θὰ ἐσκεπτόμην, ἢ νὰ συμφιλιώσω τὰς δύο ἀδιαλλάκτους αὐτάς Κυρίας.

Προφανῶς ὁ καλὸς μου φίλος εἶχε νομίσει ὅτι ὄφειλε νὰ μοὶ δώσῃ μίαν ἐπωφελεῆ καὶ πρακτικὴν συμβουλήν. Ὅλως τυχαίως ὁμως καὶ ἀθελήτως, ἀντὶ συμβουλῆς, μοῦ προσέφερε τὸ ἀναζητούμενον θέμα, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ εἶναι

Βεβαίως τὸ θέμα εἶναι εὐρύτατον καὶ θὰ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῇ ἐντὸς τοῦ ταχθέντος χρονικοῦ ὁρίου. Ἄς ληφθῇ ὅμως ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι δὲν εἶμαι καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἂν δὲν κατέχω τὴν ἀλάνθαστον σοφίαν τοῦ ἐπιστήμονος, οὐχ' ἦττον ὅμως ἐνδέχεται ἀντ' αὐτῆς νὰ ἔχω ἄλλο τι, μὴ στερούμενον ἐπίσης ἀξίας τινός. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ διαίσθησις τοῦ καλλιτέχνου. Διὰ νὰ ἐκφρασθῶ δὲ ὡς ζωγράφος, θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς ἂν δυνηθῶ, μὲ ὀλίγες πινελιῆς καὶ χρώματα φωτεινά, ν' ἀποδώσω εἰς μίαν μικρὰν καὶ συνθετικὴν εἰκόνα προσωπικὰς μου ἐντυπώσεις, ληφθείσας κατὰ τὸ διαρρυθσάν διάστημα τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας. Ἄλλ' ἄς ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ θέμα.

Ὡς παρὰ πάντων ἀνομολογεῖται μέγιστον κέντρον καλλιτεχνικῆς δράσεως, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, ὑπῆρξεν ἡ Γαλλία. Διότι πλὴν τῶν ζωγράφων, καὶ μουσουργοὶ μεγάλοι, κοινὴν εἶχον φιλοδοξίαν, ὅπως ἐκ Παρισίων λάβωσι τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἐπίσημον καθιέρωσιν τῆς ἀξίας των. Ἐπιγραμματικῶς ὅμως, θὰ ἠδυνάμεθα, παραλάσσοντες καὶ ἀναστρέφοντες τὴν γνωστὴν μεταξὺ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου καὶ Κασσιανῆς στιχομυθίαν, νὰ εἴπωμεν :

«Ἐκ Παρισίων μὲν ἔρρύει τὰ κρείττω, ἀλλὰ καὶ ἐκ Παρισίων πηγάζει τὰ φαῦλα».

Διότι ἐκεῖθεν μὲν ἐκπέμπονται τὰ φῶτα, ἐκεῖθεν δὲ καὶ αἱ διάστροφοὶ ἐκδηλώσεις. Ὅπωςδὴποτε ἂν προσέξωμεν τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα, γνωρίζομεν τί περίπου συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

(Ἡ Ἀκαδημαϊκὴ τέχνη.— Οἱ ἐμπρεσσιονισταί.— Μία πλειὰς ἐξόχων ζωγράφων.— Τὸ πυροτέχνημα).

Ἄς ἐκκινήσωμεν λοιπὸν ἀπὸ τὴν πρὸ ἑκατονταετίας περίπου ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ σήμερον ἀποκαλουμένη «Ἀκαδημαϊκὴ Τέχνη» ἦτο ἀπλῶς ἡ «Τέχνη». Διότι πράγματι ἡ Τέχνη ἦτο τότε μία. Ἦτο αὐτὴ ἡ τέχνη τοῦ Μιχαηλαγγέλου, τοῦ Rembrandt, τοῦ Velasquez, τοῦ Delacroix, ὑπὸ ποικίλας μὲν μορφάς, ὀφειλομένας εἰς διαφόρους παράγοντας τόπου καὶ χρόνου, ὡς καὶ εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἰδιοφυΐας ἐκάστου καλλιτέχνου· κύρια ὅμως καὶ ἀναλλοίωτα γνωρίσματα τῆς τέχνης ἐκείνης, πλὴν τῆς ἐμπνεύσεως, ἦσαν πάντοτε ἡ ἰσορροπία, ἡ εὐρυθμία καὶ

ή άρμονία, επί τῇ βάσει τῆς μελέτης καί τῆς κατανοήσεως τῆς Φύσεως, ἦτοι τῆς ἀληθείας.

Ταῦτα ὅμως μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν «Impressionistes», μετά τῶν ὁποίων σημειοῦται καί τὸ πρῶτον ἀνατρεπτικὸν κίνημα.

Ὡς γνωστὸν, οἱ ἐμπρεσιονισταὶ ἦσαν μικρὰ ὁμάς ζωγράφων, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευον ὅτι ἦσαν φορεῖς νέων ἀντιλήψεων εἰς τὴν τέχνην. Τί σημαίνει, ἔλεγον, εὐρυθμία; Τί σημαίνει ἰσορροπία, ἄρμονία καί τὰ τοιαῦτα; Αὐτὰ ὅλα εἶναι λέξεις. Εἶναι ὄροι. Ἀφίσατε τοὺς ὄρους αὐτοὺς ν' ἀναπαύωνται ἐντὸς τῶν Μουσείων. Σήμερον αἱ ὠραῖαι αὐταὶ λέξεις ἀποπνέουν τὴν ὄσμην τῆς ναφθαλίνης· διότι ἡ ζωὴ δὲν εἶναι πάντοτε οὔτε εὐρυθμία, οὔτε ἰσορροπία. Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ ἀπρόοπτον· τὸ στιγμιαῖον· τὸ φευγαλέον· καί ἡ τέχνη εἶναι ἐντύψεις. Εἰδικῶς δὲ εἰς τὴν ζωγραφικὴν εἶναι ἡ ἐντύψις τοῦ χρώματος. Διότι πρῶτον τὸ χρῶμα προσπίπτει εἰς τὴν ὀπτικὴν ἀντίληψιν καί κατόπιν τὸ σχῆμα.

Διὰ πρώτην φοράν, κατόπιν αἰῶνων ὄλων, ἡ μικρὰ αὕτη ὁμάς, μὲ καινοφανεῖς θεωρίας, ἔρχεται νὰ κλονίσῃ καί ν' ἀνατρέψῃ τὴν παραδεδεγμένην ἰσορροπίαν τῶν ἀξιών. Ἡ στιγμή αὕτη εἶναι κρίσιμος. Εἶναι μία ἱστορικὴ καμπὴ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς Τέχνης, διότι ἔκτοτε διανοίγεται ἡ ὁδὸς πρὸς πᾶσαν παρεκτροπὴν, δι' οὓς λόγους θὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον.

Τὰ ἔργα τῆς ὁμάδος ταύτης μὲ τὸ ρευστὸν καί ἀσταθὲς σχέδιον, ἰδίως δὲ μὲ τὴν ἀπαραδέκτον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐντύψωσιν τῆς προχειρότητος, ἣτις τὰ ἐχαρακτήριζεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπροκάλεσαν, ἅμα τῇ ἐμφανίσει των, τὴν γενικὴν θυμηδίαν καί τὰ σκώματα. Μία ὅμως ἄλλη μικρὰ ἐπίσης ὁμάς συγγραφέων ἔσπευσεν ἀμέσως ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀπολογία των, στρέψασα τὰ βέλη ὄχι τόσο κατὰ τοῦ κοινοῦ, ὅσον κατὰ τῶν τότε ἀνεγνωρισμένων καλλιτεχνῶν, οἱ ὁποῖοι κατ' αὐτοὺς ἦσαν ἀνίκανοι νὰ κατανοήσουν τὰς νέας ἀντιλήψεις. Αἱ ἐπιθέσεις ἦσαν δριμεῖαι καί ἀνευλαβεῖς, διότι δὲν ἐδίσταζον νὰ ὀνομάζουσι ὀπισθοδρομικοὺς, ἀποτελεσματικῶς, ἀνθρώπους τῆς ρουτίνας, καί . . . κακοὺς καλλιτέχνας, ποίους; τοὺς παγκοίνως τότε ἀνεγνωρισμένους ὡς ἀριστεῖς τῆς Τέχνης.

Διὰ πρώτην φοράν ἡ ἀδιαφιλονεικῆτως ἕως τότε ἀνεγνωρισμένη τέχνη ἀποκαλεῖται «ἀκαδημαϊκὴ» ὑπὸ τὴν ὡς ἀνωτέρω ὑποτιμητικὴν ἔννοιαν. Τὸ μέγα ὅμως κοινόν, οἱ φιλότεχνοι καί οἱ τεχνοκρίται ἐπὶ μακρὸν ἐξα-

κολουθοῦν ἢ νὰ μὴ προσέχουν τοὺς ἐπαναστάτας αὐτοὺς, ἢ νὰ τοὺς καταφρονοῦν, ἀποθαυμάζοντες πάντοτε τὸν **Meissonier**, ὁ ὁποῖος ἦτο τότε ὁ μέγας Πατριάρχης τῆς ἀκαδημαϊκῆς ζωγραφικῆς, ἐν ὅλῃ του τῆ αἴγλῃ καὶ τῆ ἐπιβολῇ.

Μικρὸν ὅμως κατὰ μικρὸν οἱ ὀλιγάριθμοι αὐτοὶ κινηματῖαι ἀπέκτων νέους ὀπαδοὺς καὶ νέους θιασώτας. Αἱ νέαι ἀντιλήψεις ἤρχισαν νὰ συζητῶνται σοβαρώτερον καὶ πολλοὶ εὗρισκον ὅτι ἀναμέσον τῶν παροξυσμῶν καὶ τῶν ὑπερβολῶν ὑπῆρχον καὶ στοιχεῖα τινα ὄχι καὶ τόσον εὐκαταφρόνητα, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἀναζητήσιν τοῦ χρώματος. Κυρίως ὅμως ἤρχισε νὰ γεννᾶται καὶ ν' ἀναπτύσσεται ἡ ἰδέα ὅτι ἐλαφραὶ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὰς αὐστηρῶς ἀκαδημαϊκὰς παραδόσεις, προσαρμοζόμεναι πρὸς τὴν προσωπικὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ καλλιτέχνου, θὰ ἠδύναντο ἴσως ν' ἀποφέρωσιν ἄριστα καὶ μᾶλλον πρωτότυπα ἀποτελέσματα.

Καὶ τότε ἐμφανίζεται μία πλειὰς ἀπὸ ζωγραφικὰ τάλαντα ἀληθῶς ἐξαιρετικά: Τοιοῦτοι ὁ Ἄλβέρτος **Besnard** ζωγράφος μὲ οἷστρον συναρπαστικὸν καὶ θελκτικὴν δροσερότητα· ὁ Ἑρρίκος **Martin** ζωγράφος μεγάλων ἐπιφανειῶν, μὲ αὐστηρὸν ρυθμὸν ἀλλὰ καὶ μὲ ἐκρήξεις ἀπροσδοκῆτων καὶ τολμηρῶν χρωματισμῶν· ὁ Εὐγένιος **Carrière** ὁ πλαστικὸς ζωγράφος τοῦ ἡμίφωτος καὶ τοῦ βάθους· ὁ **Puvis de Chavannes** ὁ πνευματικὸς αὐτὸς καλλιτέχνης ὅστις ἔδωσε νέαν ὄψιν εἰς τὴν τέχνην τῆς τοιχογραφίας· ὁ **Henner** ὁ ὁποῖος, ὑπὸ διάφορα μυθολογικὰ προσχήματα ἐζωγράφησε τὸ αἰώνιον καὶ λευκὸν γυναικεῖον σῶμα μὲ ἰδιάζουσαν τεχνικὴν καὶ ὑπὸ φῶς διάχυτον*, καὶ ἄλλοι ἐξέχοντες ζωγράφοι ὡς ὁ Ἰούλιος **Simon**, ὁ **Calbet**, ὁ **Menard** κλ. Συγχρόνως ὅμως καὶ εἰς ἄλλας χώρας ἐμφανίζονται καλλιτέχναι μὲ ἔντονον προσωπικότητα, ὡς ὁ **Zorn** ἐν Σουηδίᾳ, ὁ **Stuck** ἐν Γερμανίᾳ, ὁ **Segantini** ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ Ἰσπανὸς **Zuloaga** καὶ ὁ ἀμερικανὸς **Whistler** μὲ τὰς γνωστὰς χρωματικὰς συμφωνίας του.—Θὰ ἔπρεπε τώρα νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπλὴ σύμπτωσις καὶ ἡ ταυτόχρονος ἐν τῇ γλυπτικῇ ἐμφάνισις τοῦ μεγάλου **Rodin**:

Ἐδῶ ὅμως μοῦ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ δανεισθῶ μίαν προσφυᾶ παρομοίωσιν γάλλου συγγραφέως. Ὁ συγγραφεὺς αὐτός, μὴ συμπαθῶς διακείμενος πρὸς τὰς δημοκρατικὰς ἰδέας, φαντάζεται τὴν ἐξῆς παραστατικὴν εἰκόνα: Εὐθύς λέγει μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ

* Εἶπον τὸ λευκὸν γυναικεῖον σῶμα. Ἴσως πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ἡ περιφήμος καὶ εὐσταλῆς **Josephine Becker** μὲ τὸ καστανόχρουν δέρμα της δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς διεθνοῦς σκηνῆς.

τινος "Εθνους συμβαίνει ἔν ἐκπληκτικὸν φαινόμενον: "Ἐνα ὠραιότατον καὶ λαμπρὸν πυροτέχνημα καταυγάζει αἴφνης τὸ στερέωμα: Εἶναι ἡ λάμψις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Δὲν διαρκεῖ ὅμως ἐπὶ πολὺ, διότι μετ' ὀλίγον τὸ ὠραῖον πυροτέχνημα μεταβάλλεται εἰς τέφραν καὶ εὐθὺς ἀπλοῦται καὶ πάλιν τὸ σκότος. Ὅλιγοὶ ὅμως εἶναι οἱ ἀντιληφθέντες ὅτι τὰ ἐκλεκτὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν τὸ πυροτέχνημα εἶχε κατασκευασθῆ, εἶχον συλλεγῆ καὶ ἀποταμιευθῆ πρὸ τοῦ σαλπίσματος τῆς ἐλευθερίας, ἤτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὀλιγαρχίας.

Δὲν εἶμαι βεβαίως ἀρμόδιος ν' ἀποφανθῶ ἂν ἡ παρομοίωσις αὕτη προσαρμόζεται πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ πεδίου — κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συγγραφέως. — Εἰς τὴν ἐξέλιξιν ὅμως τῆς Τέχνης, ἡ ὁποία τώρα μᾶς ἀπασχολεῖ, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ ἀναπροσαρμογὴ εἶναι καταπληκτικῶς ἀκριβῆς. Διότι πράγματι οἱ καλλιτέχνηται, οὓς ἀνέφερα, ἐνεφανίσθησαν μὲ ἰδιάζουσας ἀτομικότητες καὶ μὲ ἔργα ὑπέροχα εὐθὺς ὡς ἐσήμανε τὸ σάλπισμα τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τῶν αὐστηρῶς ἀκαδημαϊκῶν δεσμῶν. Οἱ ἴδιοι ὅμως εἶχον πολὺ πρότερον προπονηθῆ καὶ ἀνδρωθῆ ἐντὸς αὐτῆς ταύτης τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἀτμοσφαιρας τῆς **Τάξεως***. Μετ' αὐτοὺς δὲ ἐπέρχεται ἡ **'Αναρχία**, ἡ κατὰ πτωσις καὶ τέλος ἡ πλήρης ἐξαθλίωσις.

(Νέα αἰσθητικὰ δόγματα: «Ἡ τέχνη δὲν εἶναι ἀντιγραφή τῆς Φύσεως». Πρωτοτυπία. Ὁραιοπάθεια. Πρωτογονισμός-Θρησκεία καὶ Τέχνη-«Κάτω οἱ Ἀκαδημικοὶ»-Νεαὶ Σχολαί).

Εἴπομεν ὅτι τὸ κύρος τῶν ἀκαδημαϊκῶν ζωγράφων εἶχε κλονισθῆ. Καὶ καθ' ὅσον τοῦτο καταρρεῖ, κατὰ τοσοῦτον ἡ καλλιτεχνικὴ ἡγεσία διαφεύγει τῶν χειρῶν τῶν ἀναδεδειγμένων καλλιτεχνῶν. Πνέουν νέοι ἄνεμοι ἐξ ὅλων τῶν σημείων τοῦ καλλιτεχνικοῦ ὀρίζοντος καὶ μετ' αὐτῶν νέαι αἰσθητικαὶ θεωρίαι, ἐξ ὧν προκύπτουν νέα διαλυτικὰ συνθήματα. Ἰδωμεν τινὰ ἐξ αὐτῶν:

— Προσέχετε! Φωνάζουν οἱ ἀπόστολοι τῆς νέας Τέχνης. Ἡ Τέχνη δὲν εἶναι ἀντιγραφή τῆς Φύσεως!

Προσέχομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς καὶ λέγομεν. Τοῦτο δὲν εἶναι νέον, ἀλλὰ παλαιότατον αἰσθητικὸν ἀξίωμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἡ Τέχνη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τελείως ἀκριβῆς μίμησις τῆς Φύσεως,

* Ἐννοεῖται ὅτι ἡ λέξις τάξις, ἐν τῷ κύκλῳ τῆς Τέχνης, θὰ ἦτο σφάλμα ἂν ἐλαμβάνετο ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον αὐτῆς ἐκδοχὴν.

ἐφ' ὅσον μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ καλλιτεχνήματος παρεμβάλλεται ἡ ἰδιάζουσα ἰδιοσυγκρασία καὶ τὸ αἴσθημα τοῦ καλλιτέχνου. Οἱ νέοι ὁμως διαφωτισταί, ἀλλοιοῦντες τὴν ἀρχικὴν αὐτὴν ἔννοιαν, διακηρύττουν ὄχι πλέον ὅτι δὲν δύναται ἀλλ' ὅτι δὲν πρέπει ἡ Τέχνη νὰ ἔχη οὔτε κἄν ὡς ἀφειτηρίαν τὴν μίμησιν τῆς Φύσεως. Εἶναι εὐνόητον πρὸς ποίας οἰκτρὰς παραμορφώσεις ὀδηγεῖ τὸ τόσον κακοποιηθὲν καὶ παραμορφωθὲν αὐτὸ ἀξίωμα.

Χαρακτηριστικὸν ἐξ ἄλλου σύμπτωμα τῆς ψυχικῆς ἀνισορροπίας τῶν ἀσχολουμένων σήμερον μὲ τὴν Τέχνην εἶναι ὁ σάλος καὶ ἡ φρενίτις τῆς πρωτοτυπίας. Αὐτὴ εἶναι σήμερον ὁ νέος Μολώχ, εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὁποίου θυσιάζονται ἀνηλεῶς τὰ πάντα. Ἀρχικῶς ἐπροβάλλετο ἡ ἀξίωσις ὅπως οἱ καλλιτέχνηται παράγουν ἔργα κατὰ νέους μὲν τεχνικοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ ἴσης δυνάμεως πρὸς τὰ παλαιότερα.—Κατὰ ἐπιγραμματικὴν μάλιστα γαλλικὴν ἔκφρασιν τὸ σύνθημα τότε ἦτο· «*faire autrement et autant*».—Μετὰ τινὰ ὁμως χρόνον ἡ ἀξίωσις αὕτη συνεπτύχθη καὶ περιωρίσθη μόνον εἰς ἐπιδίωξιν νέων καὶ πρωτοτύπων τεχνικῶν τρόπων, ἀδιαφοροῦσα διὰ πάντα τ' ἄλλα, Καὶ οὕτω πᾶσα παραφροσύνη καὶ κάθε ὑστερισμὸς εἶναι σήμερον εὐπρόσδεκτα πράγματα, ἀρκεῖ μόνον νὰ καλύπτωνται ὑπὸ βεβιασμένης, ἐξεζητημένης καὶ προκλητικῆς πρωτοτυπίας. Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον «ἀντίκρουσμα» Ἐλλ' ἄς τὸ εἴπωμεν καθαρὰ:

Σήμερον τὸ θράσος ὀνομάζεται πρωτοτυπία.

Παραλλήλως τώρα πρὸς τὴν ἀποθέωσιν τῆς πρωτοτυπίας κηρύσσεται καὶ ἕνας ἀνηλεῆς πόλεμος κατὰ τοῦ Ὠραίου. Δὲν εἶναι πλέον ἀνεκτὰ τὰ ὠραῖα χρώματα, τὰ ὠραῖα πρόσωπα, τὰ ὠραῖα σώματα, αἱ ὠραῖαι καὶ ἀρμονικαὶ στάσεις. Ὅλα αὐτὰ συλλήβδην καὶ ὑποτιμητικῶς ὀνομάζονται ὠραιοπάθεια. Ἡ δὲ ὠραιοπάθεια χαρακτηρίζεται ὡς τί τὸ παρεμφερὲς πρὸς τὸ περίφημον «ὄπιον τῶν λαῶν».

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀπαιτεῖται λίαν ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς καὶ τάλαντον ἀκόμη διὰ νὰ διακρίνη τις πότε τὸ ὠραῖον εἶναι τέχνη καὶ πότε ἀπλοῦν ζωγραφικὸν ψιμύθιον. Ἐλλὰ δὲν εἶναι ἡ δυσκολία αὕτη καὶ μόνη, ἡ ὁποία καθιστᾷ ἀντιπαθές τὸ ὠραῖον εἰς τοὺς ἀνικάνους ὅπως διακρίνουν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων μορφῶν· εἶναι καὶ κάτι ἄλλο· πολὺ σοβαρώτερον. Εἶναι ὅτι τὸ μέγα κοινὸν ἀπολαμβάνει καὶ τὰς δύο αὐτὰς μορφὰς τοῦ ὠραίου ἐξ ἴσου καὶ ἀδιακρίτως. Ἀκριβῶς ὁμως ἡ εὐνοια αὕτη τῶν κοινῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν ἀντιπάθειαν τῶν νέων αἰσθητικῶν· διότι οἱ κύριοι αὐτοὶ ἀπα-

ξιοῦν ἀπολύτως νὰ συμμερίζωνται τὰς αὐτὰς αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις μετὰ τῶν κοινῶν ἀστῶν. Εἶναι γνωστὸν ἄλλως τε ὅτι ἡ τέχνη κατ' αὐτοὺς εἶναι μόνον διὰ τοὺς ὀλίγους· διὰ τοὺς πολὺ ὀλίγους, διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς. Καὶ ὡς ἐκλεκτοὶ θεωροῦνται μόνον αἱ ἀνώμαλοι καὶ νοσηραὶ φύσεις.

Θύματα ψευδαισθήσεως, θύματα αὐταπάτης, τὰς ψυχικὰς τῶν ἀνωμαλίας καὶ παραισθήσεις ἐκλαμβάνουν ὡς τίτλους ὑπεροχῆς ἀπέναντι τῶν ὀμαλῶν ἀνθρώπων. Δι' αὐτοὺς πᾶσα ψυχικὴ διαστροφή καὶ πᾶσα διανοητικὴ ἀνωμαλία θεωροῦνται ὡς θαυμαστοὶ καὶ ἀπροσπέλαστοι «ἐσωτερικοὶ κόσμοι τοῦ καλλιτέχνου». Οἱ κόσμοι αὐτοὶ καὶ οἱ ἀπόκοσμοι θυμιάζονται καὶ ἐξυμνοῦνται μὲ ὅλας τὰς κενὰς, ἀκαταλήπτους καὶ ὠραιοφανεῖς λέξεις, τὰς ὁποίας ἐπινοεῖ ἐξημμένη φαντασία. Πρὸ αὐτῶν οὐδεμίαν πλέον ἀξίαν πρέπει νὰ ἔχουν οὔτε ἡ κοινὴ ἀντίληψις τῶν ὑγιῶν ἀνθρώπων, οὔτε καὶ αὐτὴ ἡ Φύσις! . . . Ἡ κατακλείς ὅμως τῆς τοιαύτης παραισθήσεως εἶνε τὸ περίφημον ἀξίωμα κατὰ τὸ ὁποῖον «Πᾶν ὅ,τι ἀρέσει εἰς τὸ κοινὸν παύει καὶ νὰ ᾔνε Τέχνη» Διότι καὶ τοῦτο ἀκόμη ἔχει λεχθῆ.

Θὰ ἐρωτήσετε ἴσως: Τί θὰ ἔλεγον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι διὰ τοὺς μεγάλους ὠραιοπαθεῖς, ὅπως ὁ Ραφαῆλος, ὁ Κορρέγιος, ὁ Bellini, ὁ Van Dyck, ὁ Botticelli; Ἄλλὰ θὰ σᾶς ἀπαντήσουν ὅτι οἱ ζωγράφοι αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς ἄλλος ἐποχάς. Δυνάμεθα ὅμως ν' ἀνταπαντήσωμεν καὶ ἡμεῖς.

—Νὰ χαίρεσθε τὴν ἐποχὴν σας, Κύριοι.

Ἄλλο ἐπίσης χαρακτηριστικώτατον ἀλλὰ καὶ θλιβερὸν σύμπτωμα τῆς σημερινῆς καταπτώσεως εἶνε ἡ νοσταλγία ἢ ὁποία κατέχει τοὺς νέους αἰσθητικοὺς πρὸς τὸν πρωτογονισμόν. Τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγάλων ἐποχῶν δὲν τοὺς συγκινοῦν πλέον, ὅσον τὰ ἐντελῶς πρωτόγονα— ἐνίστε δὲ καὶ τὰ τῆς παρακμῆς — περὶ αὐτὰ ἀσχολοῦνται ἐπιμόνως καὶ αὐτὰ δὲν παύουν νὰ μελετοῦν, νὰ ἀναλύουν καὶ νὰ ἐξυμνοῦν.

Καὶ ἂν ἀκόμη εὐρίσκουν χάριν πρὸ αὐτῶν τὰ πραγματικὰ ἀρχαῖα ἀριστουργήματα, τοῦτο ἀσφαλῶς ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὰ μὲν ζωγραφικὰ ἔχουν ὑποστῆ τὰς ἐκ τοῦ χρόνου ἀλλοιώσεις καὶ φθοράς, τὰ δὲ γλυπτικὰ εἶνε ἐπὶ πλέον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἠκρωτηριασμένα. Φαντάζομαι ὅμως ὅτι ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἐμφανισθῆ πρὸ αὐτῶν τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ καινουργές καὶ εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο μόλις ἐξεληθὸν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἀθανάτου Πραξιτέλους, ἀσφαλῶς θὰ ἀπέστρεφον τὸ πρόσωπον πρὸ τῆς ἀσυγγνώστου τελειότητος τοῦ ἔργου

ιδίως δὲ πρὸ τῆς φρικτῆς «ὠραιοπαθείας» τοῦ ἔλληρος ἀγαλαματοποιῦ!

Ἄλλὰ μήπως καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα εὐρίσκει περισσότερον ἔλεος πρὸ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομέων; πρὸ τῶν νέων καθοδηγητῶν;

Εἶδον κάποτε εἰς μεγάλην διεθνή Ἐκθεσιν δύο φρικτὰ ἔργα τὰ ὅποια εἶνε ἀδύνατον νὰ λησμονήσω. Τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν εἶνε γλυπτικὸν καὶ παριστάνει «Ἀρχάγγελον». Ὁ ὑποτιθέμενος ὅμως ἀρχάγγελος εἶνε κυφός, πάσχει ἀπὸ πλατυποδίαν, ὁμοιάζει δὲ καταπληκτικῶς πρὸς γελοιογραφίαν τοῦ περιφήμου γάλλου κωμικοῦ Fernandel. (Ὁ ὅποιος δὲν διακρίνεται βεβαίως ἐπὶ καλλονῇ). Τὸ ἄλλο ἔργον, ζωγραφικὸν αὐτό, παριστάνει τὸν «Ἐσταυρωμένον» εἰς μέγα σχῆμα. Τὸ σῶμα τοῦ Θεανθρώπου εἶνε ὡσάν ἀσκὸς μετρίως πεφουσημένος· ὁ χρωματισμὸς σώματος καὶ κεφαλῆς ὑπενθυμίζει τὸ χρῶμα ρέγκας καπνιστῆς· ἔχει τὴν ρίνα καταφανῶς ἰουδαϊκὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπερύθρους καὶ προεξέχοντας, εἶνε ἀλλήθωρος, ἡ δὲ ἔκφρασις εἶνε ἔκφρασις ἠλιθιότητος ἅμα καὶ εἰρωνείας. Διὰ νὰ εἶνε δὲ ἡ σατανικὴ γελοιοποίησις τῆς χριστιανικῆς λατρείας περισσότερον προκλητικὴ καὶ ἀναιδής, ἡ γενικὴ διάταξις τῆς εἰκόνης ἀκολουθεῖ πιστῶς τὰς καθιερωμένας ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις καὶ ἐκατέρωθεν ἀπεικονίζονται αἱ δύο ἅγιοι γυναῖκες τοῦ Θεοῦ Πάθους.

Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ εἶχεν ἀναρτηθῆ μετ' ὅλας τὰς τιμὰς ἔργου ἐγκεκριμένου.—Ἰσως καὶ νὰ ἐβραβεύθη. . .

Ταῦτα μόνον περὶ τῶν νέων ἀντιλήψεων.

Ἐσημειώσαμεν ἤδη τὴν συμμετοχὴν ἣν εἶχον εἰς τὸ πρῶτον κίνημα τῶν ἐμπρεσσιονιστῶν συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι. Τοῦτο ἤρκεσε διὰ ν' ἀναθαρρήσουν καὶ οἱ κακοὶ ζωγράφοι, οἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἀπόβλητοι τῶν ἐπισήμων ἐτησίων Ἐκθέσεων. Ὅλοι ἔχομεν δικαιώματα ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ζητοῦν καὶ αὐτοὶ τὸν «ζωτικὸν τῶν χῶρον» καὶ δὲν βραδύνουν νὰ ὀργανώσουν ἰδίως Ἐκθέσεις μετ' ἰτίλους προκλητικούς, ὡς «Ἐκθέσεις τῶν Ἀνεξαρτήτων», «Ἐκθέσεις τῶν Ἀπορριφθέντων» καὶ πλείστας ἄλλας τοιαύτας.

Τὸ κοινὸν δὲν παύει νὰ τοὺς χλευάζῃ. Αὐτοὶ ὅμως ἐπιμένουν. Ὁ τύπος, ὁ ὅποιος πάντοτε θηρεύει ἐντυπώσεις, ἐνθαρρύνει τοὺς περιέργους θορυβοποιούς. Αὐτοὶ ἀποθρασύνονται καὶ ἐπιτίθενται λάβροι κατὰ τῶν ἀκαδημαϊκῶν. Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ εἶναι τῶρα ὁ κοινὸς στόχος ὅλων τῶν ἀριστέρων ἀριστοτεχνῶν τῆς κακοτεχνίας, ὅλων τῶν σκηπτούχων τῆς ἀναιδείας. Οἱ ἀποδιοπομπαῖοι μαίνονται, οἱ ἀναρχικοὶ ὠρύνονται.—Κάτω, φωνάζουν, οἱ «ποντίφηκες» τῆς Τέχνης! Κάτω οἱ «δαλαϊ-λάμαι»! Κάτω οἱ «μανδα-

ρῖνοι»! Οἱ θρασύτεροι ἐξ αὐτῶν περιστοιχοῦνται ἀπὸ ὁμοιοπαθεῖς καὶ ὁμοϊδεάτας, δημιούργοῦν δὲ νέας δῆθεν Σχολάς. Αἱ Σχολαὶ διαδέχονται ἢ μία τὴν ἄλλην καὶ φέρουν διάφορα ὀνόματα. Τὰ ὀνόματα δὲν σημαίνουν ἀπολύτως τίποτε καὶ δὲν πρόκειται ν' ἀσχοληθῶμεν μὲ αὐτά· ἄλλωστε οὔτε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχηγοὶ δὲν ἠδυνήθησαν ποτὲ νὰ μᾶς δώσουν μίαν οἰανδήποτε καὶ ὅπωςδήποτε νοητὴν ἐξήγησιν τῶν ἐπιδιώξεων των. Ὡς παράδειγμα ὅμως θ' ἀναφέρω τὴν τελευταίαν τῶν Σχολῶν αὐτῶν (1946). Εἶναι ἡ τελευταία λέξις τοῦ «μοντερνισμοῦ» καὶ ὀνομάζεται *abstraitisme* (ἀφαιρετισμός, ἂν θέλετε).

Κατ' ἄλλους μὲν ὁ ὅρος σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη οὐδεμία σχέσις μεταξὺ τοῦ «καλλιτεχνήματος» καὶ τῶν ἀπεικονιζομένων ἀντικειμένων (!) Κατ' ἄλλους ὅμως σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνθυμηταὶ ὁ καλλιτέχνης τί ἔπραξε τὴν προτεραίαν!... Ὅλοι δὲ αὐταὶ αἱ μωρία γράφονται καὶ διαφημίζονται εἰς τὰ φύλλα καὶ τὰ καλλιτεχνικὰ περιοδικὰ τῆς τελευταίας ὥρας — ἢ τῆς κακῆς ὥρας — καὶ συζητοῦνται μετὰ πάσης σοβαρότητος καὶ ἐμβριθείας.

(Ὁ Ἰσραήλ. Τὰ τεχνάσματά του. - Τυπικὸν παράδειγμα ἀνακηρύξεως ἀρχηγοῦ Σχολῆς. - Montparnasse. - Ἡ Τέχνη ὡς σύνθεσις καὶ ἡ τέχνη ὡς διάλυσις. - Οἱ μέτοικοι).

Καὶ τέλος ἐμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς ὁ δαιμόνιος καὶ πανίσχυρος Ἰσραήλ. Εἶναι οἱ ἔμποροι τῶν ἔρχων τέχνης, μὲ τοὺς πολυαριθμούς πλοκάμους τῶν συνδικάτων των, οἱ ὅποιοι ἐξαπλοῦνται καὶ περισφίγγουν ἅπασαν τὴν Ὑδρόγειον. Ὁ Ἰσραήλ μὲ τὴν ὀξεῖαν τοῦ ἐμπορικῆν διαίτησιν δὲν ἐβράδυνε νὰ ὀσφρανθῇ ἄφθονα κέρδη ἐκ τῆς δημιουργηθείσης ἀναρχικῆς καταστάσεως. Εἶναι γνωστὸν ὅτι αὐτὸς διαθέτει τὰς αἰθούσας τῶν Ἐκθέσεων, αὐτὸς ἐνισχύει ὑλικῶς καὶ ἐξαγοράζει τὸν τύπον, αὐτὸς καὶ τὴν κριτικὴν. Ἡ Ἰσραηλιτικὴ μέθοδος, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, εἶναι ἀπλῆ. Ἀγοράζει ἔργα εἰς εὐτελεστάτας τιμὰς καὶ κατόπιν ἐντέχνου διαφημίσεως τὰ μεταπωλεῖ εἰς τιμὰς ὑπερόγκους. Ἀνακαλύπτει λοιπὸν νέους δῆθεν ἀστέρας, τέως ἀφανεῖς, τοὺς διαφημίζει καὶ τοὺς παρουσιάζει μεγάλους· τοὺς ἐκμεταλλεύεται καὶ κατόπιν τοὺς ἐγκαταλείπει. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἐπανερχονται εἰς τὴν ἀφάνειαν, αὐτὸς δὲ ἀναδεικνύει νέους. Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς οἱ γάλλοι καὶ ξένοι «Θεόφιλοι» διαδέχονται ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Διὰ νὰ μὴ διαφαίνεται δὲ καὶ καταπροδίδεται τὸ τέχνασμα, ἐπιτρέπει εἰς ὀλίγους, εἰς ἐλαχίστους νὰ διατηροῦν

τὴν φήμην των καὶ νὰ θησαυρίζουν καὶ αὐτοί. Ἐν τῷ μεταξύ ἐπέρχεται ὁ α'. Παγκόσμιος πόλεμος, πληθύνονται οἱ νεόπλουτοι καὶ ὁ Ἰσραήλ ἀποκομίζει μέγιστα κέρδη. Σκηνοθετεῖ εἰκονικὰς πωλήσεις εἰς πρωτοφανεῖς δῆθεν τιμὰς καὶ τὰς διαφημίζει. Δωρίζει τερατουργήματα εἰς τὰ Μουσεῖα τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τέλος ἐπιβάλλει τὴν «Νέαν τέχνην».

Ἡ Τέχνη ἀπώλεσε τὴν φυσικὴν τῆς ἡγεσίαν ἢ ὁποῖα συνεκροτεῖτο ἄλλοτε ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα τάλαντα. Σήμερον τὴν ἀναλαμβάνει αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Ἰσραήλ, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, τιθέμενος μὲ τὸ μέρος τῆς «ἐλευθέρας τέχνης» καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας δημιουργεῖ εἴλωτας τῶν συμφερόντων του¹.

Ἴδου ὅμως ἓνα ἐξόχως χαρακτηριστικὸν καὶ τυπικὸν παράδειγμα τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἐμφανίζονται καὶ διαφημίζονται οἱ «νεοὶ ἀστέρεις». Εἶνε ἡ ἱστορία ἐνὸς ζωγράφου, ὅπως τὴν ἤκουσα παρὰ γάλλων συναδέλφων μου. Ὁ ζωγράφος αὐτός, ἀγαθώτατος καὶ μετριόφρων ἄνθρωπος, καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἠγωνίζετο νὰ ζωγραφίξῃ ὅπως οἱ καλοὶ ζωγράφοι, ἄνευ ὅμως ἐπιτυχίας καὶ ἦτο ὡς ἐκ τούτου πολὺ δυστυχής — πράγματι εἰς τὰ ἔργα του οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ὡσάν ξύλινοι τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων καὶ αὐτὰ ξύλινα. καὶ οἱ οὐρανοὶ ἀκόμη ξύλινοι. Ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἀποτυχίας του, καταφεύγει εἰς τὴν «νεκρὰν φύσιν» καὶ ζωγραφίζει μῆλα ροδάκινα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς εὐκολώτερα. Περί τὰς δυσμὰς ὅμως τοῦ βίου του, ἡμέραν τινά, δέχεται τὴν ἀπρόοπτον ἐπίσκεψιν φίλων του, οἱ ὁποῖοι σοβαρώτατα καὶ ἐπισημως τοῦ ἀναγγέλλουν ὅτι ἔχει ἀναγορευθῆ εἰς ἀρχηγὸν νέας Σχολῆς. Ὁ ἀγαθὸς γέρων παρακαλεῖ νὰ σεβασθοῦν τὰς λευκάς του τρίχας καὶ νὰ παύσουν ἐμπαίζοντας αὐτόν. Ὄταν ὅμως τῷ ἐπιδεικνύεται μία πολυτελεστάτη ἔκδοσις τῶν ἔργων του καὶ ρίπτει ἐν βλέμμα εἰς τὸ κείμενον, τότε πείθεται πλέον ὅτι εἶναι πράγματι μέγας ζωγράφος. Ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ψιθυρίζει :

¹ Ὡς παράδειγμα τῆς παντοδυναμίας τοῦ Ἰσραήλ ἀναφέρω τὴν περίπτωσιν ἐπιφανεστάτου γάλλου τεχνοκρίτου καὶ δεινοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος θέλων κάποτε νὰ καυτηριάσῃ τὴν ἐξαθλίωσιν τῆς τέχνης καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς κερδοσκοπίας, ἢ ὁποῖα ἔχει σήμερον ὑποδουλώσει τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν, ἐπὶ μακρὸν εὔρισκε τὰς θύρας τῶν δημοσιογραφικῶν γραφείων κλειστάς καὶ ἀπεπέμπετο ὡς ἀνεπιθύμητος καὶ ὄχληρὸς ταραξίας.

— Κύριε, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου . . .

Ἄκολουθως καὶ συμφώνως πρὸς καθιερωμένον κανόνα, μετὰ τὴν διαφήμισιν, διοργανοῦται ἔκθεσις τῶν ἔργων του. Ἐκεῖ ὅμως ὁ ζωγράφος βλέπει ἔκπληκτος ἔργα τὰ ὁποῖα πρὸ ἐτῶν εἶχε πωλήσει εἰς εὐτελεστάτας τιμὰς νὰ μεταπωλῶνται εἰς ἀπιστεύτως ὑψηλάς. Τὰ κέρδη ὅμως αὐτὰ εἰσέρχονται τώρα εἰς τὰ θυλάκια ἐκείνων, οἵτινες ἐντέχνως εἶχον προπαρασκευάσει τὴν φήμην του.

Ἄς ρίψωμεν τώρα ἓνα βλέμμα καὶ εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ *Montparnasse*, τὸ περίφημον «*Montparno*» ὁπόθεν, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν *Montmartre*, ἐκκολάπτονται τὰ νέα τάλαντα.

Ἐκεῖ λοιπὸν συνωθοῦνται ζωγράφοι παρισιοί, γάλλοι καὶ μέτοικοι ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς· ὅλοι δὲ προσπαθοῦν καὶ ἀγωνίζονται ὄχι πλεόν πῶς νὰ ζωγραφίσουν καλὰ ἔργα, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπινοήσουν μίαν οἰανδῆποτε νέαν τεχνοτροπίαν— ἔστω καὶ ἐκ τυχαίας τινὸς συμπτώσεως— ὥστε νὰ προκαλέσουν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐμπορίου. Διότι ὁ οἰοσδῆποτε καινοφανῆς τεχνικὸς τρόπος ἀποτελεῖ σήμερον τὸ ἅπαντον τῶν καλλιτεχνικῶν ἐπιδιώξεων.

Παρήλθον αἱ ἐποχαὶ καθ' ἃς ἓν ἔργον τέχνης ἦτο καὶ μία σύνθεσις— ἐννοῶ σύνθεσιν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀρετῶν.— Σήμερον ἡ Τέχνη ἔπαυσε νὰ εἶναι σύνθεσις ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, εἶναι δὲ ἀντιθέτως διάλυσις. Ἄλλ' ἃς ἐξηγηθῶ: Ὁ ζωγράφος τῆς σήμερον διαλύει τὴν Τέχνην εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη καὶ σὰς λέγει:—Ἐμὲ δὲν μ' ἐνδιαφέρει οὔτε ἡ φύσις, οὔτε ἡ ἰδέα, οὔτε τὸ σχέδιον, οὔτε ἡ καλῆ ἐκτέλεσις, οὔτε τοῦτο, οὔτε ἐκεῖνο. Τὸ μόνον ποῦ μ' ἐνδιαφέρει εἶναι τὸ χρῶμα. Ἡ δὲν μ' ἐνδιαφέρει οὔτε καὶ αὐτὸ τὸ χρῶμα, ἀλλὰ μ' ἐνδιαφέρει μόνον ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Ἄν προσέξωμεν ὅμως, βλέπομεν ὅτι ὁ περίεργος αὐτὸς ἄνθρωπος δὲν κατέχει οὔτε αὐτὴν τὴν ἀρετὴν, χάριν τῆς ὁποίας ὑποτίθεται ὅτι ἐθυσίασεν ὅλας τὰς ἄλλας. Θὰ ἠδυνάμεθα ἐπομένως νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ φαιδροὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι δὲν διακρίνονται δι' ὅσα ἔχουν, ἀλλὰ μᾶλλον δι' ὅσα δὲν ἔχουν. Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἀποκαλῶ τὴν «νέαν τέχνην» διάλυσιν καὶ ἐκποίησιν τῆς Τέχνης.

Ποῖα δὲ νομίζετε ὅτι εἶνε τὰ σπουδαῖα θέματα τὰ ὁποῖα συνήθως ζωγραφίζουσιν μὲ τοὺς νέους τρόπους τοὺς ὁποίους ἀνακαλύπτουν ἐκάστοτε; Εἶνε θέματα ἠθογραφικὰ; Εἶνε θέματα ποιητικὰ; εἶνε ρομαντικὰ; ἰδεολογικὰ; ἱστορικὰ; μυθολογικὰ; ἢ πατριωτικὰ; Συνήθως εἶνε τρία μῆλα, ἢ τέσσαρα ροδάκινα, μὲ ἓνα μαχαῖρι, ἢ μίαν πίπαν ἐπὶ μιᾶς τρα-

πέζης, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ ἔχει ἀπωλέσει τὴν ἰσορροπίαν της, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ ζωγράφος. Ἐνίοτε ζωγραφίζουν καὶ μίαν «ὀδαλίσκην» ὡς τιλοφοροῦνται διάφορα αἰσχροῦς παραμεμορφωμένα γυναικεῖα σώματα. Ἄγνοοῦν τὰ πάντα. Ὁλος ὁ κόσμος, ὁ παλαιὸς καὶ ὁ νέος, ἡ ἰδεολογία των, ἡ Φύσις καὶ τὸ Σύμπαν δι' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε τὸ ὑγρὸν ἐργαστήριον εἰς τὸ ὁποῖον διαιτῶνται ὡς καὶ τὸ νυκτερινὸν κέντρον εἰς τὸ ὁποῖον συνέρχονται. Ἐνίοτε οἱ ἐγκάθειρκτοι ἀποφασίζουν ν' ἀποδράσουν καὶ μεταβαίνουν εἰς κάποιον προάστειον διὰ νὰ ζωγραφίσουν ἕνα λασπωμένο δρομάκι κάτωθεν ἑνὸς πνιγηροῦ οὐρανοῦ. Ἐπιστρέφοντες ὅμως ἔχουν τὸ ἀστεῖον ὕφος μεγάλου ἐξερευνητοῦ. . . . θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀνεκάλυψαν τὸν Νέον Κόσμον!

Μία ἐπίμονος ὅμως ὄπτασις τοὺς παρακολουθεῖ καὶ αὐτὴ τοὺς θερμαίνει: Ὁραματίζονται τὸν ἔμπορον, ὁ ὁποῖος κάποτε θὰ ρίψη καὶ ἐπ' αὐτῶν τὸ στοργικόν του βλέμμα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ μέτοικος ἀναμένει ἐπίσης ἐναγωνίως τὸν ἔμπορον ὁ ὁποῖος θ' ἀγοράσῃ μίαν σειρὰν ἔργων του. Ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζει ὅτι ἡ ἀμοιβὴ θὰ εἶναι γελοῖα. Τὰ ἐπακόλουθα ὅμως διαγράφονται τόσον δελεαστικά. . . . Διότι: θὰ ὀργανωθῇ ἔκθεσις τῶν ἔργων του. θὰ γράψουν καὶ θὰ τὸν ἐκθειάσουν ὅλα τὰ φύλλα καὶ τὰ καλλιτεχνικὰ περιοδικὰ μετὰ τῶν ὁποίων «συνδέεται» ὁ ἔμπορος· καὶ ναὶ μὲν ἀμέσως κατόπιν θ' ἀποπεμφθῇ καὶ αὐτός, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι, ἀλλὰ τότε θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γενέτειραν πάνοπλος. θὰ εἶναι διὰ τὴν μικρὰν του χώραν ὁ θριαμβευτής, ὁ ὁποῖος κατέκτησεν ἤδη τὸ μοναδικὸν κέντρον τῆς τέχνης καὶ τῆς προόδου, ἀνεγνωρισμένος ἤδη καὶ ἱκανὸς ὅπως μεταδώσῃ τὸ μίasma τῆς «νέας τέχνης»—ἢ μᾶλλον τὴν φιλοξήραν ἐπὶ τῆς ὑγιοῦς τέχνης—καὶ εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην καὶ «καθυστερημένην» ἀκόμη πατρίδα του. Ἄν ἡ πατρίς του ὀνομάζεται λ. χ. Νικαράγκουα, ἡ ἐπιστροφή του θὰ πανηγυρισθῇ μὲ ἕν γεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ διοργανώσουν πρὸς τιμὴν του οἱ καλλιτεχνικοὶ καὶ λογοτεχνικοὶ κύκλοι τῆς πρωτευούσης· εἰς δὲ τὰς προπόσεις θὰ ἐξαίρεται ἡ τιμὴ ἡ ὁποία προσεγένετο εἰς τὴν μικρὰν Νικαράγκουαν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπιφανοῦς τέκνου της. Ἄκολούθως οἱ κριτικοί, οἱ ὁποῖοι ἐννοοῦν πάντοτε καὶ ὅσα δὲν ἐννοοῦν οἱ καλλιτέχναι, θὰ διαφωτίσουν τὸ κατάπληκτον κοινὸν ἐπὶ τῶν «νέων τάσεων», ἐπισείοντες καὶ ὅσα θαυμάσια ἐγράφησαν περὶ τοῦ πρωτοπόρου μας εἰς τὸ μέγα κέντρον πάσης προόδου καὶ ἐξελιξεως!

Καὶ ἡ ἱστορία αὐτὴ ἐπαναλαμβάνεται ἀενάως. . . .

(Τὰ θύματα τῆς κραιπάλης—Οἱ τεχνοκρίται.—
«Βαίνετε πρὸς τ' ἀριστερά!»— Συμπέρασμα).

Ἐν τῷ μεταξύ αἱ Ἐκθέσεις πληθύνονται. Ἄλλὰ καὶ τὰ οἰκτρὰ ἔργα ὑπερπληθύνονται. Οἱ νεόπλουτοι δὲν ἐννοοῦν τίποτε, γελοῦν μὲ τὰ ἔργα τῆς «νέας τέχνης» καὶ καυχάζουν, ἀλλὰ . . . τ' ἀγοράζουν. «—Τὶ τὰ θέλετε; ἀγαπητέ μου; πρὸ παντὸς πρέπει νὰ εἴμεθα «συγχρονισμένοι» (Il faut être à la page).” Οπισθεν ὅμως τῆς γενικῆς αὐτῆς θυμηδίας καὶ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, συντελεῖται ἓνα λυπηρότατον δρᾶμα: Ζοῦν ἀκόμη ζωγράφοι, οἱ ὅποιοι κάποτε κατὰ τὰ ἔτη τῆς νεότητός των, διαγωνισθέντες ἐκρίθησαν ἄξιοι τοῦ μεγάλου καὶ ἐπιζήλου βραβείου τῆς ὑποτροφίας τῆς Ρώμης καὶ οἱ ὅποιοι κατόπιν σὺν τῷ χρόνῳ εἶχον τιμηθῆ μὲ τὰ μεγαλύτερα βραβεῖα τῶν ἐπισήμων Ἐκθέσεων, ὡς καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἀνώτερα παράσημα τῆς Δημοκρατίας. Διαπρεπεῖς καὶ σεβαστοὶ καλλιτέχναι εἶχον πλάσει ἄλλοτε τὰ ὠραιότερα ὄνειρα καὶ ἀσφαλῶς ἐδικαιοῦντο ἐνὸς ἐντίμου τοῦλάχιστον γήρατος. Αὐτοὶ ὅμως σήμερον φυτοζωοῦν ἀφανεῖς καὶ παρηγκωνισμένοι, ἀναξιοπαθοῦντες καὶ πενόμενοι. Καὶ ἡ καλὴ τέχνη μαραίνεται.

Ὅπως καὶ ἡ καλὴ τέχνη, εἶνε καὶ αὐτοὶ τὰ θύματα τῆς σημερινῆς κραιπάλης, τὰ θύματα τῆς ἀσυνειδήτου καὶ ἀσυστόλου κερδοσκοπίας. Ἄλλ' ἂν ἡ εὐθύνη βαρύνει τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὕλης, βαρύνει ὅμως κατὰ μείζονα λόγον τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, ἂν ἐπιτρέπεται αὐτὸς ὁ τίτλος νὰ δοθῆ καὶ εἰς ὅλους τοὺς τεχνοκρίτας.

Ἄλλὰ ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ τεχνοκρίται; Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι εὐχερής. Θὰ ἠδυνάμεθα ὅμως νὰ τοὺς κατατάξωμεν εἰς τρεῖς γενικὰς κατηγορίας¹.

Εἶναι ἐν πρώτοις οἱ ἀποδεδειγμένως ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν δημιουργικὴν δρᾶσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτυχόντες ἢ ὡς καλλιτέχναι, ἢ ὡς λογοτέχναι, ἀργόσχολοι, οἱ ὅποιοι ὀμιλοῦν καὶ γράφουν ἐπὶ παντὸς θέματος μετὰ περισσῆς εὐκολίας — τῆς εὐκολίας τῶν ἐπιπολαίων ἀνθρώπων.— Οὐδέποτε ἐζητήθησαν παρ' αὐτῶν τίτλοι ἢ προσόντα, οὐδέ καὶ αὐτὴ . . . ἡ «ἄδεια ἐξασκήσεως». Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκουν οἱ πλεῖστοι. Τίθενται προθύμως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κερδοσκόπων, θέλγονται

¹ Εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας δὲν συμπεριλαμβάνω τοὺς ἐρασιτεχνικῶς ἀσχολουμένους ἐπὶ καλλιτεχνικῶν πραγμάτων, ἔργων καὶ καλλιτεχνῶν. τινὲς μάλιστα τῶν ὁποίων ἔχουν γράψει ὠραιότατας σελίδας — ἴσως διότι δὲν εἶναι «εἰδικοί».

δὲ καὶ παραδίδονται αἰχμάλωτοι πρὸς πάντα νεωτερισμόν, παντελῶς ἀδιαφοροῦντες διὰ τὴν ἐκάστοτε ποιότητα αὐτοῦ. Συνήθως αἱ κρίσεις τῶν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὰ πράγματα εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρονται. Κατὰ τοῦτο θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν νέαν σχολὴν τοῦ... ἀφαιρετισμοῦ.

Κατὰ δεύτερον λόγον εἶναι οἱ κριτικοί, οἱ ὅποιοι, ἔχοντες θεωρητικὴν τινα μὀρφωσιν, πιστεύουν ὅτι δύνανται καὶ ἄνευ καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας, νὰ ἔχουν ἔγκυρον γνώμην ἐπὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἄλλοτε εἶχον κατὰ κόρον ἐξυμνήσει τὴν ἀκαδημαϊκὴν τέχνην. Κατόπιν ἐνόμισαν ὅτι ἐπλανήθησαν, ὠμολόγησαν τὴν πλάνην τῶν καὶ ἠσπίασθησαν τὸν εμπρεσσιονισμόν. Μετὰ τινα ὅμως ἔτη ἀνεκάλυψαν ὅτι ἡ Σχολὴ αὕτη στερεῖται τῶν κατ' ἐξοχὴν γαλλικῶν ἀρετῶν, αἵτινες πρέπει νὰ εἶναι ἡ εὐκρίνεια, ἡ διαύγεια καὶ ἡ τάξις, ὠμολόγησαν καὶ αὖθις ὅτι εἶχον πλανηθῆ καὶ μετεπήδησαν εἰς τὸν «σεζαννισμόν», ὡς ἐκπροσωποῦντα δῆθεν τὰς ἐθνικὰς αὐτὰς ἀρετάς. Δὲν ἐβράδυναν ὅμως καὶ πάλιν νὰ ὁμολογήσουν τὴν νέαν τῶν πλάνην. Κατέκριναν τὴν ξηρότητα καὶ τὴν πενιχρότητα τοῦ σεζαννισμοῦ καὶ ἐστράφησαν πρὸς ὅλας τὰς ἠλιθιότητας καὶ τοὺς ἐξωφρενισμοὺς τῶν νέων τάσεων, ἐκεῖθεν ἀναμένοντες καὶ προσδοκῶντες τὴν ἀναγέννησιν τῆς Τέχνης! Εἶναι ὅμως περιέργον ὅτι αἱ ἄλλεπάλληλοι καὶ ὠμολογημένοι πλάναι τῶν οὐδόλως τοὺς ἀπεθάρρυνον, ἀλλ' ἐπιμένουν νὰ διεκδικοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν ἀρμοδιότητα ὅπως αὐτοὶ δίδουν τὰς καλλιτεχνικὰς κατευθύνσεις¹.

Τέλος ἔχομεν καὶ τὴν κατηγορίαν τῶν αἰσθητικῶν ἐκεῖνων οἱ ὅποιοι οὐδέποτε κατέρχονται ἀπὸ τὰ κατεψυγμένα ὕψη τῆς θεωρίας, μὴ παρακολουθοῦντες ἐνεργῶς τὴν καθημερινὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν. Καίτοι ὅμως ἐξ ἀποστάσεως βλέπουν τὴν σημερινὴν ἀπαθλίωσιν, οὔτε συγκινοῦνται, οὔτε ἐξανίστανται. Μακαρίως καθήμενοι πρὸ τῶν γραφείων

¹ Ὡς ἐγνώσθη, πρὸ ὀλίγων μηνῶν, συνήλθε διὰ πρώτην φορὰν ἐν Παρισί-οις καὶ Διεθνὲς ἀκόμη συνέδριον τῶν τεχνοκριτῶν τῆς «Νέας Τέχνης». Ποίος ἀκριβῶς ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ συνεδρίου δὲν ἀνεκοινώθη. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅμως ὅτι θὰ ἐπρόκειτο νὰ σχεδιασθοῦν ἐκεῖ τὰ νέα «φιγουρίνια» τῆς Αἰσθητικῆς, κατὰ τὸ αὐτὸ σοφὸν σύστημα μὲ τὸ ὅποιον οἱ σχεδιασταὶ τῶν μεγάλων παρισινῶν οἰκῶν τῆς «ὑψηλῆς ραπτικῆς» συνέρχονται δις τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους, διὰ νὰ καθορίζουν ἀπὸ κοινοῦ τὰς γενικὰς γραμμάς τῶν νέων συρμῶν τῆς γυναικείας ἀμφιέσεως. Ὅφειλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἀπαραίτητος κάποιος κοινὸς συντονισμὸς ἀκόμη καὶ εἰς τὴν «ὑψηλὴν αἰσθητικὴν» τῆς «Νέας Τέχνης»... Χάριτι θεῆα, οἱ ἀνιδιοτελεῖς ζηλωταὶ τῆς ὥραίας αὐτῆς τέχνης ἀγρυπνοῦν!

των καί περιστοιχούμενοι ἀπὸ τὰς πυκνάς φάλαγγας τῶν συγγραμμάτων τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης των, εἶναι πανευτυχεῖς διαπιστοῦντες ὅτι ἐπαληθεύει κάποια ἐπικρατοῦσα θεωρία, καθ' ἣν εἶναι ἀναπόφευκτον νὰ συμπληροῦται πάντοτε ὁ κύκλος τῆς ἀκμῆς τῆς Τέχνης μέ μιαν προϊούσαν κατάπτωσιν.

—Τὰ βλέπετε; σὰς λέγουν περιχαρεῖς. Βαίνομεν πρὸς τὴν κάθαρσιν! (Μοῦ ἐνθυμίζουσι κατὰ τινα τρόπον τὸν ἰατρὸν ἐκείνον, ὁ ὁποῖος, διαφωνήσας πρὸς τοὺς συναδέλφους του, εἶνε εὐτυχῆς παρὰ τὴν κλίνην τοῦ θνήσκοντος ἀσθενοῦς, διότι ὁ θάνατός του ἐπαληθεύει τὴν ἰδικὴν του διάγνωσιν).

Καί πράγματι βαίνομεν πρὸς τὴν κάθαρσιν, ἐὰν κάθαρσις ὀνομάζεται ἢ ἐκμηδένισις. Καί βαίνομεν μάλιστα ἀκάθεκτοι καὶ ἀσθμαίνοντες. Τὸ γενικὸν σύνθημα εἶνε.

«—Βαίνετε πάντοτε πρὸς τ' ἀριστερά!»

Δηλαδή μετὰ ἑβδομήκοντα καὶ πλέον ἔτη ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀνατρεπτικοῦ κινήματος εὐρισκόμεθα ἀκόμη ἐν ἐπαναστάσει· — φαίνεται ὅτι αἱ καταστροφαὶ δὲν εἶνε ἀκόμη συμπεπληρωμέναι.— Αἱ πρὸ δέκα ἢ πέντε μόλις ἐτῶν δῆθεν Σχολαὶ «κυβισμός», ἢ «ἐξπρεσσιονισμός», ἢ «συρρεαλισμός», ἢ «ἀφαιρετισμός», ὅπως καὶ ἂν ὀνομάζωνται, θεωροῦνται σήμερον πεπαλαιωμένα. Εἶνε «ξεπερασμένες»—Πάντοτε ἀριστερά! Ἀκόμη πιὸ ἀριστερά!

—Μὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου . . .

—Δὲν σημαίνει. Ἐμπρὸς καὶ γρήγορα! Ἀκόμη πιὸ ἀριστερά!

“Ὅσοι εἶδατε εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Berlioz τὴν δαιμονιώδη ἱπηλασίαν τοῦ Φάουστ, ἐλαύνοντος ἀπὸ ρυτῆρος πρὸς τὴν Ἄβυσσον, τῇ συνοδείᾳ τοῦ Διαβόλου, ἔχετε ἰδέαν τινὰ τῆς φρενίτιδος μέ τὴν ὁποίαν σπεύδομεν πρὸς τὴν ἐκμηδένισιν. Καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Ἄβύσσου αὐτοὶ θὰ ὠρύωνται ἀκόμη· — Πάντοτε πρὸς τ' ἀριστερά.

Αὐταὶ εἶνε «αἱ νέαι κατευθύνσεις», αὐτὴ καὶ ἡ νέα πραγματικότης, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὁ καλὸς μου φίλος μοῦ εἶχε συστήσει συνδιαλλαγὴν καὶ κατευναστικὴν, ἃς τὸ εἶπωμεν, πολιτικὴν.

Μετὰ τινὰς αἰῶνας — ἀλλὰ μέ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι αἱ ἀλματικά πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης δὲν θὰ ἔχουν κατορθώσει ν' ἀνατινάξουν τὸν πλανήτην μας εἰς τὸ ἄπειρον — μετὰ τινὰς αἰῶνας, λέγω, φαντάζομαι ὅτι ἡ νεότης θὰ ἐξακολουθῇ πάντοτε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Μουσεῖα ἢ νὰ φυλλομετρῇ ὥραϊας εἰκονογραφημένας ἐκδόσεις τῆς Ἱστορίας τῆς Τέ-

χνης. Ἐκεῖ ὅμως τὰ παρὰ θὰ βλέπουν ὅτι, κατὰ τὸ ἀΐμιση τοῦ 20οῦ αἰῶνος, οἱ ζωγράφοι ὄχι μόνον εἶχον παύσει νὰ ζωγραφίζουσι ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά ὅπως ἄλλοτε, ἀλλὰ διηγωνίζοντο μετὰ μανίας εἰς τὴν παραμόρφωσιν τῆς Φύσεως. Καὶ ἐπειδὴ τὰ παιδιὰ αὐτὰ θὰ ἔχουν διδαχθῆ ὅτι ἡ Τέχνη εἶναι πάντοτε τὸ ἀσφαλὲς κάτοπτρον τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐποχῶν, θὰ ἐρωτοῦν, ποῖα ἦσαν ἄρα γε αἱ τρομεραὶ ἐπιδρομαὶ τὰς ὁποίας εἶχεν ὑποστή ἡ ἀνθρωπότης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην — δηλ. σήμερον — ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ Τέχνη δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ παρουσιάσῃ εἰμὴ μόνον ἀσήμαντα ἔργα καὶ ἄθλια τερατουργήματα, ὡς καὶ μανιώδεις παράφρονες, ἐκφραζομένους μὲ σχήματα ἀπολύτως ἀκατάληπτα; Καὶ τότε οἱ διδάσκαλοι θὰ ἔχουν πολλὰ νὰ διηγηθοῦν περὶ τῶν φρικιαστικῶν γεγονότων τῶν ὁποίων ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμεθα σήμερον οἱ μάρτυρες...

Θλίβεται ἡ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου, ἀποβλέποντος πρὸς τὴν Τέχνην, ὡς πρὸς μίαν εὐγενῆ καὶ ζωοποιὸν δύναμιν, ἡ ὁποία μᾶς ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν ταπεινὴν περιοχὴν τῆς ὕλης καὶ τῶν μικροτήτων τῆς καθημερινῆς, ζωῆς, ἵνα μᾶς ἐξυψώσῃ πρὸς ἀνωτέρους κόσμους, τοὺς κόσμους τῆς Ἰδέας καὶ τοῦ Καλοῦ. Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν ν' ἀποθαρρυνθῶμεν πρὸ τῆς σημερινῆς ἀπαθλιώσεως; Νομίζω ὄχι. Δὲν εἶναι σπάνια εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν, τὰ φαινόμενα γενικῆς καταπτώσεως ἢ καὶ ὁμαδικῆς ἀκόμη παραφροσύνης. Τίποτε ὅμως δὲν ἠμπόδισε τοὺς ἰδίους λαοὺς ν' ἀνανήψουν, διὰ ν' ἀναλάβουν καὶ πάλιν τὴν ἀνιοῦσαν πορείαν, πρὸς ἣν αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις μᾶς προωθεῖ.

Καὶ ἡ Τέχνη ἀκολουθεῖ¹.

¹ Ὡς ἀνεγράφη εἰς τὸν ἀγγλικὸν τύπον, τὴν 8 Δεκ. ἐ. ἔ. καὶ ἐντὸς τῆς ἐν Λονδίῳ Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ὁ τ. πρόεδρος αὐτῆς Sir Alfred Munnings προέβη εἰς ἐπίσημον ἀποκήρυξιν τῆς «νέας τέχνης», ὡς καὶ εἰς ἔντονον διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς γενομένης διεισδύσεως καὶ ἀναρτήσεως τοιούτων ἔργων ἐντὸς τῆς Tate Gallery. Παραλλήλως σημειοῦνται ἤδη καὶ ἀποσκιρτήσεις ὁπαδῶν τῶν νέων τάσεων. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἑλληνο-ἰταλὸς ζωγράφος de Chirico, ὅστις κατεῖχε προέχουσαν θέσιν εἰς τὴν διεθνή «πρωτοπορίαν».

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΟΝΤΩΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Χ. ΠΟΛΙΤΟΥ

Ἄνεκαθεν εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν φυσιοδιφῶν ὁ μηχανισμὸς τῆς κληρονομικότητος. Οἱ θεμελιώδεις νόμοι τῆς κληρονομικότητος ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Mendel (1822-1884), καθολικοῦ μοναχοῦ, ἀββᾶ τῆς μονῆς τῶν Αὐγουστινιανῶν ἀδελφῶν ἐν Μπρνό (Brno) τῆς Τσεχοσλοβακίας. Οὗτος ἐπειραματίσθη ἐπὶ 22 ποικιλιῶν πῖσων (μπιζελίων). Ὑπάρχουσι δὲ πολλὰ ποικιλίαι μπιζελίων, διαφέρουσαι κατὰ τὸ χρῶμα τῶν ἀνθέων, κατὰ τὸ χρῶμα ἢ τὸ σχῆμα τῶν σπερμάτων, κατὰ τὸ μῆκος τῶν βλαστῶν ἢ κατ' ἄλλους χαρακτηῖρας. Ὁ Mendel εἰς τὰ πειράματά του ἔλαβε πρὸς ἐξέτασιν καὶ παρηκολούθησε εἰς τὰς διαδοχικὰς γενεὰς οὐχὶ πάντας ὁμοῦ τοὺς χαρακτηῖρας ἀλλ' ἓνα ἕκαστον κεχωρισμένως καὶ ἀσχέτως πρὸς τοὺς λοιπούς.

Τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του ἐδημοσίευσεν ὁ Mendel τὸ 1865 ὑπὸ τὸν τίτλον «Πειράματα ἐπὶ τῶν νόθων φυτῶν» (Versuche über Pflanzenhybriden). Οὐδεὶς ὑπώπτευεν ὁποῖαν ἐπανάστασιν ἐπρόκειτο νὰ φέρῃ ἡ πραγματεία ἐκείνη εἰς τὰς ἐκ παραδόσεως ιδέας τῆς βιολογίας ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς κληρονομικότητος.

Τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1900 τρεῖς σοφοί, ὁ Hugo de Vries ἐν Ἀμστελοδάμῳ, ὁ Κάρολος Corens ἐν Βερολίνῳ, καὶ ὁ Ἑρρίκος Tschermak ἐν Βιέννῃ, ἀνέσυραν ἐκ τῆς ἀφανείας τὸ ἔργον τοῦτο τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Mendel καὶ κατέστησαν γνωστὴν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τὴν μεγάλην σημασίαν αὐτοῦ. Τῷ 1901 ὁ Γουσταῦος Ostwald ἐδημοσίευσεν τὴν πραγματείαν τοῦ Mendel, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένην περίφημον συλλογὴν τῶν κλασικῶν συγγραφέων τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν, κατατάξας τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς ἰσάζιον πρὸς τὰ ἔργα τοῦ Pasteur, τοῦ Saussure κλπ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ ὄνομα τοῦ Mendel κατέστη γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Σοφοὶ φυσιοδίφαι καὶ βιολόγοι τῆς Γερμανίας, Γαλλίας, Ἀγγλίας, Σουηδίας, Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων πεπολιτισμένων κρατῶν προέβησαν εἰς νέας ἐρεῦνας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τοῦ συγ-

γράμματος τοῦ Mendel, πειραματισθέντες εἰς εὐρυτέραν κλίμακα. Καί τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτῶν ἐπεβεβαίωσαν, κατὰ μέγιστον μέρος, τοὺς νόμους τοῦ Mendel ἢ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς ἀνακάλυψιν νέων γεγονότων καὶ νέων νόμων συνδεδεμένων ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἀνεκάλυψεν ὁ Mendel. Εἰς πολυάριθμα βιβλία, πραγματείας καὶ περιοδικὰ ἐγράφησαν περὶ τοῦ Mendel καὶ τῶν νόμων αὐτοῦ, ὥστε ὀλόκληρος εἰδικὴ βιβλιογραφία ὑπάρχει σήμερον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὁ προεδρεύων ἐν Λονδίῳ, τῷ 1906, τοῦ τρίτου διεθνοῦς Συνεδρίου τῆς Γενετικῆς, ἔπλεξε τὸ ὑψηλότερον ἐγκώμιον τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ. Πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν, εἶπε, δηλαδὴ τὸ 1899, ὅταν ἐν τῇ πόλει τοῦ Λονδίνου συνήλθε τὸ πρῶτον διεθνὲς συνέδριον τῆς Γενετικῆς, ἡ ἐπικρατοῦσα παρὰ πᾶσι γνώμη διὰ τὴν κληρονομικότητα ἦτο ἀπολύτως σκοτεινὴ, γενικῶς δ' ἐπιστεύετο ὅτι τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἦτο μυστήριον ἀνεξιχνίαστον, οὐδεὶς δὲ νόμος διεῖπε τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὴν βιολογικὰ φαινόμενα. Ἐνῶ σήμερον βαθεῖα καὶ ριζικὴ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν προβλημάτων τούτων, εἶναι δὲ αὕτη καρπὸς τοῦ ἔργου τοῦ Mendel.

Κατὰ τὸ τρίτον ἐκεῖνο διεθνὲς συνέδριον τῆς Γενετικῆς ἐν Λονδίῳ εἰς τὰς εὐρείας καὶ μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας τῆς Βασιλικῆς Γεωργικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἀγγλικῆς πρωτεύουσας, ἐγένετο θαυμασία καὶ πλουσιωτάτη ἔκθεσις νόθων φυτῶν καὶ ζώων, ἀνηκόντων εἰς διαφόρους οἰκογενείας εἰς τὰς ὁποίας καθίσταντο ἐμφανεῖς, εἰς τὰς διαδοχικὰς αὐτῶν γενεάς, οἱ νόμοι τοῦ Mendel. Εἰς τὸ αὐτὸ συνέδριον ἐρρίφθη ἡ ἰδέα, ὑπὸ θαυμαστῶν τοῦ Mendel, ὅπως διὰ διεθνῶν ἐράνων ἀνεγερθῆ μαρμάρινον μνημεῖον, εἰς τὸν μέγαν βοτανικόν, τὸ ὁποῖον νὰ στηθῆ εἰς τὴν πόλιν ὅπου ἐκεῖνος ἔζησε καὶ εἰργάσθη διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἐκτελέσας τὰ θαυμάσια πειράματα ἐπὶ τῆς νοθογενείας τῶν φυτῶν, καὶ ὅπου ἀπέθανε. Πράγματι οἱ ἔρανοι διενηργήθησαν μὲ μεγάλην ταχύτητα καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη, τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1910, εἰς μίαν μικρὰν πλατεῖαν πλησίον τοῦ μοναστηρίου τῶν Αὐγουστινιανῶν ἀδελφῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Mendel ὑπῆρξεν ἡγούμενος ἀπὸ τοῦ 1868 μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου του, ἐγένοντο, ἐν πάσῃ τιμῇ, τὰ ἀποκαλυπτήρια μεγαλοπρεποῦς μαρμαρίνου μνημείου. Εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ ἑορτασμὸν τῶν ἀποκαλυπτηρίων παρέστησαν ὄχι μόνον αἱ πολιτικαὶ ἀρχαί, ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι βιολόγοι καὶ βοτανικοὶ ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν ἐν ὀλίγοις, ποῖον εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Γρηγορίου

Mendel καὶ διατὶ ἄρα γε ἔμεινεν ἐπὶ τοσοῦτον τοῦτο ἐν τῷ σκότει, ἀναγνωρισθὲν μόλις μετὰ 35 ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του καὶ 16 ὅλα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως. Δὲν θέλομεν ν' ἀποδεχθῶμεν ὡς ὀρθὴν τὴν αἰτιολογίαν, ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦ Mendel ἔμεινεν ἄγνωστον, διότι ἐδημοσιεύθη εἰς ἄσημον τοπικὸν περιοδικὸν (*Verhandlungen des naturforschenden Vereins in Brunn*, 4,3-47 1866) ὅτι δὲ ἐὰν ἐδημοσιεύετο εἰς μεγαλύτερον ἐπιστημονικὸν κέντρον καὶ εἰς εὐρύτερον διαδεδομένον ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν, θὰ ἐτύγγανε τῆς ἐπιδοκιμασίας ὑπὸ τῶν συγχρόνων του· διότι καὶ ἄλλαι πραγματεῖαι δημοσιευθεῖσαι εἰς Πεπραγμένα μικρῶν Ἀκαδημιῶν, ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐξετιμήθησαν ἀμέσως ὑπὸ τῶν συγχρόνων τῶν συγγραφέων αὐτῶν, ἀποδοθείσης εἰς αὐτοὺς πάραυτα τῆς τιμῆς, ἢ ὅποια προσῆκεν εἰς τὰ ἔργα των. Παραδεχόμεθα μᾶλλον ὅτι ὁ ἀββᾶς Mendel, πνεῦμα ὑπέροχον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως, ἔσχε τὴν μοῖραν τὴν κοινὴν σχεδὸν δι' ὅλα τὰ ὑπέροχα πνεύματα. Ἦλθε πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν του. Τὸ πνευμᾶ του διέσχισε πολὺ βαθέως τὰ σκότη τοῦ μεγάλου βιολογικοῦ προβλήματος τῆς κληρονομικότητος καὶ οἱ σύγχρονοὶ του δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρακολουθήσουν τὸν ἱλιγγιώδη δρόμον τοῦ διανοητικοῦ του φωτός. Οἱ σύγχρονοὶ του, καὶ οἱ περιφανέστεροι ἀκόμη τῶν φυσιοδιφῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν ἐννοήσουν. Καὶ ἀπέθανε τοιοιουτρόπως ὁ Mendel εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Brno μὲ τὴν μεγάλην βεβαίως ψυχικὴν ἠδονήν, τὴν ὅποιαν αἰσθάνονται τὰ ὑπέροχα πνεύματα, ὅταν κατορθώνουν νὰ προσεγγίζουσιν τὸ φῶς τῶν αἰώνιων νόμων τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μεγάλην πικρίαν, ὅτι τὸ ἔργον του δὲν κατενοήθη ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του. Ἄλλὰ εἴπομεν, ἢ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτο ἄωρος ἀκόμη διὰ τὴν κατανόησιν τῶν πειραμάτων τοῦ Mendel. Αἱ ἰδέαι του ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον ἢ ἐπιστήμη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀντελαμβάνετο τὴν κληρονομικότητα. Οἱ τότε βιολόγοι δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἀποσπαθῶσι τῆς ἰδέας, τῆς ἀσυνειδήτως ἐπιζώσης ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἢ ὅποια θεωρεῖ τὸν χαρακτήρα εἴδους τινός τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, τὸν χαρακτήρα ποικιλίας τινός, ἀτόμου τινός, ὡς ἀδιαιρέτον. Ἐνῶ τούναντίον οἱ νόμοι τοῦ Mendel δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀλλὰ καταδεικνύουσιν ὅτι τὸ εἶδος ἢ ἡ ποικιλία προέρχεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ πολλῶν στοιχειωδῶν μονάδων, αἱ ὁποῖαι ἀποχωρίζονται κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν γενετησίων κυττάρων καὶ συνδυάζονται κατὰ διαφόρους τρόπους κατὰ τὴν γονιμοποίησιν. Ἡ ἰδέα

αύτη εύρίσκεται άσαφής εϊς τήν θεωρίαν περι κληρονομικότητος τής παγγενέσεως. Άλλ' ή θεωρία αύτη δέν κατενοήθη τότε έπαρκώς ούδ' άπεδόθη εϊς αύτήν ή δέουσα σημασία.

Ήτο ανάγκη ή έπιστήμη προοδεύουσα βήμα πρὸς βήμα νά έγκαταλίπη τās παλαιάς ιδέας διὰ νά έννοήση τās νέας. Ήσαν άπαραίτητοι αϊ ίστολογικαί έργασίαι διασήμων βοτανικῶν καϊ ζωολόγων, αίτινες διὰ τής σπουδής τῶν ζωτικῶν τοῦ κυττάρου φαινομένων κατέδειξαν τήν ύπαρξιν διαφόρου χημικῆς φύσεως σωματίων, έρριψαν φῶς εϊς τὸ ζήτημα τής διαιρέσεως τοῦ κυτταρικοῦ πυρήνος· επί τῶν γεγονότων δέ τούτων καϊ άλλων τινῶν διεργασιῶν βασιζόμενοι οὔτοι έτόλμησαν νά θέσωσιν τās βάσεις πρὸς έξήγησιν τοῦ σκοτεινοῦ προβλήματος τής κληρονομικότητος διὰ τής ύποθέσεως ὅτι εϊς τήν πυρηνικὴν οὔσιαν έγκρύπτονται καταβολαϊ κληρονομικῶν ιδιοτήτων. Τά πειράματα τοῦ Mendel έπηλήθευσε μέγας αριθμὸς έρευνητῶν. Καϊ τὰ άποτελέσματα τῶν έρευνῶν, εϊς τās ὁποίας έπεδόθη μέγας αριθμὸς βοτανικῶν καϊ ζωολόγων απέβησαν γόνιμα εϊς έπιστημονικὰ συμπεράσματα. Καϊ έάν συνέβη εϊς κληρονομικοῦς τινας χαρακτήρας νά μὴ έμφανίζεταϊ πλήρης ή έφαρμογή τῶν νόμων τοῦ Mendel, αϊ έξαιρέσεις αὔται έγένοντο άφορμη εϊς έπιστήμονας πειραματιστὰς νά άχθῶσιν εϊς νέας παρατηρήσεις καϊ ανακάλυψιν νέων νόμων, συντελούντων εϊς τήν πληρεστέραν διαφώτισιν τοῦ μυστηρίου τής κληρονομικότητος. Ή διαμορφωθεϊσα εκ τῶν άρχῶν τοῦ Mendel νέα έπιστήμη, ή πειραματικὴ Γενετικὴ, έχει πολλοὺς μύστας. Ή έπιστήμη δ' αύτη εϊναι προωρισμένη νά παρουσιάση μεγάλας έκπλήξεις εϊς τὸ μέλλον. Άλλὰ καϊ εϊς τὸ πρακτικὸν καϊ οϊκονομικὸν πεδίου, εϊς τήν γεωργίαν καϊ τήν κτηνοτροφίαν, ή ανακάλυψις τοῦ Mendel έδειξε νέας πηγὰς πλοῦτου.

Ή κληρονομικότης ένεφανίζετο εϊς τὰ ὄμματα τοῦ έπιστήμονος ὡς διεπομένη ύπὸ πλήρους ιδιοτροπίας μὴ ύπεικούσης εϊς οὔδένα νόμον, ένῶ μετὰ τήν ανακάλυψιν τῶν νόμων τοῦ Mendel ὁ καλλιεργητῆς ή ὁ κτηνοτρόφος δύναται νά προβλέψη τὰ άποτελέσματα ὠρισμένης συζεύξεως καϊ τὸν αριθμὸν τῶν συνδυασμῶν τῶν έξεταζομένων χαρακτήρων. Έννοεϊται ὅτι ή πρακτικὴ άξία τῶν συνδυασμῶν τούτων διὰ τήν καλλιέργειαν καϊ τήν γεωργίαν πρέπει νά μελετηθῆ καϊ καθορισθῆ άπὸ έπιστήμονα έμπειρον καϊ δεινὸν πειραματιστήν, άφωσιωμένον έπιμελῶς εϊς τήν άνεύρεσιν καϊ καλλιέργειαν νέων ποικιλιῶν. Διότι εϊναι έργον, ὅπερ άπαιτεϊ ύπομονήν ὄχι κοινήν, έδωκεν ὅμως ὑπέροχα άποτελέσματα εϊς

ἐπιστήμονας ἐμπνευσμένους καὶ ἱκανοὺς πειραματιστάς. Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα εἶναι λίαν σημαντικά, οὐδεμία δὲ καλλιέργεια παρημελήθη. Τὰ σιτηρά, τὰ κτηνοτροφικά φυτά, τὰ γεώμηλα, τὰ τεύτλα, ὁ βάμβαξ, τὸ λίνον, ὁ καπνός, ἡ ἄμπελος, τὰ διάφορα εἶδη τῶν κηπευτικῶν φυτῶν, τὰ ἄνθη καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ καλλιεργούμενα φυτά ἐγένοντο ἀντικείμενον μακρῶν καὶ ἐπιμελῶν ἐρευνῶν πρὸς δημιουργίαν νέων φυλῶν ἀνθισταμένων εἰς τὰς ἀσθενείας, τὸ ψύχος, τὴν ξηρασίαν, παρεχουσῶν δὲ προῖον μείζονος ποσότητος καὶ κρείττονος ποιότητος.

Χάρις εἰς τὰς περὶ κληρονομικότητος κηθείσας γνώσεις γνωρίζομεν ὅτι αὕτη ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς παράγοντας τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ γεννητικὸν κληροδότημα ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται, ἐὰν τὸ ἄτομον θὰ εἶναι μέγα ἢ μικρόν, ξανθὸν ἢ μελάχρουν, νοῆμον ἢ ἡλίθιον. Τὸ κληροδότημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἕκαστον ἄτομον λαμβάνει κατ' ἴσα μέρη ἐκ τῶν δύο γονέων του, ἀποτελεῖται ἐκ σωματίων, τὰ ὁποῖα ἐκλήθησαν γεννηταὶ (gènes). Ἄλλὰ πῶς δρῶσιν οἱ γεννηταὶ πρὸς ἐμφάνισιν κληρονομικοῦ τινος χαρακτηῆρος; π. χ. τοῦ χρώματος τῶν ἀνθέων, τοῦ ἀρώματος κλπ. Μέχρι τοῦ ἔτους 1911 δὲν ἦτο ἀκόμη γνωστόν, πῶς παράγονται ἐντὸς τῶν φυτικῶν κυττάρων αἱ ἀνθοκυανικαὶ χρωστικαί, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλεται τὸ κυανοῦν, ἐρυθρόν, ἢ ἰώδες χρῶμα τῶν ἀνθέων. Διὸ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἠρχίσασμεν μελέτην σκοποῦσαν τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, τὰ δὲ πορίσματα αὐτῆς ἀνεκοινώσαμεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ρώμης (Academia dei Lincei). Διὰ τῆς μελέτης ταύτης κατεδείξαμεν ὅτι αἱ ἀνθοκυανικαὶ χρωστικαί, εἰς πολλὰ ἄνθη, ἐμφανίζονται ἐντὸς εἰδικῶν κυτταρικῶν σωματίων, ἅτινα ἐκαλέσαμεν «κυανοπλάστας». Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἐπηλήθευσαν οἱ καθηγηταὶ Guillermond¹, Lip-

¹ «L'étude sur le vivant de la formation de pigment anthocyannique dans la fleur d'Iris germanica nous a permis de vérifier les observations récentes de Politis et de constater que l'anthocyane apparaît dans un petit corpuscule sphérique unique par cellule» (A. Guillermond, Nouvelles recherches cytologiques sur la formation des pigments anthocyaniques. Comptes - rendus des séances de l'Académie des Sciences. 157. p. 1000).

«Ainsi se trouvent formées dans le cytoplasme des sphérules imprégnées de pigment anthocyannique qui correspondent aux cyanoplastes décrits récemment par Politis» (A. Guillermond, Comptes - rendus des séances de l'Académie des Sciences. 157, p. 1924).

«Cependant, dans les recherches récentes, Politis a montré par l'étude vitale de la pigmentation dans un certain nombre de fleurs (Convallaria japonica, Iris fimbriata, Laelia anceps, Aquilegia glandulosa, Erica carnea, Clerodendron Balfourii, Weigelia rosea et japonica), que ces pigments anthocyaniques apparaissent d'abord dans le cytoplasme au sein de corpuscules spéciaux qu'il désigne sous le nom de cyanoplastes. D'après cet au-

μαα και Solerender, οΐτινες εις ΐτερα φυτικά εΐδη άνευϋρον παρόμοια σωμάτια. Ταυτα ΐχουσι τήν ιδιότητα νά αυξάνωνται και νά πολλαπλασιάζωνται. Θα προέρχωνται ΐκ προϋπαρχόντων σωματίων μεταδιδομένων άπό τοϋ ψοκυττάρου εις το ΐμβρυον. Τα διάφορα χρώματα τών άνθέων (έρυθρόν, κυανοϋν, λΐδες) όφείλονται εις γεννητάς, οΐτινες, καθ' ήμᾶς, ΐξελίσσονται εις κυανοπλάστας. Διά τήν εις τινα φυτά άνάπτυξιν τοϋ άρώματος, το όποϊον άποτελει σταθερόν κληρονομικόν χαρακτηρισά, φαίνεται, όπως ΐξάγεται ΐκ τών ήμετέρων ΐργασιδν, ότι ΐχουσι ιδιάζουσαν σημασίαν χυμοτόπια τινα προερχόμενα ΐξ ειδικών γεννητϊν. Άλλά και δεσικαί ούσίαι, τών όποϊων τήν παραγωγήν έντός φυτικών κυττάρων ΐμελετήσαμεν άπό τοϋ 1911 ΐμφανίζονται έντός ειδικών κυταρικών σωματίων, τᾶ όποϊα ώνομάσαμεν τανινοπλάστας. ΐπίσης ΐλαιώδεις ούσίαι παράγονται έντός ΐλαιοπλάστϊν, τών όποϊων ή παρουσία διεπιστώθη ύφ' ήμϊν εις πολλά φυτικά εΐδη ώς και εις τούς καρ-

teur, on rencontrerait dans les cellules les plus jeunes des pétales, destinées à produire de l'anthocyane, un petit corpuscule sphérique d'aspect brillant oléagineux».

«L'examen vital des jeunes pétales d'un certain nombre de fleurs renfermant de l'anthocyane, notamment des fleurs des divers Dahlias, nous ont permis de constater que l'anthocyane apparaissait aussi dans un cyanoplaste unique par cellule».

«Le composé phénolique peut - être élaboré au sein d'un petit corpuscule unique par cellule qui paraît résulter de la différenciation d'une mitochondrie granuleuse. Le corpuscule décrit antérieurement par Politis sous le nom de cyanoplaste apparaît comme une vésicule occupée par une hule de composé phénolique».

«C'est le processus décrit par Politis pour la formation de l'anthocyane dans les pétales d'un assez grand nombre de fleurs et que nous avons pu retrouver dans la fleur d'Iris germanica».

«Ils demontrent, en effet, que les pigments anthocyaniques, dans tous les cas que nous avons observés, se forment en général de toutes pièces. Ils confirment à ce point de vue les recherches antérieures de Politis, qui, lui aussi, a constaté que l'anthocyane dans diverses fleurs, se forme directement dans l'intérieur de corpuscules spéciaux, les cyanoplastes».

«Il arrive aussi que les diverses cellules d'une même dent se comportent différemment et que dans les unes le composé phénolique apparaît pigmenté dès le début, tandis que dans les autres il se forme à l'état incolore et ne se pigmente qu'au stade plus ou moins tardif».

«Des faits analogues ont été constatés par Politis. Cet auteur a montré que, dans les fleurs qu'il a observées, le cyanoplaste peut se pigmenter dès le début de sa formation ou un peu plus tard, lorsqu'il s'est transformé en une grosse sphérule. Ce sont là des particularités très intéressantes que nous essayerons d'interpréter plus loin».

A. Guillermond. Recherches cytologiques sur la formation des pigments anthocyaniques. (Revue générale de Botanique. Tome 25 bis).

πούς τῆς ἐλαίας. Ἐξ ἄλλου, ὡς ἀπεδείξαμεν δι' ἀνακοινώσεως, γενομένης, τὸ 1921, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν ἰστών παρουσία παρασίτου, δύναται νὰ προκαλέσῃ ἐρεθισμὸν ἐκδηλούμενον δι' ἀντιδράσεως τοῦ προσβληθέντος μέρους. Οἱ προσβεβλημένοι ἴστοι καθίστανται τότε ἔδρα ἐνεργότερας παραγωγῆς χημικῶν τινῶν οὐσιῶν, αἵτινες δύνανται νὰ καταστήσωσι τὸ φυτὸν ἱκανὸν νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τῆς εἰσβολῆς παρασίτων. Τὰς ἀμυντηρίους αὐτάς οὐσίας, αἱ ὁποῖαι παράγονται κατὰ τὸν ἀνταγωνισμὸν μεταξύ ξενιστοῦ καὶ παρασίτου ἐκάλεσαν ἀντιβιοτίνας. Βραδύτερον, κατὰ τὸ συνελθὸν ἐν Ἀθήναις τὸ 1936 διεθνὲς συνέδριον τῆς συγκριτικῆς παθολογίας ἀνεκοινώθη ὑφ' ἡμῶν ἑτέρα ἐργασία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνοσία καὶ κληρονομικότης εἰς τὰ φυτὰ». Τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἀνοσίας τῶν φυτῶν, ἅτινα πλὴν ἄλλων ἐρευνητῶν ἐπηλήθευσεν ὁ καθηγητῆς Dufrenoy¹, ὠδήγησαν αὐτὸν καὶ τοὺς συνεργάτας του, ὡς μοὶ ἔγραφε τελευταίως, εἰς τὴν μελέτην τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Πενικιλίνης.

Ἐκ τῶν γεννητῶν ἐνὸς ἐμβίου ὄντος προέρχονται οὐ μόνον οἱ χημικοὶ ἀλλὰ καὶ οἱ μορφολογικοὶ χαρακτήρες αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Morgan καὶ ἄλλων ἐρευνητῶν, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ παραγωγή ἐνὸς ὄργανου, μιᾶς πτέρυγος, ἐνὸς διπτέρου π.χ. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συνδεδεασμένης δράσεως 10, 15, ἢ καὶ πλειόνων γεννητῶν. Μεταβολὴ εἰς τὸ σύνολον τῶν γεννητῶν, τῶν μετεχόντων τῆς διαπλάσεως τῆς πτέρυγος, ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν μεταβολὴν αὐτῆς, ἥτις δύναται νὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ βραχυτέρα ἢ μακροτέρα, εὐρυτέρα ἢ στενωτέρα ἢ ἐλατωματικὴ εἰς σημεῖόν τι. Ὁ νέος τύπος τῆς πτέρυγος θὰ ἐμφανισθῇ κληρονομικός, ἢ δὲ μεταβολὴ θὰ εἶναι ὀλικὴ ἄνευ διαμέσων μορφῶν, διότι ἡ μετατροπὴ ὑπῆρξεν ἀπότομος. Αἱ αἰφνίδιαι αὗται κληρονομικαὶ μεταβολαί, τῶν ὁποίων ἐπελήφθη τῆς αὐστηρᾶς πειραματικῆς μελέτης ὁ Ὁλλανδὸς βοτανικός Hugo des Vries, ἐκλήθησαν μεταλλαγαί. Τοιαῦται ἀπότομοι με-

¹ «Présenter le rapport que le Congrès de Pathologie comparée m'a fait l'honneur de me confier, c'est d'abord rendre hommage à l'esprit génial de notre éminent collègue le Professeur Politis qui a ouvert la voie vers ce qui, au cours des ces 20 dernières années, a été le principal objet de mes recherches».

«Politis et, après lui, de nombreux chercheurs ont montré la corrélation qui lie, à la présence de composés phénoliques, les phénomènes de l'immunité des végétaux». J. Dufrenoy, Directeur de la Station de Pathologie Végétale (Bordeaux) Rôle des amino-acides et des composés phénoliques dans la susceptibilité ou la résistance des plantes aux maladies. IIIe Congrès de Pathologie comparée, Athènes 1936.

ταβολαί ἦσαν γνωσταί πρὸ πολλοῦ, παρετηρήθησαν δὲ πολυάριθμοι εἰς τὰ γενόμενα, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πειράματα. Ἡ μικρὰ μυῖα τοῦ ὄξους *Drosophila melanogaster* παρήγαγε πλέον τῶν 400 μεταλλαγῶν. Ἐνετράφησαν 11 ἄλλα εἴδη Δροσοφίλων καὶ ἔδωσαν ἐπίσης πολυαριθμούς μεταλλαγάς. Μεταλλαγαί παρετηρήθησαν καὶ ἐπὶ ἄλλων ζώων καὶ ἐπὶ πολλῶν φυτῶν. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ μεταλλαγή εἶναι ὁ μόνος τρόπος κληρονομικῆς μεταβολῆς. Αἱ μεταλλαγαί, ὑπεστήριζεν ὁ δὲ Vries, ὀφείλονται εἰς μεταβολὰς ἐπερχομένας εἰς αὐτὰ τὰ γεννητικὰ κύτταρα, ἐκ τῶν ὁποίων γεννᾶται τὸ παρουσιάζον τὴν μεταλλαγὴν ἄτομον, ὅπως δὲ ἀντιθέτως πρὸς τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχεν καταλήξει ὁ Δαρβίνος, ὑπέθεσεν ὁ δὲ Vries ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ ἑνὸς εἴδους εἰς ἕτερον γεννᾶται οὐχὶ βαθμιαίως ἀλλὰ δι' ἀποτόμων ἀλμάτων. Παρατηρεῖται μεγάλη ποικιλία ἀποτόμων μεταβολῶν: αἱ μὲν ἐπιφέρουσι διαταραχὰς τῆς ὀργανώσεως, αἱ δὲ συνίστανται εἰς ἀσθενεστάτας μόνον μεταβολάς. Αἱ μεταλλαγαί, μὴ ἐμφανίζουσαι προσαρμοστικὸν χαρακτήρα, δύναται νὰ εἶναι ὠφέλιμοι ἢ ἐπιβλαβεῖς, ἐμφανίζονται δὲ ἐπὶ διαφόρων μερῶν τῶν ζωϊκῶν ἢ φυτικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἀφορῶσιν εἰς ποικίλας φυσιολογικὰς λειτουργίας. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δύναται νὰ αὐξηθῇ διὰ τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν γεννητῶν ἐξωτερικῶν παραγόντων. Διὰ τῆς ἐνεργείας π. χ. διαλύματος κολχικίνης ἐπετεύχθησαν μεταλλαγαί διαφόρων φυτῶν. Οἱ γεννηταί, ἐφ' ὧν γίνονται αἱ μεταλλαγαί εἶναι ἐντετοπισμένοι ἐντὸς ὄρατῶν διὰ τοῦ μικροσκοπίου νηματοειδῶν σωματίων τοῦ κυτταρικοῦ πυρήνος, τῶν καλουμένων χρωματοσωματίων. Τῶν σωματίων τούτων ὑπάρχει σταθερὸς ἀριθμὸς εἰς ἕκαστον εἶδος: Ἡ Ἄσκαρις ἔχει 4, ἡ Σαλαμάνδρα 24, ὁ ἄνθρωπος 48. Ἡ σίκαλις 14, ὁ κρίνος 24, ὁ κύαμος 14. Ἐκ τῶν 48 χρωματοσωματίων τοῦ ἀνθρώπου 24 προέρχονται ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ 24 ἐκ τῆς μητρός. Εἷς τινὰς περιπτώσεις ταῦτα διαφέρουσι μεταξύ των ὡς πρὸς τὴν μορφήν ἢ τὸ μέγεθος καὶ ἀναγνωρίζονται κατὰ τὰς διαιρέσεις τῶν κυττάρων. Τὰ χρωματοσωμάτια, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιέχει πολλοὺς γεννητάς, ἐμφανίζουσι μεταβολὰς ἐξαρτωμένας ἐκ τῆς τύχης. Ἐκαστον εἶδος αὐτῶν, ἀντὶ νὰ παρίσταται ὑπὸ 2 ἀτόμων (διπλοειδία) δύναται νὰ παρίσταται ὑπὸ τεσσάρων τοιούτων (τετραπλοειδία) ἢ καὶ πλειόνων ἔτι. Ἐνίοτε τινὰ μόνον τῶν χρωματοσωματίων ὑπέστησαν μεταβολὴν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Εἰς ἄλλας περιπτώσεις παρατηρεῖται κατάτμησις, συγκόλλησις ἢ ἀπώλεια τμημάτων αὐτῶν. Ἐκ τῶν φαινομένων τούτων προέρχονται τροποποιήσεις

έξαρτώμενοι ἐκ τῆς τύχης. Αἱ μεταβολαὶ αὗται τοῦ γεννητικοῦ κληροδοτήματος μεταδιδόμεναι εἰς τοὺς ἀπογόνους δίδουν γένεσιν εἰς νέας σταθερὰς μορφὰς χαρακτηριζομένας ὑπὸ τροποποιήσεων ποικίλης σπουδαιότητος καὶ ἀναφερομένας εἰς διαφορωτάτας λειτουργίας. Οὕτω χάρις εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ Morgan ἔχομεν σήμερον ἑκατοντάδας τινὰς ποικιλιῶν Δροσοφίλων. Πᾶσαι δὲ αἱ ποικιλίαι τῶν κατοικιδίων ζώων καὶ τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ἐνεφανίσθησαν διὰ μεταλλαγῶν. Αἱ μεταλλαγαὶ αἱ ἐμφανιζόμεναι κατὰ τὰς τεχνικὰς ἀνατροφὰς ἐμφανίζονται καὶ ἐν τῇ φύσει ἀλλὰ δὲν διατηροῦνται. Οὐδεμίαν τῶν 400 μεταλλαγῶν τῆς Δροσοφίλου ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἀγρίαν ποικιλίαν. Ἡ ἐμφάνισις νέας ἀγρίας μορφῆς προϋποθέτει τὴν ὑπαρξιν πολλῶν εὐνοϊκῶν περιστάσεων.

Ἡ μεταλλαγή ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν ὡς ἀρχικὸν φαινόμενον τῆς ἐξελίξεως. Δι' αὐτῆς δύναται νὰ προκληθῇ ἐξαφάνισις ὀργανισμῶν ἢ καὶ συντήρησις αὐτῶν. Κατὰ τύχην οἱ μεταλλάσσοντες διαφεύγουσι τοὺς κινδύνους τῆς καταστροφῆς ἢ τῆς ἀμφιμιξίας.

Ἡ μεταλλακτικὴ θεωρία στηριζομένη ἐπὶ μεταβολῶν ἐμφανιζομένων κατὰ τύχην εἶναι κατ' ἐξοχὴν μηχανοκρατικὴ μορφή ἐξελικτικῆς θεωρίας. Δι' αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς τυχαίως αἱ πτέρυγες τῶν ἐντόμων ἠδυνήθησαν νὰ καταστῶσιν σκληραὶ ἢ μεμβρανώδεις, μεγάλαι ἢ μικραὶ ἢ νὰ ὑποστῶσιν ἄλλας ἀποτόμους μεταβολὰς. Τοῦναντίον ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἐπὶ τίνος ἀπτέρου προγόνου ἐμφάνισιν τῆς πρώτης μορφῆς τῶν πτερύγων τῶν ἐντόμων. Πῶς νὰ φαντασθῶμεν, ὡς λέγει ὁ ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τῆς βιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Γενέυης E. Guyenot, τὴν διάπλασιν λειτουργοῦντος ὀφθαλμοῦ, ἐγκεφάλου μετὰ τῶν ἀπειραρίθμων συναφῶν αὐτοῦ μερῶν, ἐὰν πάντα τὰ μέρη ταῦτα ἔπρεπε νὰ προέλθωσιν ἐκ μιᾶς σειρᾶς τυχῶν; Φαίνεται ὄντως, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ μεταλλακτικὴ θεωρία προσκρούει ἐπὶ πράγματος ἀληθῶς ἀδυνάτου. Ἐξ ἄλλου θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν μεταλλαγῶν στηριζομένην ἀντίληψιν τῆς ἐξελίξεως ὅτι διὰ τῶν μεταλλαγῶν ἐπετεύχθη πράγματι ἡ δημιουργία ποικιλιῶν, τῶν ὁποίων αἱ νέα ἰδιότητες κληροδοτοῦνται εἰς τοὺς ἀπογόνους, οὐδέποτε ὅμως προῆλθεν νέον εἶδος. Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὰ κληροδοτηθέντα διὰ μεταλλαγῆς χαρακτηριστικὰ ὀφείλονται εἰς αὐξήσιν, ἐλάττωσιν ἢ ἐξαφάνισιν ὑπαρχόντων ἐν τῇ κληρονομικῇ οὐσίᾳ γεννητῶν οὐχὶ δὲ εἰς τὴν ἐμφάνισιν νέων τοιοῦτων. Συνεπῶς αἱ μεταλλαγαὶ δίδουσιν ἱκανοποιητικὴν λύσιν μόνον εἰς τὸ πρόβλημα τῆς γενέ-

σεως τών ποικιλιών. Σημειωτέον ὅτι αἱ μεταλλαγαὶ αὗται ἐκμηδενίζονται συνήθως ἐν τῇ φύσει διὰ τῆς ἐλευθέρως μίξεως, διατηροῦνται δὲ ἐκεῖναι, ἄς ὁ ἄνθρωπος ὑποβάλλει εἰς ἀπομόνωσιν, ὅποτε γονιμοποιοῦνται μετ' ἀλλήλων. Ἄλλὰ καὶ αἱ θεωρίαι τοῦ Δαρβίνου καὶ τοῦ Lamarck δὲν ἐπεβεβαιώθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων πειραματικῶν ἐρευνῶν.

Ἄλλοτε ὁ Lamarck ἐν τῷ ἐν ἔτει 1809 ἐκδοθέντι συγγράμματι αὐτοῦ «Philosophie Zoologique» («Ζωολογικὴ Φιλοσοφία») διετύπωσε τὰς περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὄντων γνώμας αὐτοῦ. Ὁ Lamarck, ὡς γνωστόν, ἀπεδέχετο τὴν μεταβολὴν τῶν εἰδῶν, τῆς ὁποίας σπουδαιότατα αἷτια ἐθεώρει τὴν ἄσκησιν ἢ τὴν ἀχρησίαν τῶν ὀργάνων καὶ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ χρησιμοποίησις ἐνός ὀργάνου ἐπιφέρει τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ, τούναντίον δ' ἡ ἀχρηστία ἐπιφέρει τὴν ἐξασθένησιν καὶ ἐν τέλει τὴν ἐξαφάνισιν αὐτοῦ. Τὸ δὲ περιβάλλον ἐπιδρᾶ ἐμμέσως διὰ τῆς μεταβολῆς τῶν ὄρων τῆς χρήσεως τῶν ὀργάνων. Ἡ Λαμαρκεῖος θεωρία δέον νὰ καταταχθῇ εἰς τὰς τεολογικὰς ἐκθέσεις τῆς ἐξελιξεως, αἵτινες παραδέχονται σκοπιμότητα ἐν τῇ ἐξελίξει καὶ προδιαγεγραμμένον σχέδιον ἐξυπηρετούμενον ὑπ' αὐτῆς. Ὁ Lamarck δὲν διστάζει νὰ διακυρύξη ὅτι ἀναμφιβόλως οὐδὲν ὑφίσταται εἰμὴ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ ὑπερτάτου Δημιουργοῦ πάντων τῶν πραγμάτων.

Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος ἐγένοντο πολλὰ πειράματα ὑπὸ ζωολόγων καὶ βοτανικῶν ἐπὶ διαφόρων ζώων καὶ φυτῶν. Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων ἐξάγεται ὅτι ὄντως τὸ περιβάλλον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὰς τινὰς, αἱ μεταβολαὶ ὅμως αὗται δὲν κληρονομοῦνται ὑπὸ τῶν ἀπογόνων¹.

Ἄλλοτε ὁ Λαμαρκεῖος καὶ ὁ Δαρβινισμὸς ἐθεώρουν τὴν παραγωγὴν τῶν ἐνοργάνων ὄντων βραδεῖαν καὶ συνεχῆ, δεχόμενοι τὴν ἀρχὴν «*natura non facit saltus*» (ἡ φύσις δὲν κάμνει ἄλματα). Τὰ πειράματα ὅμως καὶ αἱ

¹ Ὁ καθηγητὴς Caullery γράφει ὅτι ἡ κληρονομικότης τῶν χαρακτήρων δὲν κατωρθώθη νὰ ἀποδειχθῇ πειραματικῶς. Ἐξ ἄλλου οἱ καθηγηταὶ Guillemond καὶ Mangenot ἀναφέρουν, σχετικῶς μὲ τὴν κληρονομίαν τῶν ἐπικτητῶν ἰδιοτήτων, ὅτι «δὲν γνωρίζομεν σήμερον καμμίαν ἀδιαμφισβήτητον περίπτωσιν κληρονομίας χαρακτήρων κτηθέντων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος». Ὁ δὲ βιολόγος καθηγητὴς Max Hartmann γράφει εἰς τὸ σύγγραμμά του Allgemeine Biologie, ὅτι ἐὰν θελήσωμεν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς κριτικὴν τὰς ἀπόψεις τοῦ Lamarck, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι κατ' οὐδένα λόγον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ καταστῇ νοητὴ ἡ πορεία τῆς ἐξελιξεως, διότι εἰς πλείστας προσαρμογὰς δὲν ἰσχύουν αἱ ὑπ' αὐτοῦ δοθεῖσαι ἐρμηνεῖαι.

παρατηρήσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀπέδειξαν τὸναντίον ὅτι ὑπάρχει ἀσυνέχεια τῶν ἐνοργάνων ὄντων καὶ ὅτι ἡ φύσις κάμνει ἄλματα. Αἱ νέαι μορφαὶ παράγονται ἄνευ διαμέσων ἀπὸ τοὺς γεννήτορας διὰ τῆς μεταλλαγῆς τοῦ κληρονομικοῦ κληροδοτήματος. Ἡ μελέτη τῆς παραλλακτικότητος ἑνὸς χαρακτήρος, εἰς μίαν σειρὰν ἀτόμων τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἔδιδε τὴν ἀπατηλὴν ἐντύπωσιν συνεχοῦς παραλλαγῆς, διότι τὸ χρησιμοποιοῦμενον ὕλικόν ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἄτομα ἀνήκοντα εἰς διάφορα στοιχειώδη εἶδη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐξέτασις παλαιοντολογικῶν σειρῶν ἀπετέλεσεν ἕνα τῶν κυριωτέρων ἐπιχειρημάτων ὑπὲρ τῆς συνεχείας ἐν τῇ ἐξελίξει. Ἡ ἐξέτασις ὅμως αὕτη ἐγένετο πολὺ ἀορίστως καὶ πολὺ γενικῶς. Δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐμφάνισις ἀπολιθώματός τινος εἰς ἕνα στρωματογραφικὸν ὀρίζοντα συμπίπτει πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπεκτάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ οὐδέποτε πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ, Ἐπειδὴ τὰ σπονδυλωτὰ ἐλλείπουσιν ἀπὸ τῶν πρώτων στρωμάτων τῶν φερόντων ἀπολιθώματα, ἐμφανίζονται δὲ κατόπιν διαδοχικῶς ἐξήγαγον ἐκ τούτου ἀμέσως ἀπόδειξιν τῆς μεταμορφώσεως. Τὰ πράγματα ὅμως πόρρω ἀπέχουσι τοῦ νὰ εἶναι τόσον ἀπλᾶ ὅπως ἐτόνισε τὸ 1894 ὁ μέγας παλαιοντολόγος Zittel. Ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ παλαιοντολογικὴ ἐξέτασις οὐδόλως ἐμφανίζεται τοιαύτη, οἷα ἔπρεπε νὰ εἶναι, ἐὰν ἐγένετο κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς θεωρίας τῆς μεταμορφώσεως. Οἱ παλαιοντολόγοι, καίτοι ἠδυνήθησαν νὰ παρακολουθήσωσι τὴν διαφοροποίησιν περιωρισμένων τινῶν ὁμάδων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λύσωσι τὸ αἴνιγμα τῆς γενέσεως τῶν τύπων ὀργανώσεως. Ἡ παλαιοντολογία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ τῆς προελεύσεως τῶν ὁμοταξιῶν καὶ τῶν τάξεων ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς ἐξήγησιν τῆς ἐξελίξεως λίαν περιωρισμένων φυλετικῶν κλώνων. Πλὴν τούτων ὁ R. Perier καὶ ἄλλοι βιολόγοι προέβαλον πολλὰς ἄλλας ἀντιρρήσεις, αἵτινες ἐκλόνισαν ἐκ βάθρων τὴν Δαρβίνιον θεωρίαν τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἡ φυσικὴ ἐπιλογή, ἣτις τελεῖται διὰ τοῦ ἀγῶνος περὶ ὑπάρξεως, διατηρεῖ ἐν τῇ ζωῇ τὰ ἄτομα ἐκεῖνα τὰ ἔχοντα τὰς μάλιστα προσφόρους ἰδιότητας. Τὰ ἄτομα ταῦτα παράγουσιν ἀπογόνους εἰς τοὺς ὁποίους κληροδοτοῦσι τὰς προσφόρους ἰδιότητας, δι' ὧν ἐνίκησαν ἐν τῷ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως. Ἡ ἐπιλογή αὕτη ἀφορᾷ συνεπῶς μόνον εἰς τὰς ὠφελίμους ἰδιότητας, δὲν δύναται δὲ νὰ ἐξηγήσῃ πληθὺν χαρακτήρων, οἵτινες διακρίνουν τὰ συγγενῆ εἶδη μεταξὺ τῶν καὶ οἱ ὅποιοι οὐδεμίαν ὠφέλειαν παρέχουν. Κατὰ μείζονα λόγον ἡ φυσικὴ ἐπιλογή δὲν δύναται νὰ γίνῃ αἰτία τῆς ἀναπτύ-

ξεως υπερβολικῶς καὶ ἐπιβλαβῶς ἀνεπτυγμένων ὀργάνων ὡς εἶναι π. χ. τὰ ὑπερμεγέθη κέρατα ἢ τὸ ὑπερβολικῶς ἀνεπτυγμένον σῶμα ζώων τινῶν. Ἐξ ἄλλου μία ιδιότης, ἵνα ἔχη σημασίαν τινὰ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, πρέπει νὰ εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη. Σπανίως δὲ μεμονωμένη διαφορὰ δύναται νὰ εἶναι ὠφέλιμος. Ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ δὲν δύναται ἐπὶ πλεόν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀτροφίαν ὀργάνων τινῶν ἀχρήστων.

Ὁ Δαρβίνος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας του ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του κυρίως εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν παρήχθησαν αἱ διάφοροι φυλαὶ τῶν κατοικιδίων ζώων καὶ τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν καὶ ἐξήνεγκε τὴν γνώμην, ὅτι ἡ προσαρμογὴ τῶν ὀργανικῶν ὄντων πρὸς τοὺς ὄρους τῆς ζωῆς ἐγένετο διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κληθείσης φυσικῆς ἐπιλογῆς, ὅπως ἡ προσαρμογὴ τῶν κατοικιδίων ζώων καὶ τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου ἐγένετο διὰ τῆς τεχνητῆς ἐπιλογῆς. Ἀντιθέτως ὅμως πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Δαρβίνου, διὰ πολλῶν πειραμάτων προκύπτει κατὰ τὸν ἐμφανέστερον τρόπον ὅτι αἱ νέαι ποικιλίαι καλλιεργουμένων φυτῶν δὲν δημιουργοῦνται διὰ βραδείας ἐπιλογῆς βαθμιαίως καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνεχιζομένης ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐσχηματισμένα ἤδη ἐν τῇ φύσει, ὃ δὲ καλλιεργητὴς δὲν σχηματίζει ταύτας, ὡς κοινῶς λέγεται, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποχωρίζει ἐκ τῶν ἄλλων κοινῶν ποικιλιῶν καὶ πολλαπλασιάζει πρὸς γεωργικὴν χρῆσιν. Αἱ ἐργασίαι αὗται αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς διαφόρους πειραματικὸς σταθμοὺς ἐπηλήθευσαν τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ βοτανικοῦ Jordan, ὅστις διὰ τῆς πολυετοῦς καλλιεργείας ταπεινοῦ τινος φυτοῦ τῶν ἀγρῶν Δράβης τῆς ἐαρινῆς (*Draba verna*) ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐν τῇ φύσει ὑπάρχουν στοιχειώδη, ὡς τὰ ἐκάλεσαν, εἶδη, παρουσιάζοντα σταθεροὺς χαρακτῆρας ἀνθισταμένους εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ δὲν δύναται συνεπῶς νὰ γίνῃ αἰτία τῆς ἐμφάνισεως νέων μορφῶν ἀλλὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐξαφάνισιν τῶν κακῶς διαπεπλασμένων καὶ ἀπροσαρμοστων πρὸς τὸ περιβάλλον ἀτόμων.

Καὶ αὐτὸς ὁ Δαρβίνος, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του, ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ἐπίδράσεως τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ὄντων καὶ ἔγραφε τὸ 1862 εἰς τὸν γεωλόγον Lyell «μετὰ λύπης αἱ τωριναὶ ἐργασίαι μου μὲ ἀναγκάζουν νὰ πιστεύσω περισσότερον εἰς τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν τῶν φυσικῶν παραγόντων. Ὁμολογῶ ὅτι λυποῦμαι, διότι μειοῦται ἡ δόξα τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, ἥτις οὕτω καθίσταται ἐξαιρέτως ἀμφισβητήσιμος».

Ἐν συνόψει, ὅπως ὀρθῶς παρατήρησεν ὁ Grasset ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, «Τὸ δόγμα τῆς μεταμορφώσεως», πολλαὶ δῆθεν ἀποδείξεις τῆς μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν δὲν εἶναι εἰμῆ ἐσπευσμένοι καὶ ἀβάσιμοι γενικεύσεις παρατηρήσεων πολὺ περιωρισμένης σημασίας· ὑπάρχουσιν εἶδη τὰ ὁποῖα ἀπὸ χιλιάδων αἰῶνων δὲν μετεβλήθησαν βιολογικῶς, ὅπως π. χ. ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἵππος καὶ τόσα ἄλλα ἐκ τῶν πέριξ ἡμῶν ζῶων.

Εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Πομπηΐας, πρὸ 1850 ἐτῶν καταστραφείσης, ἀνευρίσκομεν ζῶα καὶ φυτὰ κατὰ πάντα ὅμοια πρὸς τὰ σημερινά. Ἐπὶ πλέον εἰς τὰ μνημεῖα τῆς Θηβαΐδος καὶ τῆς Μέμφιδος, τῶν ὁποίων ἡ ἡλικία ἀνέρχεται εἰς τέσσαρας χιλιετηρίδας, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνεύρωσι μεταβολὰς τῶν εἰδῶν. Ὁ Cuvier, ὡς γράφει, ἐξήτασε μετὰ τῆς μεγαλυτέρας προσοχῆς τὰς εἰκόνας τῶν ζῶων καὶ τῶν πτηνῶν, τὰς ἐγκεχαραγμένας ἐπὶ πολυαριθμῶν ὀβελίσκων προερχομένων ἐξ Αἰγύπτου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ, πᾶσαι δὲ αἱ εἰκόνες αὗται παρουσιάζουσιν ἐν τῷ συνόλω τελείαν ὁμοιότητα πρὸς τὰ εἶδη, ὁποῖα βλέπομεν σήμερον.

Εἰς τὸ Μινωϊκὸν ἀνάκτορον, τὸ εὕρισκόμενον εἰς τὰ Μάλλια ὁ F. Charoutier ἐκτελῶν ἀνασκαφὰς ἀνεῦρε δοχεῖον περιέχον καρπούς ἀρωματικούς. Οἱ καρποὶ οὗτοι, προσδιορισθέντες ὑφ' ἡμῶν, ἀνήκουσιν εἰς εἶδη φυόμενα καὶ σήμερον καὶ οὐδόλως διαφέρουσι τῶν καρπῶν αὐτῶν.

Καὶ εἰς τὴν ἐμβρυολογίαν, ὡς τονίζει ὁ καθηγητὴς Louis Vialleton εἰς τὸ περὶ καταγωγῆς τῶν ἐμβρίων ὄντων, σύγγραμμά του, τὸ ὁποῖον ἔσχε τεραστίαν κυκλοφορίαν, παρατηρεῖ τις ἐπιπολαίας ἀπόψεις συνοψισθείσας εἰς τὸν περίφημον βιογενετικὸν νόμον, καθ' ὃν τὸ ἔμβρυον κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἐπαναλαμβάνει τὰς διαδοχικὰς μορφάς, αἵτινες προηγήθησαν τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Τοῦτο εἶναι ἀπλῶς μεταφορικὴ ἔκφρασις βασιζομένη ἐπὶ πολὺ ἀτελοῦς γνώσεως τῆς συστάσεως τοῦ ἐμβρύου. Εἰς τὸ ἔμβρυον διακρίνομεν ἀφ' ἑνὸς τὰς καταβολὰς, αἵτινες εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλην τὴν ὁμάδα εἰς ἣν ἀνήκει, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ὄργανα καὶ τὰς μορφάς, αἵτινες διαδέχονται τὰς καταβολὰς ταύτας. Αἱ καταβολαὶ ὅμως δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ταξινομήσωμεν ἕνα ὄργανισμὸν, διότι αὗται εἶναι ἀπλᾶ ἢ γενικὰ ἐμβρυϊκὰ μέρη, εἶδη διαπλαστικῶν κέντρων πολὺ διαφόρων τῶν εἰδικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα θὰ διαδεχθῶσιν αὐτά. Συνεπῶς, ὅπως ἔλεγεν ὁ von Baer, οὐδέποτε ἔμβρυον ὁμοιάζει πρὸς τελείως ἀνεπτυγμένον κατώτερον ζῶον, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔμβρυον αὐτοῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ βιογενετικὸς νόμος ἐκφράζει ἀπλῶς τὸν νόμον ἐκείνον πάσης ἀναπτύξεως, καθ' ὃν τὰ πάντα βαίνουσιν ἀπὸ τοῦ ἀπλουστέρου

εἰς τὸ πολυπλοκώτερον, ἀπὸ τοῦ γενικοῦ εἰς τὸ εἰδικόν. Ὁ Δαρβῖνος ἐνόμισεν, ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ζῶντος κόσμου, ἐὰν ἐξήγῃ τὴν τῶν εἰδῶν. Τὰ εἶδη ὅμως ἐκτὸς ἐπιπολαίων τινῶν χαρακτήρων, δι' ὧν διακρίνονται ἀλλήλων, ἐμφανίζουσι ταύτοχρόνως μίαν ὀργάνωσιν, ἣτις ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ τάξωμεν αὐτὰ εἰς καλῶς διακρινομένης κατηγορίας, συνομοταξίας, ὁμοταξίας, τάξεις. Οἱ γενικώτεροι τῶν τύπων τῆς ὀργανώσεως, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ ζῶν κόσμος, ὑπάρχουσιν ἀπὸ ἀπωτάτης ἀρχαιότητος. Ἐξ ἄλλου ὁ Δαρβῖνος δὲν ἐμελέτησεν ἐπαρκῶς τὰ μέλη μετὰ τῶν ζωνῶν, ἅτινα ἀποτελοῦσι κινητικὰ συστήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων εἰς ἕκαστον τύπον ἔχει καθωρισμένην λειτουργίαν. Ἡ λειτουργία αὕτη δὲν δύναται νὰ μετατραπῇ ἀνεπαισθήτως εἰς ἄλλην, διότι μετὰ τῶν δύο μηχανισμῶν δὲν ὑπάρχει δυνατόν τι ἐνδιάμεσον. Ὅταν διαπλάσσεται ὁ τύπος πτηνοῦ ἀπαιτεῖται τελεία διποδία. Τοιαῦτα παραδείγματα δεικνύουν ὅτι αἱ τάξεις οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ γεννηθῶσι διὰ βαθμιαίων μεταβολῶν ἐκ μορφῶν γενικευμένων, τῶν ὁποίων ἡ παλαιοντολογία οὐδέποτε ἀπέδειξε τὴν ὕπαρξιν.

Τὰ συμπεράσματα ταῦτα ἐξάγει ὁ Vialleton ἐκ τῶν ἐνδελεχῶν ἐργασιῶν του. Οὕτω τὸ 1908 ἐτόνισε τὸν μεταφορικὸν χαρακτήρα τοῦ βιογενετικοῦ νόμου καὶ τὰς πλάνας, αἱ ὁποῖαι κρύπτονται ὑπὸ τὸν γοητευτικὸν τοῦτον τίτλον. Τὸ 1911 ὑπέδειξε τὴν διαφορὰν μετὰ τῆς πραγματικῆς ἐξελίξεως τῶν ὀργανισμῶν καὶ ἐκείνης ἣτις θὰ ἔπρεπε νὰ παρατηρῆται, ἐὰν ἦτο ἀληθὴς ἡ θεωρία τῆς μεταμορφώσεως. Τὸ 1924 κατέδειξε τὸ ἀδύνατον τῶν βαθμιαίων μεταβάσεων τῶν διαφόρων μορφῶν τοῦ κινητηρίου συστήματος τῶν τετραπόδων καὶ τὰ σφάλματα παλαιοντολογικῶν τινῶν ἀναπαραστάσεων τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἀγνοίας τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας τῶν μελῶν. Μετὰ τὴν συνόψισιν τῶν ἀνωτέρων ἐργασιῶν ὁ συγγραφεὺς οὗτος θεωρεῖ ὡς βέβαιον ὅτι ἡ διαφοροποιήσις τῶν ὀργανισμῶν δὲν ἔγινε συμφώνως πρὸς τὴν κλασσικὴν θεωρίαν τῆς μεταμορφώσεως, ἣτις εἶναι καθαρῶς μηχανοκρατικὴ μορφή ἐξελικτικῆς θεωρίας, καὶ ὅτι ὅλη ἡ ἀνάπτυξις αὕτη, ἀντὶ νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τυφλῶν δυνάμεων καὶ τύχης, μαρτυρεῖ τὸ ὑναντίον νοήμονα ἐνεργεῖαν χρησιμοποιοῦσαν κατὰ τὸν ἑλλογώτερον τρόπον τὰ ὑπάρχοντα πράγματα διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὸν κόσμον ἐκ μικροῦ τινος ἀριθμοῦ σχεδίων. Καὶ ἐπιλέγει: Ἐν συνόψει, 70 ἔτη μετὰ τὸ περίφημον βιβλίον τοῦ Δαρβίνου αἱ ἔρευναι καὶ αἱ σκέψεις, τὰς ὁποίας τοῦτο προὐκάλεσε πόρρω τοῦ νὰ βεβαιώσωσι τὰς ἐλπίδας τοῦ διδασκάλου καὶ νὰ συμπληρώσωσι

τάς ἐλλείψεις τῆς θεωρίας αὐτοῦ, κατέδειξαν μόνον τὸ ἀπαράδεκτον τῶν ἀποδείξεων, εἰς ἃς αὕτη εἶχεν ἀρκεσθῆ κατ' ἀρχὰς καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς νὰ ἐξηγήσῃ διὰ μόνων τῶν φυσικῶν δυνάμεων τὴν διάπλασιν τοῦ ζῶντος κόσμου. Ἐξ ἄλλου ὁ καθηγητὴς Remy Collin ἐν τῷ προλόγῳ, τὸν ὁποῖον προτάσσει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Vialleton, ἀναγνωρίζει ὅτι τινὲς τῶν κλασσικῶν ἀποδείξεων τῆς ἐξελιξεως ἢ εἶναι ὅλως μάταιαι ἢ ἐπιβάλλουσιν ἐπιφυλάξεις καὶ ὅτι ἡ θεωρία τῆς ἐξελιξεως δὲν καθίσταται ἔλλογος, εἰμὴ ἐὰν εἰς τὴν συνήθη μηχανικὴν ἐξήγησιν προστεθῇ καὶ μία τελολογικὴ ἐρμηνεία.

Τέλος ὁ βιολόγος καθηγητὴς Guénot ἐξέφρασεν ἐσχάτως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀντιλήψεις, αἵτινες πλησιάζουσι τὰς τοῦ Vialleton: Ἡ μεγάλη ἀντίρρησις κατὰ τοῦ μονισμοῦ εἶναι ὅτι τὸ σύνολον τῆς ζωῆς εἶναι τόσον ἰδιάζον ὥστε χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἄνευ ζωῆς κόσμου δι' ἀδιαβάτου χάσματος· δὲν διαφέρουσι τὰ ὑλικά ἀλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν ταῦτα ὀργανοῦνται καὶ οἶονεὶ διευθύνονται. . . Ἡ ζωὴ ὑπερβαίνει τὴν ἀδρανῆ ὕλην. Καίτοι προέρχεται ἐξ αὐτῆς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὑλικὸν ὑπόστρωμα, δὲν δύναται ὅμως νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῆς ὡς ζωὴ: ἡ ζωὴ εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν μία ἀρχὴ διάφορος τῆς ὕλης.

Καὶ ὁ Driesch πρὸ πολλῶν ἐτῶν διεκήρυττεν, «ὅτι διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πεφωτισμένους ὁ Δαρβινισμὸς ἔχει ἀποθάνει πρὸ πολλοῦ» καὶ ὡς συνάγει ὁ de Sinety διὰ τῆς αὐστηρᾶς αὐτῆς κρίσεως καταδικάζονται πᾶσαι αἱ ἐκδηλοῦσαι μηχανοκρατικὰς καὶ ἀντιτελολογικὰς ροπὰς θεωρίαι περὶ ἐξελιξεως καθ' ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Δαρβίνου διατυπῶνται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὑπὸ μορφήν ἀληθοφανῆ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγομεν ὅτι ἐνῶ ἡ κληρονομικότης τῶν ζῶντων ὀργανισμῶν ἠρευνήθη κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε πολλὰ φαινόμενα μεταδόσεως κληρονομικῶν χαρακτήρων ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα ἐρμηνεύονται ἐπιστημονικῶς, τὰ σχετικὰ μὲ τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν ἐξελίξιν τῶν εἰδῶν ζητήματα δὲν ἔχουν ἐξηγηθῆ, διότι αἱ μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθεῖσαι θεωρίαι δὲν δίδουν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ πρόβλημα. Ἄν ὅμως δὲν γνωρίζομεν, πῶς ἐδημιουργήθη τὸ πλῆθος τῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν εἰδῶν, δυνάμεθα, ἐκ οἰαισθήσεως, νὰ ἔχωμεν πεποίθησιν ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ δημιουργία καὶ διαδοχικὴ ἐμφάνισις τῶν ζῶντων ὀργανισμῶν ἔγινε ἐπὶ τῇ βάσει ἐνὸς προϋπάρχοντος σχεδίου, τὸ ὁποῖον προϋποθέτει νοοῦσαν δύναμιν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν τύχην τὴν δημιουργίαν τῶν ἐμβίων ὄντων. Διότι καὶ τὸ τυχαῖον, ὡς

εἶπεν ὁ Λ. Πουανκαρέ, ἔχει τοὺς νόμους του. "Ὅταν αἱ πιθανότητες εἶναι ἅπαξ νὰ γίνῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν κατάλληλον περίστασιν καὶ ἔν ἑκατομμύριον ἢ ἔν δισεκατομμύριον φορὰς νὰ μὴ γίνῃ, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπαληθεύει ἢ μία πιθανότης, αὐτὸ δὲ ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι πρόκειται περὶ συμπτώσεων. Ὁ μέγιστος ἀριθμὸς σκοπιμοτήτων, τῶν παρατηρουμένων εἰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἀποκλείει τὸ ὅτι διὰ μόνῃς τῆς ἐνεργείας τυφλῶν φυσικῶν δυνάμεων ἐνεργουσῶν ἄνευ κατευθύνσεως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ γένεσις τῶν ἐμβίων ὄντων. Ἡ τυχαία παραγωγή ἐκάστου τῶν ὀργάνων τῶν φυτικῶν ἢ ζωϊκῶν ὀργανισμῶν θὰ ἀπῆτει τὴν συνδρομὴν θαυμασίων συμπτώσεων, ἢ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπαναληφθῇ οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ μυριάκις. Ὅπως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὰ γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ἄνευ παρεμβολῆς νοητικῆς τινος δυνάμεως, κατὰ τύχην συνδυαζόμενα, δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἔν σύγγραμμα ὡς π. χ. ἡ Ἰλιάς τοῦ Ὀμήρου· οὕτω δὲν δυνάμεθα, κατὰ μείζονα λόγον, νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἄτομα καὶ μόρια ὑπὸ τυφλῶν δυνάμεων συνδυασθέντα ἀπετέλεσαν τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν ζῶντων ὀργανισμῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ ἀνέγερσις οἰουδήποτε οἰκοδομήματος δὲν εἶναι ἔργον τύχης ἀλλὰ προϋποθέτει τὴν δρᾶσιν οἰκοδόμου. «Πᾶς οἶκος, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός» (Ἐπιστ. Παύλ. πρὸς Ἑβρ. Γ', 4). Καὶ ὅπως ὁ Προφητὰναξ Δαυΐδ λέγει : «Τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν» (Ψαλμ. λβ' 6). Καὶ ἀλλαχοῦ λέγει : «Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν. Αἰνεῖτε Αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν. Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα Κυρίου· ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγεννήθησαν. Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν» (Ψαλμ. Ρ.Μ.Π. 1-5).

Πρότερον ἐλέγομεν πᾶν κύτταρον προέρχεται ἐκ προηγουμένου κυττάρου. Ἦδη γνωρίζομεν ὅτι ἐντὸς τοῦ κυττάρου εὐρίσκονται οἱ γεννηταὶ καὶ ὅτι πᾶς γεννητὴς προέρχεται ἐκ προηγουμένου γεννητοῦ. Πῶς καὶ πότε ἐγεννήθησαν οἱ γεννηταὶ οὗτοι καὶ πῶς συνεδυσάσθησαν πρὸς παραγωγὴν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρχόντων ἐμβίων ὄντων ἀγνωσοῦμεν. Εἴμεθα θεαταὶ πολλῶν τῆς θείας δημιουργίας μεγαλουργημάτων ἀλλὰ τῶν πλείστων ἡ ἐρμηνεία μένει ἀνέφικτος εἰς ἡμᾶς. Ὅταν κατὰ τὴν νύκτα, ὑψοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν αἴθριον οὐρανόν, παρατηροῦμεν τὴν λαμπρὰν διακόσμησιν τοῦ συστήματος τῶν ὄλων, τὰ θαύματα

τῶν ἀμετρήτων διαστημάτων, τὴν θαυμασίαν τῶν ὄλων διάταξιν, τὸ ἐξαισιον θέαμα τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, τὴν λάμπιν καὶ τὴν σιωπηλὴν πορείαν τῶν κόσμων αὐτοῦ, τῆς διανοίας μας τὰ ὄμματα σκοτίζονται, αἱ πτέρυγες τῆς φαντασίας μας ἀποκάνουν διατρέχουσαι τὸ ἄπειρον. Μόλις διορῶμεν τὰ ἔργα τῆς θείας δημιουργίας· οὐδὲν δ' ἄλλο ἀνήκει εἰς ἡμᾶς παρὰ ἡ ἔκστασις καὶ ἡ λατρεία. Καὶ ὅταν κατὰ τὸ ἔαρ μυριάδες βλαστῶν κοιμωμένων ἐκβλαστάνουν καὶ ἀναπτύσσουν φύλλα καὶ ἄνθη πληροῦντα ἡδυτάτης εὐωδίας τὸν ἔαρινόν ἀέρα, αἱ πολυανθεῖς πεδιάδες κοσμοῦνται διὰ μυρίων χρωμάτων, ὁ ποταμὸς κυλῖει μεγαλοπρεπῶς τὰ ὕδατα αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰγιαλόν, ἡ δὲ κυανόχρους θάλασσα στίλβει ὑπὸ τὰς χρυσιζούσας ἡλιακὰς ἀκτῖνας, ἀπερίγραπτον καὶ θεῖον προβάλλει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸ κάλλος τοῦ κόσμου. Ὅπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα μας, πανταχοῦ βλέπομεν τὴν σοφίαν συνοικοῦσαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τόσον εἰς τὰ ἐλάχιστα ὅσον καὶ εἰς τὰ μέγιστα. Οἱ πάταγοι τῆς καταιγίδος, τῆς λαίλαπος καὶ τοῦ τυφῶνος οἱ δοῦποι, ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων, τοῦ δάσους ὁ ψίθυρος καὶ τῶν ρυάκων τὸ κελάρυσμα, τὰ πάντα ἐξυμνοῦσι τὴν αἰώνιαν δημιουργικὴν δύναμιν. Διὸ καὶ ὁ ἀθάνατος τοῦ Ἰσραὴλ ψαλμῳδός, γνωρίζων τὴν παντοδύναμον ἐνέργειαν καὶ τὴν θεῖαν σοφίαν ἐκδηλουμένην εἰς τὰ μεγαλουργήματα τῆς φύσεως, μετὰ εἰλικρινοῦς ἐνθουσιασμοῦ, ἀνεφώνει. «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας».

Ὑπὸ τῆς αὐτῆς θερμῆς πίστεως ἐμπνεόμενος ὁ μέγας Γάλλος φυσιοδίφης Βυφόη εἰς περιστάσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς σημερινάς, προσευχόμενος ἔλεγε τὰ ἑξῆς :

“Ὑψιστε Θεέ, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία μόνη στηρίζει τὴν φύσιν καὶ διατηρεῖ τὴν ἄρμονίαν τοῦ σύμπαντος. Σὺ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ ἀκινήτου θρόνου σου εἰς τὸ στερέωμα, βλέπεις νὰ κυλοῦν κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας σου αἱ σφαῖραι τοῦ οὐρανοῦ χωρὶς σύγκρουσιν καὶ χωρὶς σύγχυσιν. Σὺ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς ἀκινήσιας ἀναπαράγεις εἰς κάθε στιγμὴν τὰς ἀπεριορίστους κινήσεις των, καὶ μόνος κυβερνᾷς ἐντὸς βαθείας εἰρήνης αὐτοῦς τοὺς ἀναριθμήτους κόσμους καὶ οὐρανοὺς. Χάρισε, χάρισε, ἐπὶ τέλους τὴν γαλήνην εἰς τὴν ταραγμένην γῆν : Ὅπως ζήσῃ εἰρηνικῶς : Καὶ εἰς τὴν φωνὴν σου παύσουν νὰ ἀντηχοῦν αἱ κραυγαὶ τῶν ἐρίδων καὶ τοῦ πολέμου :

Πανάγαθε Θεέ, δημιουργέ ὄλων τῶν ὄντων, τὰ πατρικά σου βλέμματα ἀγκαλιάζουν ὅλα τὰ δημιουργήματά σου· ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος ἀπο-

τελεῖ τὸ σκευὸς τῆς ἐκλογῆς σου· ἐφώτισες τὴν ψυχὴν του μὲ μίαν ἀκτίνα τοῦ ἀθανάτου φωτός σου· συμπλήρωσε τὰ δῶρα σου χαρίζων εἰς αὐτὸν ἀκτίνα τῆς τρυφερᾶς σου στοργῆς. Ὅταν παντοῦ ἀπλωθῇ αὐτὸ τὸ θεῖον αἴσθημα, τὰ ἔθνη τὰ ἐχθρὰ θὰ ἐνωθοῦν· ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ φοβῆται πλέον τὴν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος σίδηρος δὲν θὰ ὀπλίζῃ πλέον τὰς χεῖρας του· ἡ φωτιὰ τοῦ πολέμου ποὺ τὸ πᾶν καταβροχθίζει δὲν θὰ ξηράνῃ πλέον τὴν πηγὴν τῶν γενεῶν. Τὸ ἀνθρώπινον γένος σήμερον ἐξησθενημένον, ἀκρωτηριασμένον μὲ θερισμένον τὸν ἀνθὸν του, θὰ βλαστήσῃ ἐκ νέου καὶ θὰ πολλαπλασιασθῇ. Ἡ φύσις κουρασμένη κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν θεομηنيῶν, ἄγονος καὶ ἐγκαταλελειμμένη, θὰ ἀνακτήσῃ συντόμως τὴν παλαιάν της γονιμότητα καὶ ἡμεῖς, Θεέ μας, εὐεργέτα, θὰ τὴν ὑποβοηθήσωμεν, θὰ τὴν καλλιεργήσωμεν καὶ θὰ τὴν ἐπιμελούμεθα ἀκαταπαύστως διὰ νὰ προσφέρωμεν πρὸς Σὲ ἓνα νέον φόρον εὐγνωμοσύνης καὶ θαυμασμοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. AGASSIZ: De l'espèce et de la classification en zoologie p. 32 - 33.
2. BUFFON: Par H. Lebasteur p. 58 - 59.
3. DRIESCH: Biologisches Centralblatt, Mai 1902.
4. J. GRASSET: Le dogme transformiste et la philosophie. Paris 1918, p. 135 - 140.
5. E. GUYÉNOT: Le mécanisme de l'évolution et expérience, Paris.
6. A. GUILLERMOND: Sur la formation de l'anthocyane au sein des mitochondries (C.R. Academie des Sciences. Juillet 1913).
7. A. GUILLERMOND: Nouvelles recherches cytologiques sur la formation des pigments anthocyaniques (C. R. Academie des Sciences, Novembre 1913).
8. A. GUILLERMOND: Recherches cytologiques sur la formation des pigments anthocyaniques (Rev. gén. bot. T. 45. 1933).
9. TH. LIPPMAN: Anthocyanosphore der Erythrea Arten. (Beih. z. Bot. Centr. 1926).
10. J. POLITIS: Détermination de fruits trouvés dans un encensoir du palais Minöen de Mallia (Praktika de l'Académie d'Athènes 8, 1933, p. 217).
11. J. POLITIS: Sopra speciali corpi cellulari che formano Anthocianine (Atti d. Accademia des Lincei - Rendic. XX.I Sem., p. 828 - 834. 1911) et Atti de l'Institut Botanico della R. Università di Pavia. T. K, 1914).
12. J. POLITIS: Sur des gènes produisant de l'anthocyane dans les plantes de Raphanus sativus et d'autres Crucifères (C. R. Académie des Sciences, Juillet 1947).
13. J. POLITIS: Sur des gènes élaborateurs des pigments anthocyaniques des anthères des fleurs de Pirus communis et d'autres plantes (C. R. Acad. des Sciences 1947).
14. J. POLITIS: Sugli elaioplasti nelle Mono e Dicotiledoni (Atti de l'Accademia des Lincei 1911) et (Atti de l'Institut Botanico R. Università di Pavia Serie II Vol XIV, 1914).
15. J. POLITIS, Recherches Cytologiques sur la formation de l'huile d'olive (C. R. Acad. des Sciences 1946).
16. J. POLITIS: Immunité et Hérité chez les végétaux (Rapport communiqué au 3e Congrès International de Pathologie Comparée à Athènes, 1936, et Actes de l'Institut Botanique de l'Université d'Athènes 1940).
17. R. de SINEY: Le transformisme à A. d'Alés, Dictionnaire Apologétique IV. στήλη 1829.
18. SOLEREDER H.: Ueber die Cyanocysten vom Cyanastrum cordifolium (Beihefte zum Bot. Centralblatt. Bd. XXXIII 1916).
19. LOUIS VIALLETON: L'Origine des êtres vivantes L'illusion transformiste 1929 p. 367 - 380.

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1949

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ

ΤΗΣ 29ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1949

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ,

Ἡ Ἀκαδημία τελεῖ ἐφέτος τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ ἐτησίου αὐτῆς ἔργου ὑπὸ αἴθριον τὸν ἐθνικὸν οὐρανὸν καὶ ἀπηλλαγμένον τῶν βαρέων νεφῶν τῆς ἔξωθεν ἐπιβληθείσης ἀντεθνικῆς ταραχῆς. Ὁ ἥρωισμὸς καὶ αἱ θυσίαι τῶν Ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων ὑπὸ πεφωτισμένην ἡγεσίαν ἠλευθέρωσαν τὸ ἔθνος ἀπὸ τοῦ πολεμικοῦ ἐφιάλτου καὶ ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ἵνα δυνηθῆ, ἀπερίσπαστον ἀπὸ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὸ πολυσήμαντον καὶ πολυμέριμον ἔργον τῆς ἐθνικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ τῆς ἀσφαλοῦς συνεχείας τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἀποτελεσμα ὀφείλεται εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις καὶ εἰς τὴν πίστιν καὶ καρτερικότητα ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἀποτελεῖ δὲ εὐοίωνον σημεῖον διὰ τὸ μέλλον.

Ἐν μόνον παραμένει ζοφερὸν γεγονός, τaráσσον τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ κατασπιλῶνον τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν, ἢ μὴ ἀπόδοσις τῶν βιαίως ἀπαχθέντων Ἑλληνοπαίδων παρὰ τὰς ἐπιμόνους ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κατὰ τὰς διεθνεῖς συνελύσεις τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν, ὅπου ἠκούσθη σθεναρὰ καὶ συναρπαστικῆ ἢ φωνῆ τοῦ Ἑλληνος ἀντιπροσώπου.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἐκπροσωποῦσα τὸν Ἑλληνικὸν ἐπιστημονικὸν καὶ πνευματικὸν κόσμον, ἐκπέμπει καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου ἐντονωτάτην διαμαρτυρίαν καὶ ἐκφράζει ἐν ὀνόματι τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ τὴν ζωηροτάτην αὐτῆς ἀγανάκτησιν διὰ τὸ ὑφιστάμενον ἀκόμη στίγμα τοῦτου, τὸ ὁποῖον ἐπαναφέρει τοὺς χρόνους ἡμῶν εἰς περιόδους ἐσχάτης βαρβαρότητος καὶ ἀγριότητος, ὅτε οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἠθικὸς πολιτισμὸς καὶ ἀνθρωπισμὸς, ἀλλὰ μόνον ὕλική καὶ ἀπάνθρωπος βία.

Τὸ μόνον παρήγορον σημεῖον ἐκδηλώσεως ἐν τούτῳ τοῦ παγκο-

σμίου πνευματικοῦ κόσμου εἶναι ἡ διαμαρτυρία τῆς **Unesco**, ἐν ᾧ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ γενικὴ ἐξέγερσις τῶν Ἀκαδημιῶν καὶ τῶν Πανεπιστημίων, ἐφ' ὅσον τὰ ἰδρύματα ταῦτα ἀξιοῦσιν ὅτι εἶναι ἐκπρόσωποι τοῦ ἀκραιφνοῦς ἀνθρωπισμοῦ καὶ πράγματι ἠθικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγέται.

Ἄλλ' ἡ παγκόσμιος πολεμικὴ δίνη καὶ ἠθικὴ ταραχὴ ἐπέφερε ψυχικὸν κλονισμόν καὶ φόβον περὶ τοῦ μέλλοντος, ἄγοντα εἰς ἀπλοῦν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως καὶ εἰς μείωσιν τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἀνθρωπιστικοῦ σθένους, ἀκτινοβολοῦντος πέραν τῶν ὁρίων ἐκάστης χώρας καὶ ἐκπροσωποῦντος τὴν παγκόσμιον ἠθικὴν ἀλληλεγγύην.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ταύτῃ τοῦ φόβου νέας διεθνοῦς περιπετείας ἡ Ἑλλάς δὲν δύναται νὰ παύσῃ διεκδικοῦσα τὸ δίκαιόν της, διότι πιστεύει ἀκραδάντως εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὸν Θεόν.

Ἐπὶ τῇ πενθίμῳ ταύτῃ διὰ τὸ γένος ἡμέρᾳ ἡ Ἀκαδημία ἐξέδωκε τὸ ἐξῆς ψήφισμα :

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μετέχουσα τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὴν μυσαρὰν ἀρπαγὴν χιλιάδων Ἑλληνοπαίδων ἐκ τῶν οἰκογενειακῶν αὐτῶν ἐστιῶν καὶ τὴν βιαιάν τούτων ἀποκόμισιν εἰς ξένας κομμουνιστικὰς χώρας πρὸς τὸν ἀνίερρον σκοπὸν τῆς ἐκριζώσεως τοῦ τε ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ὑποστάσεως, ἔχουσα δὲ βαθεῖαν συνείδησιν τῶν καθηκόντων παντὸς πνευματικοῦ καὶ ἀνθρωπιστικοῦ ἰδρύματος, ἀξίου τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἀπέναντι τοιούτων ἐγκλημάτων γενοκτονίας διαμαρτύρεται πρὸς πάσας τὰς Ἀκαδημίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν καὶ ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι Ἰδρύματα, τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξις ὀφείλει νὰ ἀποβλέπῃ οὐχὶ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ κυριώτατα πρὸς τὴν ἠθικὴν τῶν ἀνθρώπων συγκρότησιν καὶ πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἰδέας τῆς δικαιοσύνης, θὰ σπεύσωσι νὰ κινήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν λαῶν αὐτῶν ἐπὶ τὸ διαπραχθὲν ἀνήκουστον ἔγκλημα καὶ θὰ ἀπαιτήσωσιν ἐν ὀνόματι στοιχειώδους ἀνθρωπισμοῦ, ὅπως ἀποδοθῶσι τὰ παιδία εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάς ἀγωνισθεῖσα οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδικῆς τῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐλευθέρων καθ' ὅλου θεσμῶν καὶ ἄλλων λαῶν εὐαισθητῶν εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, δὲν δύναται νὰ δεχθῇ ἄνευ ζωηρᾶς ἐκπλήξεως τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀσυγκινησίαν τῶν λαῶν τούτων ἐν τῷ παγκοσμίου σημασίας ζητήματι τούτῳ. Αἱ Ἀκαδημίαι εἶναι ἐστίαί ἐλευθέρων ἀνθρώπων, ἐλευθέρως καὶ

ἄνευ φόβου κρινόντων τὰ γεγονότα τὰ κλονίζοντα τὴν ἠθικὴν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου. Τὸ δὲ ζήτημα τῶν ἀρπαγέντων Ἑλληνοπαίδων δὲν εἶναι ζήτημα μόνον Ἑλληνικόν. Ἐὰν αἱ Ἀκαδημαῖαι δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης ἀνὰ τὸν κόσμον δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ ὑφίστανται, διότι ἐπιστήμη ἄνευ γενικωτέρας ἠθικῆς ἀντιλήψεως εἶναι καταστροφή διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Πρὸ τῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πεπραγμένων ἀποτίνομεν φόρον εὐλαβείας εἰς τὴν μνήμην τοῦ αἰφνιδίως ἐκλιπόντος ἐπιφανοῦς μέλους τῆς Ἀκαδημίας αἰοιδίμου **Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου Φιλιππίδου**, τοῦ ὁποίου ἡ βαθεῖα ἐπιστημονικὴ μόρφωσις καὶ τὸ ὑπέροχον ἦθος ἀπέτελεσαν πολυτίμους παράγοντας ἀληθοῦς ἀκαδημαϊκῆς συνεργασίας. Ἡ τεταραγμένη ἐθνικὴ περίοδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρέθη ὁ ἀείμνηστος πρωθιεράρχης, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὸν νὰ ἀποδώσῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν συνεχείᾳ σπουδαιοτάτων ἐθνικῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν ἐκτὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος εἴτε ὡς Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος εἴτε ὡς ἔξαρχος τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐν τῇ Κεντρῷ καὶ Δυτικῇ Εὐρώπῃ εἴτε ὡς ἀποκρισάριος αὐτῆς ἐν Ἀθήναις. Παρὰ τὰ πολλαπλὰ αὐτοῦ ἔργα τῆς τε ἐθνικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς του δράσεως, θὰ ἤρκει καὶ μόνη ἡ διαθήκη αὐτοῦ, ἵνα χαρακτηρίσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ ἦθους τοῦ ὑπερόχου ἀνδρός.

Ὁ ξένος ἡμῶν ἐταῖρος Γάλλος παπυρολόγος καὶ ἱστορικός **Pierre Jouguet** († 9-7-1949), ὁ πρεσβύτατος τῶν ἐπιζώντων ἐταίρων τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ἀποθανὼν καταλείπει σημαντικώτατον ἐπιστημονικὸν ἔργον, ἀποτελοῦν τίτλον τῆς Γαλλικῆς ἐπιστήμης καὶ σπουδαίαν διεθνῆ συμβολήν. Καὶ ὡς πανεπιστημιακὸς διδάσκαλος καὶ ὡς διευθυντὴς τοῦ ἐν Καῖρῳ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀνατολικῆς ἀρχαιολογίας ὁ **Jouguet**, συνεπλήρωσε τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἐπιστημονικὸν ἔργον διὰ τῆς δημιουργίας ἀξίων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ διαπρεπῶν θεραπεπόντων τῆς ἐπιστήμης.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἀντεπιστελλόντων μελῶν πενθοῦμεν τὴν ἀπώλειαν τριῶν ἐπιλέκτων Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ, τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ διακεκριμένου ἱατροῦ **Παύλου Πετρίδου**, τοῦ ἐν Λονδίῳ ἐπιτίμου πρεσβευτοῦ **Δημητρίου Κακλαμάνου** τοῦ τιμήσαντος τὴν τε Ἑλληνικὴν διπλωματίαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, καὶ τοῦ προώρως φονευθέντος

κατ' αεροπορικὸν δυστύχημα, ἐπιφανοῦς μικροβιολόγου τοῦ ἐν Παρισίοις Institut Pasteur **Γεωργίου Στεφανοπούλου**, τοῦ ὁποίου τὸ ὄλον ἔργον καὶ ἰδίᾳ αἱ περὶ τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ ἔρευναι ἀποτελοῦσι καὶ διὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπιστῆμην καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα πολύτιμον τίτλον.

Πυκνοῦσα τὰς τάξεις αὐτῆς ἡ Ἀκαδημία ἐξέλεξε δύο νέους **Ἀκαδημαϊκοὺς** ἐν μὲν τῇ α'. τάξει τὸν γεωπόνον φυτοπαθολόγον κ. **Κωνσταντῖνον Ἰσαακίδην**, ἄχρι τοῦδε πρόσεδρον αὐτῆς μέλος, ἐν δὲ τῇ β'. τάξει τὸν ζωγράφον κ. **Παῦλον Μαθιόπουλον** τέως Διευθυντὴν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, ἀμφοτέρους ἄνδρας διακεκριμένους ἐν τῇ εἰδικότητι αὐτῶν καὶ μέλλοντας ἀξιόλογον νὰ παράσχωσι βοήθειαν πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας.

Ἀντεπιστέλλοντα μέλη ἐξ Ἑλλήνων ἐξέλεξεν ἡ Ἀκαδημία τρία 1) τὸν ἐν Νέα Ὑόρκῃ Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. **Ἰωάννην Παρρασκευόπουλον**, 2) τὸν ἐν Βενετίᾳ ἱστοριοδίφην κ. **Κωνσταντῖνον Μέρτζιον** καὶ 3) τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰατρὸν καὶ ἕκτακτον Καθηγήτριαν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κυρίαν **Ἀγγελικὴν Παναγιωτάτου**, πάντας τιμῶντας τὸ Ἑλληνικὸν ἐπιστημονικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ καὶ δικαιουμένους εἰς πᾶσαν ἀναγνώρισιν τῆς μητρὸς Πατρίδος.

ΔΩΡΕΑΙ, ΑΘΛΟΘΕΣΙΑΙ, ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑΙ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Τὴν σημασίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας ἐπεκύρωσαν καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος αἱ παρ' Ὀργανισμῶν καὶ ἰδιωτῶν προερχόμεναι δωρεαί, ἀθλοθεσῖαι, κληροδοσίαι καὶ χρηματικαὶ ἐνισχύσεις, αἱ ὁποῖαι μάλιστα κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀτυχῶς συνεχιζομένης ἀνεπαρκεστάτης ἐπισήμου ἐνισχύσεως, ἀποτελοῦσιν οὐχὶ μόνον ὑλικὴν, ἀλλὰ καὶ ἠθικὴν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐνθάρρυνσιν.

1. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐχορήγησεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Β' τόμου τῆς Ἐπειτηρίδος τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἰστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου δρχ. ἑπτὰ ἑκατομμύρια καὶ ἑπτὰ δεσμίδας χάρτου.

Ὡσαύτως ἐχορήγησεν εἴκοσι πέντε ἑκατομμύρια δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἕτερα δέκα ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς μνήμην Θεμιστοκλέους Σοφούλη.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐκδόσεως τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας ἔδωκε δέκα ἑκατομμύρια δραχμῶν.

3. Τὸ ἐν Τήνῳ Ἱερὸν Ἰδρυμα τῆς Εὐαγγελιστρίας ἔδωκεν ὡς ἔπαθλον τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν πρὸς βράβεισιν τοῦ ἀρίστου θεολογικοῦ ἔργου τοῦ ἔτους 1949.

4. Τὸ ἐν Ἀγιάσῳ τῆς Μυτιλήνης Ἱερὸν Προσκύνημα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἠθλοθέτησε δραχμὰς δύο ἑκατομμύρια πρὸς βράβεισιν ἀρίστου θεολογικοῦ ἔργου.

5. Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐνωσις τῶν ἀπανταχοῦ Ἰθακησίων ἔδωκε δύο ἑκατομμύρια δραχμῶν πρὸς προκήρυξιν βραβείου εἰς μνήμην Γεωργίου Δρακούλη, διὰ τὴν καλλιτέραν μελέτην περὶ τῆς συμβολῆς τῆς Ἰθάκης εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας.

6. Ὁ κ. Ἱπποκράτης Καραβίας ἠὔξησε τὴν ἀθλοθεσίαν του εἰς ἓν ἑκατομμύριον δραχμὰς πρὸς βράβεισιν ἀνεκδότου πραγματείας περὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Ἰταλῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀντεπιθέσεως τῶν Ἑλλήνων.

7. Ὁ καθηγητὴς κ. Δημήτριος Ε. Καστόρχης ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀκαδημίας ἓν ἑκατομμύριον πεντακοσίας χιλιάδας δραχμῶν πρὸς βράβεισιν τῆς καλλιτέρας ἀνεκδότου μελέτης περὶ τῆς συνεχείας τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κόσμου ἐν τῷ Βυζαντιακῷ Ἑλληνισμῷ, ὡς καὶ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ κατόπιν αἰῶνων ἀναγεννηθέντος Ἑλληνικοῦ Κράτους.

8. Ὁ πρεσβευτὴς κ. Ἀλέξιος Πάλης συνεπλήρωσε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἀρχείου τῶν Οἰκονόμων τῶν ἐξ Οἰκονόμων διὰ τοῦ ὑπολοίπου αὐτοῦ μέρους.

9. Τὸ Ὀφθαλμιατρεῖον Ἀθηνῶν παρεχώρησεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας ὀγδοήκοντα τόμους τῆς Β. Βελγικῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρείας.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς δωρητὰς τούτους ἡ Ἀκαδημία ἐκφράζει ἐγκαρδίου εὐχαριστίας.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας ἐπλουτίσθη διὰ 440 αὐτοτελῶν τόμων συγγραμμάτων Ἑλληνικῶν καὶ ξένων, ὡς καὶ διὰ 125 τόμων περιοδικῶν, πρὸς δὲ τούτοις διὰ 720 τευχῶν περιοδικῶν ἡμετέρων τε καὶ ξένων, προερχομένων ἐκ δωρεῶν καὶ ἀνταλλαγῶν.

Αἱ ἀνταλλαγαὶ χωλαίνουσιν ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὴν λόγῳ πενίας καθυστέρησιν τῶν ἐκτυπώσεων καὶ διὰ τὸ ὑπέρογκον ποσὸν τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀδυνατοῦμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Παρά τὴν ἐκ τῆς χρηματικῆς ἀπορίας ἀθυμίαν δὲν καθυστέρησε τὸ ἔργον τῆς ἐρεύνης· ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ πενήκοντα δύο ἐπιστημονικαὶ ἀνακοινώσεις ὑπὸ τακτικῶν καὶ προσέδρων καὶ ἀντεπιστελλόντων μελῶν ὡς καὶ ὑπὸ μὴ μελῶν, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἑπτὰ ὀμίλια Ἀκαδημαϊκῶν περὶ θεμάτων γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἀκαδημίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸν μόνον διεθνῶς παραδεδεγμένον τρόπον ἀνακοινώσεως τῶν ἔργων τῶν Ἀκαδημιῶν, προχωροῦσιν ἀσθμαίνοντα καὶ πνευστιῶντα διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, συχνάκις δὲ ἠναγκαζόμεθα νὰ ἀναστέλλωμεν τὴν ἐκτύπωσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Παρά τὸν ἀγῶνα τοῦτον συνεπληρώθη ἡ ἐκτύπωσις τῶν τόμων τῶν Πρακτικῶν διὰ τὰ ἔτη 1943, 1944, 1945 καὶ 1948, ὡς καὶ δύο τόμων Πραγματειῶν τοῦ 13^{ου} καὶ 14^{ου}.

Ἀνάλογος εἶναι ὁ ρυθμὸς τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐπετηρίδων τῶν Ἐπιστημονικῶν Ἀρχείων τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου ἀποτίθεται ὁ καρπὸς τῶν ἐρευνῶν τῶν νέων ἐπιστημόνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀνῆλθον καὶ ἀνέρχονται ἀκόμη μέχρι τῆς πανεπιστημιακῆς καθηγεσίας.

Τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ ἐξεδόθη ὁ 4^{ος} τόμος, τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ὁ 5^{ος} καὶ ὁ 6^{ος}, τοῦ Μεσαιωνικοῦ ὁ 2^{ος} καὶ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου ὁ 2^{ος} τόμος.

Ὑπὸ ἐκτύπωσιν εὐρίσκονται οἱ τόμοι τῶν Πρακτικῶν διὰ τὰ ἔτη 1946, 1947 καὶ 1949, ὁ 3^{ος} καὶ 4^{ος} τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ὡς καὶ ἡ 2^α ἔκδοσις τοῦ Συμποσίου τοῦ Πλάτωνος, ἡ ὁποία βαίνει γοργότερον, διότι γίνεται ὑπὸ ἰδίου ἐκδότου.

Ἡ Ἀκαδημία διὰ τὸν αὐτὸν θεμελιώδη οἰκονομικὸν λόγον δὲν ἤδυνήθη νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπροσώπους εἰς πολλὰ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, εἰς τὰ ὁποῖα προσεκλήθη, πλὴν τοῦ ἐν Cambridge τῆς Ἀγγλίας συνελθόντος Α΄ Διεθνoῦς συνεδρίου τῆς Βιοχημείας, τοῦ ὁποίου μετέσχον οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ κκ. Ἴ. Πολίτης, Ἐμμ. Ἐμμανουήλ καὶ Γ. Ἰωακείμογλου διὰ δαπάνης τοῦ Κράτους. Καὶ ὅμως τὰ ἐπιστημονικὰ συνέδρια εἶναι ἐπιστημονικὰ σχολεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης,

εἰς τὰ ὅποια ἄλλα κράτη, οὐχὶ πλουσιώτερα ἡμῶν, ἀποστέλλουσι πολλαπλοῦς ἀντιπροσώπους.

Τὰς ἐκ τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτῆς ἀπορρεούσας ἐκτάκτους συνεδρίας ἐτέλεσε πάσας, μία δὲ ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἑκτακτος ἐθνικὴ συγκέντρωσις, καθ' ἣν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπηύθυνεν ἑκκλησίαν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὑπὲρ τῶν συμμοριοπλήκτων καὶ ὠμίλησεν ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Διομήδης καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριος Σπυρίδων.

Τῆς πατριωτικῆς ταύτης ἐκκλήσεως τοῦ Βασιλέως εὐρεῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐθνικὴ ἀπήχησις καὶ πᾶς Ἑλληὴν ἐξακολουθεῖ νὰ συμβάλλῃ καὶ ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸν πατριωτικὸν καὶ χριστιανικὸν τοῦτον σκοπὸν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Παρ' ὅλας τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας καὶ τὴν μὴ ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος προσωπικοῦ τὰ ἐπιστημονικὰ παραρτήματα τῆς Ἀκαδημίας ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον αὐτῶν ἀγωνιζόμενα καρτερικῶς πρὸς διατήρησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ὑπολήψεως τῆς Ἑλλάδος.

Α'. Τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐδημοσίευσε μετὰ τὴν μακρὰν διακοπὴν τῆς κατοχῆς καὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἐλευθερίας τὸν 4^{ον} τόμον τῆς ἐπετηρίδος αὐτοῦ, ἀνασυνέταξε καὶ συνεπλήρωσε σημαντικὰς συντακτικὰς σειρὰς τοῦ β' καὶ τοῦ γ' διὰ τὸν 4^{ον} τόμον τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐκδιδομένου Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, ἀπεδελτίωσε πλείονα χειρόγραφα γλωσσικοῦ ὑλικοῦ ἰδικὰ του καὶ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, κατέγραψε λήμματα ἐκ τριάκοντα πέντε χιλιάδων δελτίων διὰ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Λεξικοῦ. Πρὸς τούτοις συνετάχθη ἡ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1947-1949, καὶ συνεπληρώθη ἡ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1939-1947.

Β'. Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰργάσθη καὶ αὐτὸ διὰ τοῦ ἡλαττωμένου προσωπικοῦ του ἦτοι τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τεσσάρων συντακτῶν, παραμενουσῶν κενῶν ἐξ ἀκόμῃ θέσεων.

Χειρόγραφα εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἀρχεῖον δέκα τέσσαρα περιέχοντα λαογραφικὴν ὕλην ποικίλης μορφῆς.

Ἀπεδελτιώθησαν ὀκτῶ χειρόγραφα τοῦ Ἀρχείου καὶ ἡ πραγματεία τοῦ Καθηγητοῦ Dawkins περὶ τῆς Καρπάθου.

Ἐξηκολούθησεν ὡσαύτως ἡ συστηματικὴ κατάταξις τῶν δημοτικῶν

ἄσμάτων καὶ ἡ προπαρασκευὴ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν διὰ τὴν παρασκευαζομένην ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἔκδοσιν ἀπανθίσματος παραλλαγῶν, ὅπερ ἀπαιτεῖ εὐρεῖαν μελέτην τῆς σχετικῆς δημοσιευθείσης ἢ ἀδημοσιεύτου ὕλης.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἀρχείου ἐπεμελήθη τῆς ἐκτύπωσews τῆς Ἐπετηρίδος καὶ ἐξεδόθη ὁ 5^{ος} καὶ 6^{ος} τόμος μετὰ συχνὰς διακοπὰς δι' ἔλλειψιν χρημάτων, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλα δημοσιεύματα ἀνεστάλησαν.

Ἡ προσηρτημένη εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον Ἐθνικὴ Μουσικὴ Συλλογὴ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ λειτουργήσῃ ἀκόμη, μολοντί ὑπάρχει δι' ἀδράς δαπάνης ἀγορασθὲν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῷ 1939 φωνηητικὸν μηχάνημα. Ἡ ἀδράνεια αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἀδυναμίας προσλήψεως εἰδικοῦ προσωπικοῦ, τοῦτο δὲ καθ' ὄν χρόνον τὰ Βαλκανικὰ Κράτη καὶ ἡ Τουρκία συλλέγουσι καὶ μελετῶσι τὰς δημῶδεις μελωδίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ κείμενα τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων εἰς εἰδικὰ κρατικὰ ἰδρύματα.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη δι' ἀνταλλαγῆς τῆς Ἐπετηρίδος καὶ ἐκ δωρεῶν παρ' ἀνδρῶν τιμώντων τὰς λαογραφικὰς σπουδὰς.

Γ'. Μετὰ τοῦ αὐτοῦ ῥυθμοῦ ἐκινήθη καὶ τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον.

Ἀπεδελτιώθησαν γλωσσικῶς καὶ πραγματικῶς εἴκοσι περίπου κείμενα τῆς Τουρκοκρατίας, συνεπληρώθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ 2^{ου} τόμου τῆς ἀπὸ τοῦ 1942 ἀργούσης Ἐπετηρίδος, παρεσκευάσθη ἡ ὕλη καὶ διὰ τὸν 3^{ον} τόμον, ὅπως ἐκτυπώθη οὗτος ὅταν αἰθριάσῃ ὁ οἰκονομικὸς μας οὐρανός!

Ἡ ἀφορῶσα τὴν εἰδικότητα τοῦ Ἀρχείου Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία συνετελέσθη μέχρι τοῦ ἔτους 1947.

Ὡσαύτως ἀνεθεωρήθησαν τὰ λήμματα τῶν δελτίων τοῦ Ἀρχείου κατὰ τὸ πλεῖστον, ἵνα ταῦτα ἀποβῶσι χρησιμώτερα πρὸς ἔρευναν ἐπιστημονικὴν.

Ἐνεκα τῶν καὶ ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τούτῳ κενῶν προσωπικοῦ καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν πόρων δὲν δύναται ἀκόμη τὸ παράρτημα τοῦτο τῆς Ἀκαδημίας νὰ ἀποβλέψῃ εἰς γενικώτερα τινὰ δημοσιεύματα οἷα εἶναι, οἱ χρονολογικοὶ πίνακες τῶν νεοελληνικῶν κειμένων τῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ 1204 μέχρι τοῦ 1669 καὶ ἐν Λεξικὸν λογοτεχνικῶν καὶ ἄλλων κειμένων τῆς περιόδου, δι' ὧν θὰ διηκολύνετο ἡ ἔρευνα τῆς πνευματικῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους.

Ἐδημοσίευσεν ὁμως τὸ ἀρχεῖον τὸν 2^{ον} τόμον τῆς Ἐπετηρίδος αὐτοῦ.

Δ'. Τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, τοῦ ὁποίου ἡ εὐρυθμὸς λειτουργία θὰ ἀπέδιδε πολυτίμους καρποὺς ἐπιστη-

μονικούς πρὸς διαφώτισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαίου ἀπὸ ἀπόψεως ἱστορική, παραμένει ἀτυχῶς ἀκόμη μονομελές, ὁ δὲ διευθυντὴς αὐτοῦ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ ἐκτελῆ καὶ ἀντιγραφικὸν ἔργον, περισπώμενος οὕτω εἰς ἀσχολίαν ἀναγκαίαν μὲν ἀλλ' ἀπομακρύνουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς καθαρῶς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας τῆς ὕλης.

Μέγα πρὸς τούτοις ἀνασταλτικὸν κώλυμα εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ἀδυναμία καταρτισμοῦ εἰδικῆς καὶ ἀπαραιτήτου βιβλιοθήκης ἱστορίας τοῦ δικαίου, τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ στοιχειωδῶς καὶ περιορισμένως νὰ ἀναπλήρωσῃ ὁ διευθυντὴς διὰ προσωπικῆς του δαπάνης.

Παρὰ τὰ ἀποθαρρυντικὰ ταῦτα ἐμπόδια ὁ διευθυντὴς ἐμελέτησεν ἔγγραφα ἀποκείμενα εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους καὶ διη συμβολαιογραφικὸς κώδικας τῆς Τουρκοκρατίας ὡς καὶ ἔγγραφα τῆς μετεπαναστατικῆς περιόδου ἰδίᾳ δὲ τῆς Καποδιστριακῆς, ἔνθα ἀνευρίσκεται πλουσία ὕλη ἐθιμικοῦ δικαίου.

Ἐξεδόθη ὡσαύτως ὁ 2^{ος} τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου.

Ε'. Τὸ Ἑλληνικὸν Ὑδροβιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον εἶναι, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐλέχθη, τὸ οἰκονομικῶς εὐτυχέστερον παράρτημα τῆς Ἀκαδημίας. Περιληφθὲν εἰς τὸ σχέδιον ἀνασυγκροτήσεως ἐδαπάνησε κατὰ τὴν περίοδον 1948-49 475.000.000 δραχμῶν καὶ πενήτηντα χιλιάδας δολλαρίων διὰ τὴν ὅλην αὐτοῦ ὀργάνωσιν, τὰς ἐπισκευὰς τοῦ μεγάρου αὐτοῦ ὡς καὶ τοῦ ἐρευνητικοῦ σκάφους.

Διὰ τῆς δαπάνης ταύτης ὠργανώθη τὸ βιολογικὸν καὶ τὸ χημικὸν ἐργαστήριον, τὸ χαρτογραφικὸν τμήμα καὶ ἡ βιβλιοθήκη, ἥτις ἀπὸ 1^{ης} Ἰανουαρίου 1950 θὰ εἶναι προσιτὴ εἰς πάντα ἐπιστήμονα.

Τὰ συμπληρωθέντα ἐργαστήρια Ῥόδου ἤρχισαν συστηματικώτερας βιολογικὰς ἐργασίας, ἐνεπλουτίσθη δὲ καὶ τὸ ἐκεῖ ἐνυδρεῖον, προσετέθη δὲ εἰς τὸν σταθμὸν Ῥόδου καὶ ἴδιον μικρὸν ἐρευνητικὸν σκάφος.

Τὸ παραχωρηθὲν εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον τοῦ Πειραιῶς μεγαλύτερον ἐρευνητικὸν σκάφος «Ἀλκυόνη» ἐφωδιάσθη διὰ πολλῶν ἐπιστημονικῶν ὀργάνων, μηχανημάτων πλοῦ, ἐργαστηρίου χημικοῦ, ψυγείου διατηρήσεως ἀλιευμάτων, συντόμως δὲ θὰ ἐφοδιασθῆ καὶ διὰ συρομένων δικτύων πρὸς πειραματικὴν ἀλιείαν, δι' ἠλεκτροκινήτου βαρούλκου καὶ ὠκεανογραφικῶν ὀργάνων.

Διὰ τοῦ καταρτισθέντος, εἰσηγήσει τοῦ κ. Nesbit, προγράμματος ἐρευνῶν θὰ ἐξετασθῆ ἡ βιολογία τῶν κυριωτέρων ἰχθύων τῶν Ἑλληνικῶν θαλασσῶν, ἥδη δὲ ἐγένοντο σημαντικαὶ ἐργασίαι ἐν τῇ κατευθύν-

σει ταύτη πρὸς προσδιορισμὸν τῶν κυριωτέρων βιολογικῶν ἐκδηλώσεων ὠρισμένων ἰχθύων, τῶν συνθηκῶν ἀναπτύξεως καὶ γεννητικῆς ὠριμότητος. Οὕτως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐρευνῶν τούτων ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς ἄλλα στοιχεῖα ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἔχωμεν ἐνδείξεις περὶ τῆς κατανομῆς καὶ τῆς πυκνότητος τῶν ἰχθύων εἰς διαφόρους τόπους ὡς καὶ περὶ τῶν περιοδικῶν αὐτῶν ἐμφανίσεων, πολυτιμοτάτων δεδομένων διὰ τὴν πρακτικὴν ἀλιείαν.

Ὁ Β^{ος} τομεὺς τοῦ προγράμματος περιλαμβάνει τὴν ἔρευναν τῶν ἀλιευμάτων δι' ὠρισμένων ἐργαλείων καὶ καθ' ὠρισμένας ἐποχὰς καὶ τόπους, ἥδη δὲ διηρευνήθησαν τὰ ἀλιεύματα τῶν ἀπὸ ξηρᾶς συρομένων τρατῶν καὶ μηχανοτρατῶν.

Ὁ Γ^{ος} τομεὺς ἐπιδιώκει τὴν ἐξεύρεσιν νέων τύπων ἀλιείας διὰ τὴν μηχανοκίνητον ἀλιείαν. Τὸ ἐρευνητικὸν σκάφος «Ἀλκυόνη» ἐξετέλεσε πρὸς τοῦτο πέντε ταξίδια ἀνά τὸν ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν Σαρωνικόν, τὸν βόρειον καὶ νότιον Εὐβοϊκὸν κόλπον, τὰς περιοχὰς μεταξὺ τῶν Β. Σποράδων, τῆς Κύμης καὶ ἀνατολικῶς τῆς Ν. Εὐβοίας, καὶ μεταξὺ τῶν νήσων Ὑδρας, Ἁγίου Γεωργίου, Κύθνου, Ἄνδρου. Ἐκτὸς τῶν πολυτίμων παρατηρήσεων τῶν γενομένων κατὰ τοὺς πλοῦς τούτους, ἐλήφθησαν καὶ κινηματογραφικαὶ ταινίαι, αἱ ὁποῖαι προεβλήθησαν εἰς ὁμάδας ἀλιέων πρὸς διδασκαλίαν αὐτῶν.

Παρὰ ταῦτα τὸ Ὑδροβιολογικὸν Ἰνστιτούτον ἐνεκαίνισε τὴν δημοσίευσιν «ἀλιευτικοῦ δελτίου», εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν, νέα ἰχθυοτρόφοι θέσεις, οἷα ἢ πρὸς Α τῆς Εὐβοίας, καὶ ἄλλαι τεχνικαὶ λεπτομέρειαι χρήσιμοι εἰς τοὺς ἀλιεῖς.

Τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον τῆς Ἀνασυγκροτήσεως ἐκτιμῶν τὴν ἀποστολὴν ταύτην τοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου προεκάλεσεν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως, δι' ἧς ὠρίσθη τὸ Ἰνστιτούτον ὡς ἀρμόδιον ὄργανον ἀλιευτικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ πλαίσιῳ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας.

ΕΠΑΙΝΟΙ - ΒΡΑΒΕΙΑ - ΜΕΤΑΛΛΙΑ

Τὸ κεφάλαιον τῆς ἀπονομῆς ἠθικῶν ἀμοιβῶν εἰς ἀναγνώρισιν ἔργων ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας προαγόντων τὸν ἐθνικὸν βίον ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μᾶλλον περιορισμένον διὰ τε τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἀκαδημίας, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅπως διαθέτη χρήματα πρὸς τοῦτο καὶ διὰ τὴν ἀραίωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν ἀθλοθετῶν, ὀφειλομένην

προφανώς οὐχί εἰς τὴν ἔλλειψιν διαφέροντος, ἀλλ' εἰς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ πλοῦτου πρὸς κάλυψιν ἐπειγουσῶν πολλαπλῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν προελθουσῶν ἐκ τῆς πολεμικῆς περιπετείας, ἡ ὁποία ἀπεκάλυψε ζωηρότατον τὸ Πανελλήνιον αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης.

Ἄλλ' οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἡ Ἀκαδημία ἦτο ἠναγκασμένη νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἔρευναν περιπτώσεων, ἀξίω ἀμοιβῆς καὶ ἐνισχύσεως, ὥστε νὰ μὴ διακοπῇ ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἔχοντος ἀναμφισβητήτως εὐρυτέραν ἐθνικὴν σημασίαν.

Κατὰ ταῦτα ἀπενεμήθησαν μετὰ νόμιμον διαδικασίαν :

1. Ἐπαινος εἰς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κουτουλάκην, διευθυντὴν τοῦ διταξίου δημοτικοῦ σχολείου Σπηλιᾶς Κισσάμου Κρήτης, διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ εὐστοχον συντήρησιν ὑποδειγματικοῦ σχολικοῦ κήπου ἐπὶ τριῶν καὶ ἡμίσεος στρεμμάτων, ἐκχερσωθέντων καὶ βελτιωθέντων ὑπ' αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἀγροκήπιον πρὸς παραγωγὴν δενδρυλλίων καὶ πειραματικὸς ἀγρός. Ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τούτου εἶναι ὅτι παρέχονται κατ' ἔτος εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς κτηματίας τῆς Σπηλιᾶς καὶ τῆς περιοχῆς περὶ τὰς 5.000 δενδρυλλίων ὀπωροφόρων καὶ δασικῶν. Ἐὰν δὲ προστεθῇ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς περιέσωσεν οὗτος τὸ σχολικὸν τοῦτο δημιούργημά του, ἔχομεν πλήρη εἰκόνα τῆς εὐεργετικῆς δράσεως τοῦ καλοῦ τούτου διδασκάλου τῆς Σπηλιᾶς.

2. Ἐπαινος ἀπονέμεται εἰς τὸν μηχανικὸν δενδροκόμον κ. Σπυρίδωνα Κ. Παράσχην, διότι ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν μετ' ἐπιμονῆς ἀκαταπονήτου καὶ ἰδιαιτέρας ἐπιδόσεως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πρασίνου ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν δημιουργίαν πάρκων καὶ κήπων, κατὰ σχέδια ἰδικά του καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν καταλλήλων δένδρων καὶ φυτῶν ἀνθοφόρων, οἷαν ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς ἐν τῇ γνωστῇ Σχολῇ τῶν Βερσαλλιῶν ἐπιμελοῦς σπουδῆς αὐτοῦ ὡς καὶ ἐκ τῆς εὐστόχως σχηματισθείσης μακρᾶς αὐτοῦ πείρας τῆς τε σχεδιαστικῆς καὶ τῆς δενδροκομικῆς.

ΒΡΑΒΕΙΑ

1. Βραβεῖον ἀπονέμεται εἰς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγκατεστημένον Ῥόδιον λογοτέχνην κ. Κωνσταντινίδην, ὁ ὁποῖος δι' ὄλου τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ ἔργου οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν ὡραίαν καὶ περιπόθητον νῆσον πατρίδα του, ἀλλὰ καὶ πεζογραφῶν ἐφέρετο πρὸς αὐτήν, μετὰ κλασσικίζουσας δὲ καθαρότητος καὶ ἐγκρατείας ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἔμ-

πνευσιν τῆς Δωδεκανησιακῆς Μούσης καὶ εἰς τὴν Ἡλιόχαρην (1917) καὶ εἰς τὰ «Βάλσαμα» (1933).

Πρὸς τούτοις ὁ Δωδεκανήσιος ποιητὴς διὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένου ἄλλοτε περιοδικοῦ «Νέα Ζωή» κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ τὸ λογοτεχνικὸν ἔργον τῶν νέων τότε ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν σπουδαιοτέρων λογοτεχνῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Καὶ εἰς τὰ «Ῥοδίτικα σονέττα» τοῦ ὁ ποιητὴς ὠπλισμένος μὲ αἰσιοδοξίαν καὶ ἐνθουσιασμόν ἀποβλέπει μετὰ πόθου πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ῥόδου καὶ τῆς Δωδεκανήσου ἀπὸ τοῦ ξένου ζυγοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς ἄλλα ἔμμετρα καὶ πεζὰ τοῦ ἔργα ἀποτελεῖ τὸ ἔναυσμα τῆς φλογερᾶς ποιητικῆς καὶ πατριωτικῆς τοῦ Μούσης. Ἀνάλογος εἶναι ἡ πατριωτικὴ τοῦ ἐκδήλωσις καὶ εἰς τὰ θεατρικὰ τοῦ ἔργα καὶ εἰς τὴν ὅλην τοῦ βίου διαγωγὴν τὴν καθ' ὅλα σύμμετρον πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν τοῦ ἀνδρὸς συγκρότησιν, γνησίως Ἑλληνικὴν Δωδεκανησιακὴν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Δωδεκάνησος ἀναπνέει τὸν ἐλεύθερον ἀέρα εἰς τοὺς κόλπους τῆς πατρίδος, ἡ Ἀκαδημία εἶχε καθῆκον νὰ στεφανώσῃ τὸν βάρδον τῆς δωδεκανησιακῆς ἐλευθερίας.

2. Τὸ ἐκ δραχμῶν 880.000 βραβεῖον τοῦ ἐν Τήνῳ Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας, τὸ προωρισμένον διὰ τὸ ἄριστον θεολογικὸν ἔργον τὸ δημοσιευθὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1948, ἀπονέμεται εἰς τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Βασίλειον Στεφανίδην διὰ τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν» αὐτοῦ, ἔργον περισπούδαστον μετ' ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας καὶ ἀντικειμενικότητος συντεταγμένον, μετὰ πλήρους ἀναγραφῆς τῶν πηγῶν, τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς ποιεῖται χρῆσιν μετ' εὐθυκρισίας καὶ συνέσεως, ὥστε τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ νὰ ἀποβῆ χρησιμώτατον εἰς πάντα περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ἀσχολούμενον καὶ κατὰ πάντα ἄξιον τοῦ ἀπονεμηθέντος βραβείου.

3. Βραβεῖον ἀπονέμεται εἰς τὴν Κοινότητα Ὁξυλίθου παρὰ τὴν Κύμην τῆς Εὐβοίας, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐπεμελήθησαν μέχρι τοῦδε μετ' ἐξαιρέτου ζήλου τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς καὶ ἐφρόντισαν ἀδιαλείπτως περὶ τῶν κοινωνικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν κατασκευάσαντες διὰ προσωπικῆς ἐργασίας καὶ δαπάνης ἀμαξιτὴν ὁδὸν μήκους 20 χιλιομέτρων, σωληνωτὸν ὕδραγωγεῖον, σχολικὸν κτήριον, μέγα μηχανικὸν ἐλαιουργεῖον καὶ ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων ἀνεδείχθη ἡ κοινότης

εἰς ὑποδειγματικὸν ὄργανισμὸν ἄξιον μιμήσεως πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν παροῦσαν δύσκολον περίστασιν ἀνοικοδομήσεως καὶ ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας. Ἄξια ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ ταύτῃ τῆς Κοινότητος Ὁξυλίθου εἶναι ἡ ἐμπνευσμένη πρωτοβουλία καὶ παρόρμησις δύο λαμπρῶν δημοδιδασκάλων, τοῦ ἐπὶ μίαν σχεδὸν πεντηκονταετίαν δρᾶσαντος ἐν αὐτῇ Ἐπαμεινώνδου Ἀντωνοπούλου καὶ τοῦ ἀπὸ εἰκοσαετίας συνεχίζοντος τὴν ἀγαθὴν ταύτην παράδοσιν Γεωργίου Ἀντωνοπούλου, οἵτινες ἄπαξ ἔτι διαπιστοῦσι τὴν γενικωτέραν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῶν καλῶν διδασκάλων τῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῶν ἀποστολὴν, ὡς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Κασσομούλη.

4. Βραβεῖον ἀπονέμεται εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκη Παπάφειον Ὀρφανοτροφεῖον «ὁ Μελιτεὺς» διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1903 εὐστοχώτατα διεξαγομένην φιλανθρωπικὴν καὶ ἐθνικὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ δράσιν. Ὁ Ἰωάννης Παπαφῆς γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκη τῷ 1792 καὶ πλουτήσας ἐξ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν Μελίτῃ κατέλιπε διὰ διαθήκης εἰς τὴν τότε Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Κοινότητα Θεσσαλονίκης ἑκατὸν χιλιάδας περίπου λιρῶν πρὸς ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν ὀρφανοτροφείου ἀρρένων, ὁρίσας ὅπως τοῦτο φέρῃ τὴν ἐπωνυμίαν «Μελιτεὺς» εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν φιλοξενήσασαν τὸν ἰδρυτὴν καὶ συντελέσασαν εἰς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ πόλιν.

Ἐὰν ἀναλογισθῇ κανεῖς ὅτι τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο ἴδρυμα ἤρξατο λειτουργοῦν ἐν χρόνοις δουλείας, καὶ δὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐντάσεως τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ Σλαυισμοῦ, ὅτε τὰ ἀπορφανιζόμενα τέκνα τῶν ἡρωϊκῶν Μακεδονομάχων εὕρισκον οἰκογενειακὴν περίθαλψιν καὶ σωτηρίαν ἐν τῷ ἐθνικῷ τούτῳ καθιδρύματι, τότε δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν τὴν φιλογενεστάτην σκέψιν τοῦ ἀοιδίμου Θεσσαλονικέως καὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἔκτοτε ἐμπνεομένην ἐθνικὴν καὶ ἀνθρωπιστικὴν ἀποστολὴν τοῦ Παπαφείου. Καὶ ὡς οἰκοδόμημα καὶ ὡς ἰδέα τὸ ἴδρυμα ἀπέβη ἐθνικὴ ἔστις ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἐνεψύχωνε τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν ἔκτοτε ἐξαφθέντα ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀυθαιρέτων διεκδικητῶν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείδου Καρανοῦ Ἑλληνικῆς ἐκείνης χώρας. Θὰ σκιρτήσῃ δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰωάννου Παπαφῆ, διότι ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου τῆς Ἀκαδημίας συμπίπτει πρὸς τὴν ἐξόντωσιν τῆς κομμουνιστικῆς συνωμοσίας κατὰ τῆς ἐλευθέρως Μακεδονίας καὶ τὴν διὰ τῆς εὐψυχίας τῶν ἐνόπλων Ἑλληνικῶν δυνάμεων καὶ σύμπαντος τοῦ

Ἑλληνισμοῦ καθαγίαςιν καὶ στερέωσιν τῆς τε Μακεδονικῆς καὶ τῆς ἄλλης ἐθνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας.

Τὸ βραβεῖον ἀπευθύνεται πρὸς πάντας τοὺς ἐκάστοτε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης ἐν πνεύματι πατριωτικῷ καὶ ἀνθρωπιστικῷ διοικήσαντας τὸ ἴδρυμα καὶ διασώσαντας τὰ τέκνα τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς οἰκογενείας.

ΜΕΤΑΛΛΙΑ

1. Χαλκοῦν μετάλλιον ἀπονέμεται εἰς τὸν νῦν ἐν Ἀθήναις, ἄλλοτε δὲ ἐν Σμύρνῃ, ἀφωσιωμένον εἰς ἀξιόλογον φίλαθλον δρᾶσιν Πανιώνιον Γυμναστικὸν Σύλλογον. Ὁ Σύλλογος οὗτος ἰδρυθεὶς τῷ 1890 ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ λαμπρὰν ἀθλητικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν ἐν Σμύρνῃ καὶ καθ' ὄλου ἐν Ἰωνίᾳ, ἀνέδειξε δὲ ἱκανοὺς δοκίμους ἀθλητὰς καὶ πρωταθλητὰς κλασσικῶν ἀγωνισμάτων καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι συνέχειαν τῆς δράσεως αὐτοῦ, μολοντί ἠναγκάσθη νὰ περιλάβῃ, καὶ ξένα τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ ἀθλήματα εἰς τὸν κύκλον αὐτοῦ.

Σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τοῦ Πανιωνίου ἐν Σμύρνῃ, ἔνθα καὶ σχολικοὺς ἀγῶνας διοργάνωσε καὶ γυμναστικὴν σχολὴν ἵδρυσεν ἀκτινοβολήσασαν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ν. Ἰωνίαν καὶ καθ' ὄλου ἐξαιρέτως συνετέλεσεν εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας διὰ τῆς τελέσεως Πανιωνίων ἀγῶνων, τῶν ὁποίων μετεῖχον καὶ ἀθληταὶ ἔκ τε τῆς ἐλευθέρου καὶ τῆς ὑποδοῦλου Ἑλλάδος καὶ συνετήρουν ἀκμαίους τοὺς ἐθνικοὺς δεσμούς. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Πανιωνίου ἀθληταὶ μετέσχον τῶν ἐν Ἀθήναις Πανελληνίων ἀγῶνων καὶ δις ἐνίκησαν, ἀποδείξαντες ὅτι καὶ ὁ ἐν τῇ διασπορᾷ Ἑλληνισμὸς εὐστόχως διεξεδίκει τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν κληρονομίαν. Διὰ πάντα ταῦτα ὁ Πανιώνιος εὐλόγως τυγχάνει σήμερον καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Ἀκαδημίας.

2. Χρυσοῦν μετάλλιον ἀπονέμει ὁμοθύμως ἡ Ἀκαδημία μετὰ θάνατον εἰς τὴν ἀίδιου μνήμης σεπτὴν δμάδα τῶν 223 ἱερέων, τῶν ἀπὸ τοῦ 1941 μέχρι σήμερον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μαρτυρησάντων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐτυφεκίσθησαν, ἄλλοι δὲ ἐσταυρώθησαν, ἄλλοι κατεκρεουργήθησαν καὶ ἄλλοι ἐτάφησαν ζῶντες.

Εἰς τὴν πολυάριθμον στρατιὰν τῶν καλλινίκων μαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, νέα κατὰ τὸν πρόσφατον ἀγῶνα τοῦ ἔθνους προσετέθη ἐκατόμβη λαμπρύνασα τὴν ἱστορίαν τῆς

Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἅπαξ ἔτι διαπιστώσασα τὸν ἀρραγῆ δεσμόν τὸν ὑφιστάμενον μεταξὺ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων.

Ἡ νέα αὐτῆ σειρά τῶν θυσιῶν τοῦ κλήρου εἰς τὸν βωμὸν τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς θυσίας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεγάλης μάχης τῆς πατρίδος ἀποτελεῖ ἀληθῶς λαμπρὸν καὶ φωτοβόλον μνημεῖον τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, μέλλον νὰ διδάσκη τὰς ἐπερχομένας Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς ἀρετὴν καὶ εὐκλειαν.

Ἡ Ἀκαδημία ἐκφράσασα τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τῆς ἀπονομῆς χρυσῶν μεταλλίων πρὸς τοὺς συντελεστάς τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου εἴτε εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις εἴτε εἰς τὸ ἔργον τῶν μετόπισθεν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρίδη τὰς σκληρὰς θυσίας τῶν ἱερέων, οἵτινες καὶ μόνοι εὐρεθέντες δὲν ἐκλονίσθησαν οὔτε ἐν τῇ χριστιανικῇ αὐτῶν πίστει οὔτε ἐν τῇ βαθεῖα συναισθήσει τοῦ πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα καθήκοντος, οὐδὲ προετίμησαν τὸ ἐπαισχύντως ζῆν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας θανάτου, ἀλλ' ἀκολουθοῦντες τὸ ἀνυπέμβλητον παράδειγμα τοῦ Ἀθανασίου διάκου καὶ τῶν ἄλλων κληρικῶν μαρτύρων ἔπεσον ὡς γνήσιοι Χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες, ἵνα διὰ τῆς θυσίας αὐτῶν παραμείνη ἀλόβητος ἡ αἰωνόβιος ἐθνικὴ δρῦς.

Ἐκεῖ παρὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἐθνομάρτυρος ἱεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου θὰ ἀνεγερθῆ ποτε, ἀσφαλῶς ἀντάξιον μνημεῖον τῆς θυσίας ταύτης τῶν ἱερέων, ἵνα ἀναμιμνήσκη τοὺς Ἕλληνας τὸ πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα καθήκον καὶ τὴν ἀνήκουστον βαρβαρότητα τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἀθέων.

Τὸ δὲ μετάλλιον καταπιστεύει ἡ Ἀκαδημία εἰς χεῖρας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Σπυρίδωνος, ὡς Ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἵνα παραμείνη αἰωνία τῶν μαρτύρων ἱερέων ἡ μνήμη.

Διὰ τῆς ἱεράς καὶ πατριωτικῆς ταύτης πράξεως κλείομεν τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἔργων τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ ἔτος 1949, κατὰ τὸ ὅποῖον πάντες ἀπὸ τοῦ Προέδρου μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπαλλήλου μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως εἰργάσθησαν, παρὰ δὲ τὰς ὑπαρχούσας δυσχερείας κατάρθωσαν, ὅπως διατηρηθῆ ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ἐθνικὴ περιωπὴ τῆς Ἀκαδημίας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φήμης τῆς πατρίδος.

Εἴμεθα δὲ εὐγνώμονες πρὸς τὰς Αὐτῶν Μεγαλειότητος τοὺς σεπτοὺς ἡμῶν Βασιλεῖς καὶ τοὺς Βασιλ. Πρίγκιπας, διότι διὰ τῆς παρου-

σίας Αὐτῶν κυροῦσι τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπὶ κεφαλῆς πάντων τῶν παρόντων ἐνισχύουσιν αὐτὴν εἰς τὴν εὐτυχεστέραν συνέχειαν τοῦ ἔθνικοῦ αὐτῆς ἔργου.

Καὶ ἤδη καλῶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀκαδημίας τοὺς βραβευομένους ὅπως προσέλθωσι καὶ παραλάβωσι τοὺς τίτλους τῶν ἀπονεμομένων εἰς αὐτοὺς βραβείων.

- 1) Ἀλέξανδρον Κουτουλάκην.
- 2) Σπυρίδωνα Παράσχην.
- 3) Κωνσταν. Κωνσταντινίδην – Ἀντιπρόσωπος Σαπφῶ Χρυσοχέρη.
- 4) Βασίλειον Στεφανίδην.
- 5) Κοινότητα Ὁξυλίθου Κύμης ὁ κ. **Κασομούλης.**
- 6) Ἐθνικὸν Παπάφειον Ὀρφανοτροφεῖον Ἀντιπρόσωπος **Παναγῆς Κύρτσης.**
- 7) Πανιώνιον Γυμναστικὸν Σύλλογον **Δημήτριος Καραμπάτης.**
- 8) Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνα διὰ τοὺς 223 μάρτυρας ἱερεῖς.

Δ

EYPETHPION

α. — ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ *

ΛΟΓΟΙ — ΟΜΙΛΙΑΙ — ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

	Σελ.
ΑΜΑΝΤΟΣ, ΚΩΝΣΤ. — Ἡ σημασία τῆς 25 ^{ης} Μαρτίου	3, 97
ΒΟΡΕΑΣ, ΘΕΟΦ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου: Κλ. Τσούγκα: Les débuts de l'enseignement philosophique et de la libre pensée dans les Balkans. La vie et l'œuvre de Théophile Corydalée (1563-1646)	8
ΔΟΝΤΑΣ, ΣΠΥΡ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Γρ. Χατζηβασιλείου: Ἑγχεινή. Ὁ σύντροφος τῶν ἐργαζομένων, Ἀθήναι 1948	102
ΔΟΝΤΑΣ, ΣΠΥΡ. — Παρουσίασις τῶν πρακτικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, τόμ. 1 - 2	131
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΕΜΜ. — Παρουσίασις τῶν ἀποσταλέντων βιβλίων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν	98
ΖΕΓΓΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤ. — Ἦρωον ὁ Ἀλεξανδρῆς καὶ Leonardo da Vinci, δύο μεγάλοι ἐφευρέται	166
ΖΕΓΓΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤ. — Κατάθεσις τοῦ Ἀλευτικοῦ Δελτίου ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀθήναι 1949	229
ΖΕΡΒΟΣ, Π. — Τὰ μαθηματικά παρὰ Πλάτωνι	153
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Ε. — Προσφώνησις κατὰ τὴν δεξίωσιν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Π. Μαθιοπούλου	48, 251
ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ, Κ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Ν. Λύχγου: Τὸ δένδρον τῆς ἐλαίας καὶ ἡ καλλιέργειά του. τ. Α', Ἀθήναι 1949	254
ΙΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ, Γ. — Παρουσίασις τοῦ συγγράμματός του: Φαρμακολογία καὶ Συνταγολογία. τόμ. Α', 1948, καὶ τόμ. Β', τευχ. 2, 1949	252
ΙΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ, Γ. — Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Ἰ. Κατσαρᾶ, Γενικὴ Παθολογία, Ἀθήναι 1949	253
ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, ΓΕΩΡΓ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀθ. Κανατσούλη: Les réflexions d'un médecin, Ἀθήναι 1948	133
ΚΟΥΓΕΑΣ, ΣΩΚΡ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφαναρσάλων κ. Ἱεζεκιήλ: Ἔργα καὶ Ἡμέραι, τόμ. Α' - Β', Βόλος 1948	59
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΣ, ΔΗΜ. — Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Παπαϊωάννου: Θερμοδυναμική, Ἀθήναι 1948	61
ΛΥΚΟΥΔΗΣ, ΣΤΥΛ. — Παρουσίασις τῶν βιβλίων: Β. Φραγκούλη: Ἡ τεχνικὴ τοῦ πλοίου, τόμ. Γ', Ἀθήναι 1948	75
ΛΥΚΟΥΔΗΣ, ΣΤΥΛ. — [Ἐπαινος τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Μπακοπούλου: Ἡ ὁμηρία τῶν πέντε ἀντιστρατήγων. Ἡ ζωὴ των — Στρατόπεδα συγκεντρώσεως]	75
ΛΥΚΟΥΔΗΣ, ΣΤΥΛ. — [Ἐπαινος τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Μπακοπούλου: Ἡ ὁμηρία τῶν πέντε ἀντιστρατήγων. Ἡ ζωὴ των — Στρατόπεδα συγκεντρώσεως]	138
ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ, Π. — Ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς συγχρόνου ζωγραφικῆς	51, 251
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ. — Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Β. Στεφανίδου, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία», Ἀθήναι 1948	31

* ΣΗΜ. Οἱ διὰ παχέων στοιχείων σημειούμενοι ἀριθμοὶ παραπέμπουν εἰς τὸ Μέρος Γ' Ἱστορίας.
Λόγοι.

	σελ.
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ.—Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Φ. Κουκουλέ, «Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός», τόμ. Β', Ἀθήναι 1948	32
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, Δ.—Ἡ σημασία τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940.. .. .	34 κέξ. 195
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ.—Παρουσίασις τῶν ἔργων τοῦ Ν. Λούβαρι: α) Μεταξὺ δύο κόσμων, Ἀθήναι 1949. β) Νοσταλγικαὶ περιπλανήσεις· Σειρὰ δευτέρα· Ἀπὸ λόφο σὲ λόφο στὴν κορυφή, Ἀθήναι 1949	227
ΜΠΑΛΗΣ, ΓΕΩΡΓ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Χρ. Θηβαίου, «Ἑλληνικὸν γεωργικὸν δίκαιον» τόμ. Α', Ἀθήναι 1948	34
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Παρουσίασις τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Μουσείου Μπενάκη: Ἐθνικαὶ Ἑλληνικαὶ ἐνδυμασίαι, τόμ. Α'. Ἀθήναι 1948	58
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Εἰσήγησις περὶ τῶν ἀπονεμηθέντων ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας χρυσῶν μεταλλίων κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24 Μαρτίου 1949	19, 97
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Μπακοπούλου: Ἡ ὄμηρία τῶν πέντε ἀντιστρατήγων. Ἡ ζωὴ των — Στρατόπεδα συγκεντρώσεως	137
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Παρουσίασις τῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντων βιβλίων	137
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Ἐκθεσις περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1949 ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πεπραγμένων ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τῆς 29 Δεκεμβρίου 1949	87, 320
ΠΑΥΛΟΣ, ΒΑΣΙΛΕΥΣ.—Λόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Παύλου	25, 97
ΠΟΛΙΤΗΣ, ΙΩΑΝΝ.—Λόγος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας	7
ΠΟΛΙΤΗΣ, ΙΩΑΝΝ.—Παρουσίασις τοῦ ἔργου τῆς Marie-Louise Dufrenois: Romanesque en France (1704 - 1789). Étude d'histoire et de critique littéraires. Montreal Canada 1946	131
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.—Εἰσήγησις κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1940 29 κέξ.	195
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.—Χαιρετισμὸς κατὰ τὴν δεξίωσιν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Π. Μαθιοπούλου 47,	251
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.—Κληρονομικότης καὶ ἐξέλιξις τῶν ὀργανικῶν ὄντων	67, 320
ΡΩΜΑΙΟΣ, Κ.—Παρουσίασις τοῦ συγγράμματος τοῦ Εὐαγγ. Παπανούτσου: Αἰσθητική. Ἀθήναι 1948	167
ΣΚΙΠΗΣ, ΣΩΤΗΡ.—[Ἐπαινος τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀθ. Κανατσούλη: Les réflexions d'un médecin, Ἀθήναι 1948]	135
ΣΚΙΠΗΣ, ΣΩΤΗΡ.—[Ἐκθεσις πινάκων ὑπὸ Ἐπ. Θωμοπούλου καὶ Ὀμιλία τοῦ Σωτηρ. Σκίπη περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἔργου τοῦ Ἐπ. Θωμοπούλου]	76
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤ.—Λόγος ἐπὶ τῇ παραδόσει τῆς προεδρίας	3
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Κουρκίδου: Τὸ πνεῦμα τοῦ συνεργατισμοῦ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων καὶ τ' Ἀμπελάκια. Ὁ πρῶτος συνεταιρισμὸς τοῦ κόσμου, Ἀθήναι 1948	98
2.—ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	
ΒΑΡΝΑΒΙΔΗΣ, Π.—Πραγματικὰ Εὐκλείδεια ἀριθμοσώματα δευτέρου βαθμοῦ.. .. .	117
ΒΕΡΣΗΣ, Δ. Σ.—Ἐπὶ τῆς χημικοφωταυγείας ὀργανικῶν ἐνώσεων. Συμβολὴ εἰς τὴν χημικοφωταύγειαν τῆς ροδαμίνης Β καὶ ροδαμίνης 6 g.	262
ΒΟΥΡΝΑΖΟΣ, ΑΛΕΞ.—Τὰ ὑλικά ἀνοικοδομήσεως	104

	σελ.
ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Α. Γ.—'Επίδρασις τῶν θαλασσίων σεισμῶν ἐπὶ τοῦ ἐναλίου πλούτου τῶν ἑλληνικῶν ὑδάτων..	235
ΔΑΒΗ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ — Οἱ πρασινόλιθοι τῆς νοτίου Εὐβοίας	290
ΕΝΕΠΕΚΙΔΗΣ, Π.—'Ανέκδοτα ἔγγραφα περὶ τριῶν συντρόφων τοῦ Ρήγα, Ἰ. Μαυρογένη, Γ. Πουλίου, Γ. Θεοχάρη	123
ΖΕΓΓΕΛΗΣ, Κ.—'Η ἐμφάνισις καὶ ἡ μεταλλουργία τοῦ σιδήρου εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα καὶ ὁ περὶ Ἡρακλέους μῦθος	187
ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤ.—Οἱ ψεκασμοὶ τῶν ἐλαίων καὶ ἡ παραγωγή αὐτῶν..	46, 84
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Λ. καὶ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, Σ.—'Επὶ μιᾶς ἀσυνήθους θολώσεως τῆς ἀτμοσφαιρας συνοδευομένης ὑπὸ λασποβροχῶν	173
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Λ.—'Η ἥλιακὴ δρᾶσις καὶ αἱ θεριναὶ βροχαὶ ἐν Ἑλλάδι	182
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Λ.— Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐξατμισιμέτρων Piche καὶ Wild	303
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Λ.—'Επὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἥλιακῆς ἀκτινοβολίας καὶ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου τῆς 9 Ἰουλίου 1945..	306
ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Περὶ τῆς ἑτεροχρωμίας τῆς ἴριδος καὶ τῆς ἐξηγήσεως αὐτῆς	38
ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ, Γ.—'Αγνωστος κῶδιξ Ἐφημερίδων Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ Μπάνου	169
ΚΡΙΜΠΑΣ, Β.— Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς ζυμογλωρίδος τῶν σταφυλῶν τῶν κυριωτέρων ἑλληνικῶν ποικιλιῶν ἀμπέλου	206
ΚΡΙΜΠΑΣ, Β.— (συνεργ. Ν. Πολυμενάκου), Ἐπίδρασις τῶν ὑπεριωδῶν ἀκτίνων εἰς τὸν μεταβολισμὸν τῶν ὑδατανθράκων καὶ τῆς ὀξύτητος κατὰ τὴν ἀποξηρανσιν τῶν σταφυλῶν..	258
ΚΩΝΣΤΑΣ, Ν. Π. - ΔΟΝΤΑΣ, Α. Σ.— Μεταβολαὶ τῆς χροναξίας τῶν περιφερικῶν νεύρων κατόπιν τῆς ἐγχειρητικῆς καταστροφῆς τοῦ λαβυρίνθου	280
ΛΙΓΝΟΣ, ΑΝΤΩΝ.— Ἡ ἡμέρα κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ὑδρας τῷ 1821	192
ΜΑΚΡΗΣ, ΚΩΝΣΤ. Ι.— Ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τῆς λαμπρότητος τοῦ Zenith κατὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου τῆς 9 Ἰουλίου 1945	310
ΜΑΛΤΕΖΟΣ, Κ.— Ἡ ρωμαϊκὴ ὑπνα καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἑλληνικὸν μέτρον μήκους. Α. Ἡ ὑπνα καὶ ἡ ἐξάπεδος ὄργυια	196
ΜΑΛΤΕΖΟΣ, Κ.— Ἡ ρωμαϊκὴ ὑπνα καὶ τὸ ἀντίστοιχον μέτρον μήκους. Β'. Ἡ ὑπνα καὶ ὁ πήχυς	229
ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ, ΕΜΜ.— Τὸ πρόβλημα τῆς αἰμοδοσίας εἰς τὸν στρατὸν	11
ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ, ΕΜΜ.— Πορίσματα μικροβιολογικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ μολύνσεων τοῦ οὐροποιητικῆς συστήματος	61
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ, ΑΓΓΕΛ.— Ἐνασκόπησις περιπτώσεων ἐξωεντερικῆς ἀμοιβαδώσεως..	140
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Ι.— Μικροσυστάδες κιστίνου ροδοδένδρου (Rhododendron luteum Sweet) εἰς Λέσβον	46
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Ἰστολογικαὶ ἔρευναι καὶ ἐξέτασις τῶν συνθηκῶν γενέσεως τῶν μετὰ νατριούχων ἀμφιβόλων μαρμαρυγιακῶν σχιστολίθων, τῆς δυτικῆς τῆς Μονεμβασίας μεταμορφωθείσης περιοχῆς	18
ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ, Μ. Δ.— Πειραματικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τῆς ὄρνιθος ἀναφορικῆς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν τῆς ὀξείας λευχαιμίας	267

	σελ.
ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ, Μ. Δ.— Πειραματικά ¹ ἔρευναί ἐπὶ τῆς λοιμώδους φύσεως πιθανῶς διὰ διηθητοῦ ἰοῦ κατὰ τὰς διαφόρους μορφὰς τῆς λευχαιμίας. Ἡ λευχαιμικὴ μνηγγοεγκεφαλίτις	271
ΠΟΛΥΜΕΝΑΚΟΣ, Ν. Γ.— Μελέτη ἐπὶ τῆς ζυμώσεως τῶν ξηροσταφιδιτῶν οἴνων	245
ΠΟΛΥΜΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.— Ὑδατοστεγῆ διὰ πισσοῦχου ἀργίλου συνειλήματα	64
ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, ΜΙΧ.— Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὸν Πλούταρχον	80
ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, ΜΙΧ.— Ἑρμηνεία τοῦ ὄρου <i>κοῖλος</i> καὶ σχετικοῦ χωρίου τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Λυκόφρονος καὶ ἄλλων σχετικῶν χωρίων	256
ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΟΡ. Ι.— Μελέτη δραστηρίων τινῶν ζυμῶν Ἀττικῆς	214
ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΣ, ΧΑΡ.— Ἐπὶ μιᾶς περιπτώσεως γυνανδρομόρφου ἀράχνης	296
ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ, ΑΝΑΣΤ.— Φαινομενά τινα τῆς περιοδικῆς ρυθμικῆς κατακρημνίσεως	126
ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ, ΑΝΑΣΤ.— Ἡλεκτροδυναμικαὶ τάσεις ὑγρῶν ὡς αἰτιολογία τῆς περιοδικῆς ρυθμικῆς κατακρημνίσεως	186, 277
3. — ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑΙ	
ΑΜΑΝΤΟΣ, Κ.— Προβλήματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς Σινᾶ	140
ΒΑΛΛΗΝΔΑΣ, ΓΕΩΡΓ.— Στοιχεῖα ὀργανωτικῶν ἀρχῶν παρ' ἀρχαίοις καὶ ἐξέλιξις αὐτῶν	46
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.— Στίχοι δύο Γερμανῶν φιλελλήνων εἰς Ρήγαν	11
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.— Α') Δύο Αὐστριακοὶ ἰατροὶ καὶ ὁ Ρήγας καὶ ὁ Σολωμός. β) Ἡ πρώτη ἀνώνυμος βιογραφία τοῦ Ρήγα	136
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.— α') Τὸ περὶ Ρήγα φυλλάδιον τοῦ Δε ^{ος} Scott. β) Νέον ἀντίγραφον τοῦ ἐμμέτρου ἐναντίον τοῦ Δημητρίου Οἰκονόμου, προδότη τοῦ Ρήγα	138
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.— α) Ὁ Ρήγας καὶ ὁ στρατηγὸς Bernadotte καὶ ὁ γάλλος πρόξενος. Bréchet. β) ὁ Ρήγας καὶ ὁ γλύπτης Ἰωάννης Κόσους	165
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.— α) Ὁ Ρήγας καὶ ὁ F. Harring. β) Ἀνάλεκτα περὶ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ ἐκ γερμανικῶν μάλιστα πηγῶν	169
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ, Ι.— Ἡ σημασία τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς εἰς τὰ βόρεια σύνορα	140
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ, Ι.— Σύγκρισις τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Μεσογειακοῦ συμφώνου	165
ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ, Γ.— Διαγράμματα ἀκτινοβολίας καὶ ἀπολαβῆ ἑνὸς δικτύου τεσσάρων κεραιῶν τοποθετημένων κατὰ τὰς κορυφὰς τετραγώνου μὲ μίαν παρασιτικὴν κεραιάν εἰς τὸ κέντρον	234
ΓΚΙΝΗΣ, ΔΗΜ.— Τί εἶναι ὁ εἰς τὸν Νομοκάνονα τοῦ Μαλαξοῦ μνημονεύμενος Βασιλικὸς νόμος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου	74
ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ, ΑΝΤ.— Διόρθωσις εἰς τὸν Στράβωνα	104
ΚΟΥΓΕΑΣ, Σ.— Περὶ τῶν Μελιγκῶν τοῦ Ταῦγέτου ἐξ ἀφορμῆς ἀνεκδότου βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Λακωνίας*	140
ΜΕΡΤΖΙΟΣ, Κ.— Πατριαρχικά, ἧτοι ἀνέκδοτοι πληροφοροὶαί σχετικαὶ πρὸς τοὺς πατριαρχὰς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1556 - 1702**	194
ΡΩΜΑΙΟΣ, Κ.— Ὁ Δαίδαλος κατὰ τὸν Πλάτωνα	138

* Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν σειρὰν τῶν Πραγματειῶν τῆς Ἀκαδημίας, τόμ. 15 ἀρ. 3.

** Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν σειρὰν τῶν Πραγματειῶν τῆς Ἀκαδημίας, τόμ. 15, ἀρ. 4.

β.—ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ

Ἄστροφυσικὴ

- ΜΑΚΡΗΣ, ΚΩΝΣΤ. Ι. — Ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τῆς λαμπρότητος τοῦ Ζενίθ κατὰ τὴν
ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου τῆς 9 Ἰουλίου 1945 310 σελ.

Γεωλογία

- ΔΑΒΗ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ — Οἱ πρασινόλιθοι τῆς νοτίου Εὐβοίας 290

Δασολογία - Βοτανικὴ

- ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Ι. Κ.—Μικροσυστάδες κιτρινοῦ ροδοδένδρου (*Rhododendron luteum*
Sweet) εἰς Λέσβον 46

Δίκαιον

- ΒΑΛΛΗΝΔΑΣ, ΓΕΩΡΓ.—Στοιχεῖα ὀργανωτικῶν ἀρχῶν παρ' ἀρχαίοις καὶ ἐξέλιξις αὐτῶν .. 46

Δομικὴ

- ΒΟΥΡΝΑΖΟΣ, ΑΛΕΞ.—Τὰ ὑλικά ἀνοικοδομήσεως 104

Ζυμολογία

- ΚΡΙΜΠΑΣ, Β.— Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς ζυμογλωρίδος τῶν σταφυλῶν
τῶν κυριωτέρων ἑλληνικῶν ποικιλιῶν ἀμπέλου 206
- ΚΡΙΜΠΑΣ, Β.— (συνεργ. Ν. Πολυμενάκου), Ἐπίδρασις τῶν ὑπεριωδῶν ἀκτίνων εἰς τὸν
μεταβολισμὸν τῶν ὕδατανθράκων καὶ τῆς ὀξύτητος κατὰ τὴν ἀποξήρασιν
τῶν σταφυλῶν.. . . . 258
- ΠΟΛΥΜΕΝΑΚΟΣ, Ν. Γ.— Μελέτη ἐπὶ τῆς ζυμώσεως τῶν ξηροσταφιδιτικῶν οἴνων 245
- ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΟΡ. Ι.— Μελέτη δραστηρίων τινῶν ζυμῶν Ἀττικῆς 215

Ζωολογία

- ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΣ, Χ.— Ἐπὶ μᾶς περιπτώσεως γυνανδρομόρφου ἀράχνης 296

Ἡλεκτρολογία

- ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ, Γ.— Διαγράμματα ἀκτινοβολίας καὶ ἀπολαβῆ ἑνὸς δικτύου τεσσάρων
κεραιῶν τοποθετημένων κατὰ τὰς κορυφὰς τετραγώνου μὲ μίαν παρασι-
τικὴν κεραίαν εἰς τὸ κέντρον.. . . . 234

Ίατρικὴ

	σελ.
ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ ΕΜΜ.—Τὸ πρόβλημα τῆς αἰμοδοσίας εἰς τὸν στρατὸν	11
ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ, Μ.—Πειραματικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τῆς ὄρνιθος ἀναφορικῶς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν τῆς ὀξείας λευχαιμίας	267
ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ, Μ.—Πειραματικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τῆς λοιμώδους φύσεως πιθανῶς διὰ διηθητοῦ ἰοῦ κατὰ τὰς διαφόρους μορφάς τῆς λευχαιμίας. Ἡ λευχαιμικὴ μηνιγοεγκεφαλίτις	271

Ἱστορία

ΑΜΑΝΤΟΣ, Κ.—Προβλήματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς Σινᾶ	140
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.—Στίχοι δύο Γερμανῶν φιλελλήνων εἰς Ρήγαν	11
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.—Α') Δύο Αὐστριακοὶ ἰατροὶ καὶ ὁ Ρήγας καὶ ὁ Σολωμός. β') Ἡ πρώτη ἀνώνυμος βιογραφία τοῦ Ρήγα	136
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.—α') Τὸ περὶ Ρήγα φυλλάδιον τοῦ Δεοῦ Scott. β) Νέον ἀντίγραφον τοῦ ἐμμέτρου ἐναντίον τοῦ Δημητρίου Οἰκονόμου, προδότη τοῦ Ρήγα	138
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.—α) Ὁ Ρήγας καὶ ὁ στρατηγὸς Bernadotte καὶ ὁ γάλλος πρόξενος Bréchet. β) Ὁ Ρήγας καὶ ὁ γλύπτης Ἰωάννης Κόσους	165
ΒΕΗΣ, ΝΙΚ.—α) Ὁ Ρήγας καὶ ὁ F. Harring. β) Ἀνάλεκτα περὶ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ ἐκ γερμανικῶν μάλιστα πηγῶν	169
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ, Ι.—Ἡ σημασία τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς εἰς τὰ βόρεια σύνορα	140
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ, Ι.—Σύγκρισις τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Μεσογειακοῦ συμφώνου	165
ΓΚΙΝΗΣ, ΔΗΜ.—Τί εἶναι ὁ εἰς τὸν Νομοκάνονα τοῦ Μαλαξοῦ μνημονευόμενος Βασιλικὸς νόμος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου	74
ΕΝΕΠΙΚΙΔΗΣ, Π.—Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ τριῶν συντρόφων τοῦ Ρήγα, Ι. Μαυρογένη, Γ. Πουλίου, Γ. Θεοχάρη	123
ΚΟΥΓΕΑΣ, Σ.—Περὶ τῶν Μελιγκῶν τοῦ Ταυγέτου ἐξ ἀφορμῆς ἀνεκδότου βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Λακωνίας	140
ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ, Γ.—Ἄγνωστος κώδιξ Ἐφημερίδων Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ Μπάνου	169
ΛΙΓΝΟΣ, ΑΝΤΩΝ.—Ἡ ἡμέρα κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ὑδρας τῷ 1821	192
ΜΕΡΤΖΙΟΣ, Κ.—Πατριαρχικά, ἤτοι ἀνέκδοτοι πληροφορίαι σχετικαὶ πρὸς τοὺς πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1556 - 1702	194

Κλασσικὴ φιλολογία

ΡΩΜΑΙΟΣ, Κ.—Ὁ Δαίδαλος κατὰ τὸν Πλάτωνα	138
---	-----

Κριτικὴ

ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΤ.—Διόρθωσις εἰς τὸν Στράβωνα	104
ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, ΜΙΧ.—Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὸν Πλούταρχον	80
ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Μ.—Ἐρμηνεία τοῦ ὄρου <i>κοῖλος</i> καὶ σχετικοῦ χωρίου τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Λυκόφρονος καὶ ἄλλων σχετικῶν χωρίων	256

Λόγοι - Όμιλίες

	σελ.
ΑΜΑΝΤΟΣ, ΚΩΝΣΤ. — Ἡ σημασία τῆς 25 ^{ης} Μαρτίου	3, 97
ΖΕΓΓΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤ.— Ἡρῶν ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ Leonardo da Vinci, δύο μεγάλοι ἐφευρέται	166
ΖΕΡΒΟΣ, Π.— Τὰ μαθηματικά παρὰ Πλάτωνι	153
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Ε.— Προσφώνησις κατὰ τὴν δεξίωσιν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Π. Μαθιο- πούλου..	48, 251
ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ, Π.— Ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς συγχρόνου ζωγραφικῆς	51, 251
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, Δ.— Ἡ σημασία τῆς 28 ^{ης} Ὀκτωβρίου 1940..	34 κέξ. 195
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Εἰσήγησις περὶ τῶν ἀπονεμηθέντων ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας χρυσῶν μεταλλίων κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24 Μαρτίου 1949	19, 97
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Ἐκθεσις περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1949 ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πεπρα- γμένων, ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τῆς 29 Δεκεμ- βρίου 1949	87, 320
ΠΑΥΛΟΣ, ΒΑΣΙΛΕΥΣ.— Λόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Παύλου	25, 97
ΠΟΛΙΤΗΣ, ΙΩΑΝΝ.— Λόγος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας	7
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.— Εἰσήγησις κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1940 29 κέξ.	195
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.— Χαιρετισμὸς κατὰ τὴν δεξίωσιν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Π. Μαθιοπούλου	47, 251
ΠΟΛΙΤΗΣ, Ι.— Κληρονομικότης καὶ ἐξέλιξις τῶν ὀργανικῶν ὄντων	68, 320
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤ.— Λόγος ἐπὶ τῇ παραδόσει τῆς προεδρίας	3

Μαθηματικὴ ἀνάλυσις

ΒΑΡΝΑΒΙΔΗΣ, Π.— Πραγματικά Εὐκλείδεια ἀριθμοσώματα δευτέρου βαθμοῦ.. . . .	117
--	-----

Μεταλλουργία

ΖΕΓΓΕΛΗΣ, Κ.— Ἡ ἐμφάνισις καὶ ἡ μεταλλουργία τοῦ σιδήρου εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα καὶ ὁ περὶ Ἡρακλέους μῦθος	187
--	-----

Μετεωρολογία

ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Α. καὶ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, Σ.— Ἐπὶ μιᾶς ἀσυνήθους θολώσεως τῆς ἀτμο- σφαίρας συνοδευομένης ὑπὸ λασποβροχῶν	173
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Α.— Ἡ ἡλιακὴ δρασις καὶ αἱ θεριναὶ βροχαὶ ἐν Ἑλλάδι	182
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Α.— Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐξατμισμῶν Piche καὶ Wild	303
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Α.— Ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας καὶ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου τῆς 9 Ἰουλίου 1945..	306

Μετρολογία

ΜΑΛΤΕΖΟΣ, Κ.— Ἡ ρωμαϊκὴ ὑπνα καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἑλληνικὸν ᾧ μέτρον μήκους. Α. Ἡ ὑπνα καὶ ἡ ἐξάπεδος ὄργυια	196
ΜΑΛΤΕΖΟΣ, Κ.— Ἡ ρωμαϊκὴ ὑπνα καὶ τὸ ἀντίστοιχον μέτρον μήκους. Β'. Ἡ ὑπνα καὶ ὁ πῆχυς	229

Μικροβιολογία

- ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ, ΕΜΜ.—Πορίσματα μικροβιολογικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ μολύνσεων τοῦ οὐρο-
ποιητικοῦ συστήματος... ..σελ. 61

Οἰκοδομική

- ΠΟΛΥΜΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.—'Υδατοστεγῆ διὰ πισσοῦχου ἀργίλου συνειλήματα... .. 64

'Οφθαλμολογία

- ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Περὶ τῆς ἐτεροχρωμίας τῆς ἱριδος καὶ τῆς ἐξηγήσεως αὐτῆς 38

Παθολογία

- ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ, ΑΓΓΕΛ.—'Ανασκόπησις περιπτώσεων ἐξωεντερικῆς ἀμοιβαδώσεως... .. 140

Πετρολογία

- ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—'Ιστολογικαὶ ἐρευναι καὶ ἐξέτασις τῶν συνθηκῶν γενέ-
σεως τῶν μετὰ νατριούχων ἀμφιβόλων μαρμαρυγιακῶν σχιστολίθων, τῆς
δυτικῶς τῆς Μονεμβασίας μεταμορφωθείσης περιοχῆς... .. 18

Παρουσιάσεις βιβλίων

- ΒΟΡΕΑΣ, ΘΕΟΦ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου: Κλ. Τσόφκα: Les débuts de l'en-
seignement philosophique et de la libre pensée dans les Balkans.
La vie et l'œuvre de Théophile Corydalée (1563-1646)... .. 8
- ΔΟΝΤΑΣ, ΣΠΥΡ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Γρ. Χατζηβασιλείου: 'Υγιεινὴ. Ὁ σύν-
τροφος τῶν ἐργαζομένων, 'Αθήναι 1948... .. 102
- ΔΟΝΤΑΣ, ΣΠΥΡ.—Παρουσίασις τῶν πρακτικῶν τοῦ 'Ελληνικοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστι-
τούτου, τόμ. 1-2... .. 131
- ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΕΜΜ.—Παρουσίασις τῶν ἀποσταλέντων βιβλίων εἰς τὴν 'Ακαδημίαν... .. 98
- ΖΕΓΓΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤ.—Κατάθεσις τοῦ 'Αλιευτικοῦ Δελτίου ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ Ὑδροβιολογι-
κοῦ Ἰνστιτούτου, 'Αθήναι 1949... .. 229
- ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, ΓΕΩΡΓ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ 'Αθ. Κανατσούλη: Les réflexions d'un médecin, 'Αθήναι 1948... .. 133
- ΚΟΥΓΕΑΣ, ΣΩΚΡ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ
Φαναριοφασάλων κ. 'Ιεζεκιήλ: Ἔργα καὶ Ἡμέραι, τόμ. Α' - Β', Βόλος 1948 59
- ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΣ, ΔΗΜ.—Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Παπαϊωάννου: Θερμοδυναμική,
'Αθήναι 1948... .. 61
- ΛΥΚΟΥΔΗΣ, ΣΤΥΛ.—Παρουσίασις τῶν βιβλίων: Β. Φραγκούλη: Ἡ τεχνικὴ τοῦ πλοίου,
τόμ. Γ', 'Αθήναι 1948... .. 75
- 'Ανδρ. Θ. Δραναδάκη, Ἡ Σῦρος ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τόμ. Α', 75
- ΛΥΚΟΥΔΗΣ, ΣΤΥΛ.—[Ἐπαινος τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Μπακοπούλου: Ἡ ὁμηρία τῶν
πέντε ἀντιστρατήγων. Ἡ ζωὴ των—Στρατόπεδα συγκεντρώσεως... .. 138
- ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ.—Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Β. Στεφανίδου, «Ἐκκλησιαστικὴ
'Ιστορία», 'Αθήναι 1948... .. 31
- ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ.—Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Φ. Κουκουλέ, «Βυζαντινῶν βίος καὶ
πολιτισμός», Τόμ. Β', 'Αθήναι 1948... .. 32

	σελ.
ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ΔΗΜ.— Παρουσίασις τῶν ἔργων τοῦ Ν. Λούβαρι: α) Μεταξὺ δύο κόσμων, Ἀθήναι 1949. β) Νοσταλγικαὶ περιπλανήσεις. Σειρὰ δευτέρα: Ἀπὸ λόφο σὲ λόφο στὴν κορυφή, Ἀθήναι 1949	227
ΜΠΑΛΗΣ, ΓΕΩΡΓ.— Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Χρ. Θηβαίου, «Ἑλληνικὸν γεωργικὸν δίκαιον», Τόμ. Α' Ἀθήναι 1948	34
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Παρουσίασις τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Μουσείου Μπενάκη: Ἐθνικαὶ Ἑλληνικαὶ ἐνδυμασίαι, τόμ. Α'. Ἀθήναι 1948	58
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Παρουσίασις τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Μπακοπούλου: Ἡ ὁμηρία τῶν πέντε ἀντιστρατήγων. Ἡ ζωὴ των — Στρατόπεδα συγκεντρώσεως	137
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ΓΕΩΡΓ.— Παρουσίασις τῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέτων βιβλίων	137
ΠΟΛΙΤΗΣ, ΙΩΑΝΝ.— Παρουσίασις τοῦ ἔργου τῆς Marie - Louise Dufrenois: Romanesque en France (1704 - 1789). Étude d'histoire et de critique littéraires. Montreal Canada 1946	131
ΡΩΜΑΙΟΣ, Κ.— Παρουσίασις τοῦ συγγράμματος τοῦ Εὐαγγ. Παπανούτσου: Αἰσθητικὴ. Ἀθήναι 1948	167
ΣΚΙΠΗΣ, ΣΩΤΗΡ.— [Ἐπαινος τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀθ. Κανατσούλη: Les réflexions d'un médecin, Ἀθήναι 1948]	135
ΣΚΙΠΗΣ, ΣΩΤΗΡ.— [Ἐκθεσις πινάκων ὑπὸ Ἐπ. Θωμοπούλου καὶ Ὁμιλία τοῦ Σωτηρ. Σκίπη περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἔργου τοῦ Ἐπ. Θωμοπούλου].. .. .	76
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤ.— Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Κουρκίδου: Τὸ πνεῦμα τοῦ συνεργατισμοῦ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων καὶ τ' Ἀμπελάκια. Ὁ πρῶτος συνεταιρισμὸς τοῦ κόσμου, Ἀθήναι 1948	98

Σεισμολογία

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Α. Γ.—Ἐπίδρασις τῶν θαλασσιῶν σεισμῶν ἐπὶ τοῦ ἐναλίου πλοῦτου τῶν ἑλληνικῶν ὑδάτων	235
--	-----

Φυτοπαθολογία

ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ, Κ.—Οἱ ψεκασμοὶ τῶν ἐλαιῶν καὶ ἡ παραγωγὴ αὐτῶν	46, 84
---	--------

Χημεία

ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ, ΑΝΑΣΤ.—Φαινόμενά τινα τῆς περιοδικῆς ρυθμικῆς κατακρημνίσεως	126
ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ, ΑΝΑΣΤ.—Ἡλεκτροδυναμικαὶ τάσεις ὕγρων ὡς αἰτιολογία τῆς περιοδικῆς ρυθμικῆς κατακρημνίσεως	186, 277

Χημεία Ὀργανικὴ

ΒΕΡΣΗΣ, Δ. Σ.—Ἐπὶ τῆς χημικοφωταυγείας ὀργανικῶν ἐνώσεων. Συμβολὴ εἰς τὴν χημικοφωταύγειαν τῆς ροδαμίνης Β καὶ ροδαμίνης 6g.	262
--	-----

Ὠτολογία

ΚΩΝΣΤΑΣ, Ν. Π. - ΔΟΝΤΑΣ, Α. Σ.—Μεταβολαὶ τῆς χροναξίας τῶν περιφερικῶν νεύρων κατόπιν τῆς ἐγχειρητικῆς καταστροφῆς τοῦ λαβυρίνθου	280
---	-----

CHAPTER

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the world.

2. The second part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

3. The third part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

4. The fourth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

5. The fifth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

6. The sixth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

7. The seventh part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

8. The eighth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

9. The ninth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

10. The tenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

11. The eleventh part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

12. The twelfth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

13. The thirteenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

14. The fourteenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

15. The fifteenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

16. The sixteenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

17. The seventeenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world from the beginning of time to the present day.

